

2011

Elektroniczne zamówienia publiczne w Polsce – ekspertyza

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOLECZNY

Elektroniczne zamówienia publiczne w Polsce – ekspertyza

Ekspertyza powstała w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Ekspertyza przygotowana przez Zespół Autorów w składzie:

Autorzy

Włodzimierz Dzierżanowski rozdział 1, 2, 3, 4 (z wyjątkiem części rozdziału 4.1, 4.3), 7
Małgorzata Stachowiak rozdział 4.1, 4.3, 5, 6.1, 6.2, 6.3, załącznik 1, załącznik 2

Współpraca

Marcin Budzewski – rozdział 4.3
Marta Grzebalska – rozdział 4.1
Łukasz Kozielski – rozdział 3; 6.2, załącznik nr 1 i 2

Poglądy i opinie wyrażone przez autorów publikacji nie muszą odzwierciedlać stanowiska Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Wykonawca:

Grupa Doradcza Sienna Sp z o.o., GHK Consulting Ltd

Wydawca:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Pańska 81/83
00-834 Warszawa
tel. +48 22 432 80 80
fax +48 22 432 86 20
biuro@parp.gov.pl
www.parp.gov.pl

ISBN: 978-83-7633-108-9

Wydanie I

Nakład: 1500

Przygotowanie do druku, druk i oprawa:

Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk

Spis treści

1. Wstęp i słownik pojęć	7
1.1. Początki korzystania z narzędzi elektronicznych	8
1.2. E- zamówienia – istota pojęcia.....	9
2. Podpis elektroniczny w zamówieniach publicznych	11
2.1. Przepisy wspólnotowe dotyczące podpisu elektronicznego	11
2.2. Przepisy krajowe dotyczące podpisu elektronicznego	12
3. Regulacje prawne	16
3.1. Przepisy prawa UE w zakresie e-zamówień	16
3.2. Przepisy prawa krajowego. E–zamówienia w ustawie Prawo zamówień publicznych	21
3.2.1. Licytacja elektroniczna	21
3.2.2. Aukcja elektroniczna	26
3.2.3. Dynamiczny system zakupów.....	29
3.2.4. Komunikacja między zamawiającym a wykonawcami	31
3.2.5. Przekazywanie ogłoszeń do UOPWE przy pomocy serwisu e-Notices oraz publikacja ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych	34
3.2.6. Zamieszczanie informacji na stronie internetowej Zamawiającego.....	36
3.2.7. Przesyłanie sprawozdań o udzielonych zamówieniach.....	37
3.2.8. Kompetencje Prezesa UZP a elektroniczne formy komunikacji	37
4. Diagnoza stanu elektronicznych zamówień publicznych w Polsce oraz UE	39
4.1. Wykorzystanie e-zamówień w Polsce	39
4.2. Dostępność systemów umożliwiających prowadzenie aukcji oraz licytacji elektronicznej.....	41
4.3. Wykorzystanie e-zamówień w Unii Europejskiej.....	43
5. Atrakcyjność e-zamówień	49
5.1. Korzyści dla zamawiającego i wykonawców	49
5.2. Praktyczne aspekty postępowań prowadzonych z użyciem form elektronicznych.....	50
5.2.1. Zamówienia rekomendowane do udzielania w trybie licytacji elektronicznej.....	51
5.2.2. Zamówienia rekomendowane do udzielania z wykorzystaniem aukcji elektronicznej.....	52
5.2.3. Zamówienia rekomendowane do udzielania z wykorzystaniem DSZ.....	53

5.2.4. Dobre praktyki, oraz sposoby unikania błędów w postępowaniach prowadzonych z użyciem elektronicznych form komunikacji.....	53
5.2.5. Dobre praktyki w innych krajach.....	55
6. Bariery w stosowaniu e-zamówień	58
6.1. Bariery prawne.....	58
6.2. Bariery pozaprawne.....	61
6.3. Rekomendacje działań w celu upowszechnienia e-zamówień.....	64
6.3.1. Rekomendacje usunięcia barier prawnych.....	64
6.3.2. Rekomendacje usunięcia barier pozaprawnych.....	65
7. Ocena możliwości zwiększenia ilości zamówień elektronicznych w Polsce.	
Trendy rozwoju rynku.....	67
Załącznik 1. Programy szkoleniowe i ich zakres.....	70
Załącznik 2. Dokumenty przetargowe do wykorzystania przy udzielaniu e-zamówień	76
Bibliografia.....	101

Słowo wstępne

W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny rozwój komercyjnych rynków i sektorów gospodarki opartych na technologiach informatycznych. Jednak rynek elektronicznych zamówień publicznych w Polsce nadal jest niewielki i rozwija się stosunkowo wolno. Dla przykładu licytacje elektroniczne w 2010 r. stanowiły jedynie 0,17% udzielonych postępowań. Powolny rozwój tego rynku świadczy o istnieniu szeregu barier ograniczających ich rozwój. Dzieje się tak pomimo nadużywania ceny jako nadrzędnego kryterium przy ocenie ofert, co powinno jednak zachęcać do wykorzystania tego rodzaju zamówień.

Działania na rzecz rozwoju elektronicznych zamówień publicznych w Polsce są szczególnie istotne, gdy porówna się sytuację w Polsce i innych krajach europejskich. Na tle innych państw członkowskich UE Polska prezentuje się słabo, pomimo faktu, że pozostałe państwa UE nie radzą sobie specjalnie dobrze. Cele Deklaracji Ministerialnej z Manchesteru z 2005 r. zakładające, że do roku 2010 dostępność do zamówień publicznych on-line w UE osiągnie co najmniej 50% jest dalekie od realizacji. Za wzór można jednak przyjąć Finlandię, w której od 2010 r. w sektorze publicznym przyjmuje się wyłącznie faktury w postaci elektronicznej.

Obecne trendy w rozwoju technologii informatycznych i przedsiębiorstw internetowych, a także tendencje w wykorzystaniu środków elektronicznych w zamówieniach publicznych w najwyżej rozwiniętych krajach pozwalają przewidywać, że przyszłości dla rynku zamówień publicznych w Polsce należy upatrywać właśnie w zamówieniach elektronicznych. Stąd działania na rzecz eliminowania barier tego rynku a także rozpowszechnianie narzędzi informatycznych w administracji stają się warunkiem koniecznym na drodze do wykorzystania zamówień elektronicznych z korzyścią dla wszystkich stron.

Mając na uwadze powyższy cel, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości podjęła się realizacji projektu badawczego, którego celem jest promocja i wspieranie stosowania nowego podejścia do zamówień publicznych. Istotną częścią projektu jest ekspertyza „Rozwój elektronicznych zamówień publicznych. Wykorzystanie elektronicznych narzędzi w zamówieniach publicznych”, której zadaniem jest identyfikacja barier hamujących rozwój e-zamówień oraz próba oceny możliwości rozwoju zamówień elektronicznych i wypracowania stosownych rekomendacji w celu poprawy sytuacji w tym zakresie.

Przekazując Państwu niniejszą ekspertyzę wyrażam nadzieję, że rekomendacje w niej zawarte zostaną wykorzystane przy projektowaniu działań zwiększających dostępność zamówień elektronicznych w Polsce, na czym skorzystają nie tylko przedsiębiorstwa i administracja publiczna, ale także społeczeństwo i cała polska gospodarka.

Warszawa, 2011

Bożena Lublińska-Kasprzak

1. Wstęp i słownik pojęć

Wraz z rozwojem informatyki, upowszechnieniem internetu i stałym zwiększeniem jego wykorzystywania zarówno w administracji, dużych podmiotach gospodarczych, jak i w niewielkich przedsiębiorstwach oraz przez osoby fizyczne, stale zwiększa się znaczenie elektronicznych form komunikacji. Początkowa faza rozwoju, opierająca się głównie na korzystaniu z poczty elektronicznej i możliwości przeglądania stron internetowych lub ściąganiu innych danych, charakteryzowała się jednostronnością relacji użytkownik – serwer. W miarę rozwoju udostępniania danych poprzez sieci telefoniczne (DSL, ADSL) i szerokopasmowe coraz większa liczba użytkowników internetu stała się jego aktywnymi uczestnikami bezpośrednio wpływającymi na jego treść. Powstające lawinowo firmy internetowe (tak zwane „dot comy,” od popularnej nazwy rozszerzenia adresów internetowych: „.com” – „dot” – ang. kropka) przyczyniły się do rozwoju zakupów przez internet. Pojawiły się portale oferujące możliwość sprzedaży artykułów w formie aukcji (E-bay, Allegro itp). Nie bez znaczenia dla ich rozwoju było wprowadzenie szeregu form zabezpieczeń transakcji, w tym szyfrowania danych przesyłanych poprzez sieć. Wraz z postępującym wykorzystaniem form elektronicznych, przy zawieraniu bieżących transakcji handlowych pojawiła się potrzeba weryfikacji treści oświadczeń składanych w tej formie, co doprowadziło do powstania, opierającego się również na szyfrze, podpisu elektronicznego.

Naturalną konsekwencją procesu upowszechniania stało się wykorzystanie osiągnięć informatyki w zakupach publicznych tj. postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego. W oparciu o elektroniczne narzędzia możliwe jest przeprowadzenie postępowania w szczególnym trybie licytacji elektronicznej, a także składanie kolejnych, korzystniejszych ofert w aukcji elektronicznej kończącej postępowanie prowadzone w tradycyjny sposób. Elektroniczną formę mogą mieć dokumenty wykorzystywane we wszystkich postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego (ogłoszenie, Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia), a przekazywanie drogą elektroniczną ogłoszeń do Dzienników Urzędowych w praktyce (a przypadku ogłoszeń krajowych również w przepisach prawa) zastąpiło inne formy przesyłania. Dzienniki Urzędowe – Biuletyn Zamówień Publicznych oraz Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej, w którym publikowane są ogłoszenia mają postać wyłącznie elektroniczną.

Niniejsza analiza ma na celu ocenę stanu prawa w zakresie informatyzacji zamówień publicznych, wykorzystywania narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych, zbadanie oczekiwań uczestników rynku zamówień co do kierunków rozwoju systemu zamówień i jego informatyzacji, a także diagnozę istniejących barier, które mogą hamować rozwój e-zamówień.

Jeśli w treści ekspertyzy nie wskazano inaczej, używane w niej pojęcia mają następujące znaczenie:

- a) Aukcja elektroniczna – elektroniczny proces wyboru oferty w trybie przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem na podstawie art. 55 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, zgodnie z którym zamawiający po dokonaniu oceny ofert w celu wyboru najkorzystniejszej oferty przy użyciu środków elektronicznych przeprowadza aukcję przewidzianą w ogłoszeniu o zamówieniu,
- b) Bezpieczny podpis elektroniczny lub e-podpis – dane w postaci elektronicznej, które wraz z innymi danymi, do których zostały dołączone lub z którymi są logicznie powiązane, służą do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny, który jest przyporządkowany wyłącznie do osoby, składa-

- jącej podpis, sporządzany za pomocą podlegających wyłącznej kontroli osoby składającej podpis, bezpiecznych urządzeń służących do składania podpisu elektronicznego i danych służących do składania podpisu elektronicznego. Podpis jest powiązany z danymi, do których został dołączony, w taki sposób, że jakakolwiek późniejsza zmiana tych danych jest rozpoznawalna,
- c) BZP – Biuletyn Zamówień Publicznych, miejsce obowiązkowej publikacji ogłoszeń dotyczących zamówień o wartościach mniejszych niż wynikające z dyrektyw UE,
 - d) Centralny zamawiający – podmiot, który może być wskazany przez Prezesa Rady Ministrów, w celu dokonywania scentralizowanych zakupów dla administracji rządowej. Instytucja wdrożona do prawa polskiego z dyrektywy 2004/18 WE, funkcjonująca w części krajów członkowskich,
 - e) Dynamiczny system zakupów lub DSZ – ograniczony w czasie, elektroniczny proces udzielania zamówień publicznych, których przedmiotem są dostawy powszechnie dostępne, nabywane na podstawie umowy sprzedaży lub usługi powszechnie dostępne,
 - f) Forma pisemna – forma zgodna z art. 78 § 1 k.c., stanowiącym, iż do zachowania pisemnej formy czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu pod oświadczeniem woli,
 - g) Klucz prywatny – kod znaków używany przy składaniu podpisu elektronicznego, dostępny tylko właścicielowi, wykorzystywany do tworzenia e-podpisu przez nadawcę wiadomości,
 - h) Klucz publiczny – kod znaków, który może być udostępniony wszystkim podmiotom, wobec których podpisujący składa oświadczenia sygnowane e-podpisem. Klucz ten jest wykorzystywany do weryfikowania elektronicznego podpisu wiadomości przez odbiorcę,
 - i) Licytacja elektroniczna – tryb udzielenia zamówienia, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne, korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji,
 - j) Postąpienie – korzystniejsza oferta złożona w toku licytacji lub aukcji elektronicznej,
 - k) UOPWE – Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, miejsce publikacji ogłoszeń dotyczących zamówień, do których znajdują zastosowanie przepisy dyrektyw UE.

1.1. Początki korzystania z narzędzi elektronicznych

Historia polskiego prawodawstwa dotyczącego zamówień publicznych sięga okresu przedwojennego, a konkretnie 1933 r., gdy weszła w życie ustawa z dnia 15 lutego 1933r. *o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego*¹. Z powodów oczywistych nie przewidywała ona jednak żadnych form elektronicznych w procedurze udzielania zamówień. Podobnie akty prawne dotyczące zamówień dla jednostek gospodarki uspołecznionej w PRL nie przewidywały takich rozwiązań. Po roku 1989, a więc w okresie, w którym pojawiły się narzędzia informatyczne od 1 stycznia 1995 roku obowiązywała ustawa o zamówieniach publicznych z dnia 10 czerwca 1994 r.², w której „elektroniczne zamówienia publiczne” występowały tylko w zakresie form porozumiewania. Były to: ogłoszenie o zamówieniu, ogłoszenie o udzieleniu zamówienia oraz inne ogłoszenia zamieszczane w Biuletynie Zamówień Publicznych (art. 14a, b, c, d ustawy) oraz poczta elektroniczna (art. 21 ust. 3). Powyższa ustawa nie przewidywała udzielenia zamówień w drodze licytacji elektronicznej, aukcji ani w ramach Dynamicznego systemu zakupów. Obowiązek zamieszczania w ramach przetargu nieograniczonego ogłoszenia o zamówieniu na stronie internetowej zamawiającego pojawił się dopiero wraz z nowelizacją z 26 lipca 2001 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 113,

¹ Dz. U. R. P. z 1933 r., Nr 19, poz. 127, Ustawa z dnia 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucji prawa publicznego.

² Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

poz. 1208). Szeroki zakres wykorzystania instrumentów elektronicznych w postępowaniach o udzielenie zamówienia przewiduje dopiero ustawa z 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych³. Podstawy do dalszego rozwoju e-zamówień stwarzają obecnie obowiązujące dokumenty strategiczne w tym Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007–2013, w których wskazano, że informatyzacja służb publicznych to sposób na bardziej efektywny rozwoju gospodarki.

1.2. E-zamówienia – istota pojęcia

Pod pojęciem elektronicznych zamówień publicznych należy rozumieć wszelkie działania w procesie udzielania zamówienia publicznego, które w miejsce tradycyjnej („papierowej”) formy składania oświadczeń i dokumentów pozwalają na wykorzystanie form elektronicznych.

Takie rozumienie tego pojęcia jest obecnie powszechne w krajach UE, a każde wykorzystanie najprostszych, elektronicznych form komunikacji pomiędzy uczestnikami postępowania lub uczestnikami postępowania, a instytucjami (organami) zaangażowanymi w proces udzielania zamówień⁴, postrzegane jest jako element elektronizacji systemu.

Komisja Europejska w odpowiedzi na takie poglądy w opublikowanej w październiku 2010 r. Zielonej księdze w sprawie szerszego zastosowania e-zamówień w UE, deklaruje dążenie do całkowitego zastąpienia form tradycyjnych środkami elektronicznymi, co wpłynąć ma na pobudzenie transakcji międzynarodowych na rynku unijnych zamówień publicznych. Wówczas pojęcie e-zamówienia zmieni swe znaczenie, obejmując jedynie w pełni zinformalizowane procedury udzielania zamówienia. Jednakże całkowite przejście na elektroniczne formy prowadzenia postępowania, tj. komunikacji elektronicznej i elektronicznego przetwarzania, bez wątplenia jest postulatem na przyszłość.

W obecnym stanie zarówno prawa, jak i praktyki można wyróżnić kilka obszarów, w których wykorzystanie elektronicznych środków porozumiewania się wpływa na przyjęcie, iż są one objęte pojęciem e-zamówienia:

1. zastosowanie trybów udzielenia zamówienia lub przeprowadzenie wyodrębnionej części procedury z zastosowaniem elektronicznych środków porozumiewania się (stosując nomenklaturę Zielonej księgi – wykorzystanie zarówno komunikacji elektronicznej, jak i elektronicznego przetwarzania transakcji),
2. wykorzystanie elektronicznych sposobów porozumiewania się w postępowaniu o udzielenie zamówienia prowadzonym głównie w formie pisemnej (wykorzystanie komunikacji elektronicznej),
3. wykonywanie czynności związanych z zamówieniami publicznymi, jednakże niewpływających na postępowanie o udzielenie zamówienia z zastosowaniem środków elektronicznych.

Pierwszy przypadek, to przeprowadzenie procedury zakupu publicznego w określony przez prawo sposób, z wykorzystaniem głównie środków elektronicznych, w tym w szczególności narzędzi pozwalających na składanie wiążących ofert (postąpień). W tym celu niezbędne jest posłużenie się platformami cyfrowymi pozwalającymi przede wszystkim na składanie kolejnych ofert oraz na porównywanie pozycji wykonawcy w stosunku do konkurencji.

W drugiej sytuacji postępowanie prowadzone jest co do zasady w sposób tradycyjny, co oznacza składanie dokumentów, informacji, a w szczególności wiążących oświadczeń woli (ofert) na piśmie. Jednakże niektóre czynności wykonywane są z zastosowaniem środków elektronicznych bądź to obowiązkowo, jak

³ Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁴ Szerzej na ten temat w rozdziale 4.3.

np. przesyłanie ogłoszeń do Dziennika Urzędowego UE bądź z woli zamawiającego, jak np. dopuszczenie możliwości porozumiewania się z wykonawcami za pomocą poczty elektronicznej.

Obok samego procesu zakupowego na zamawiającym oraz organach państwa odpowiedzialnych za zamówienia publiczne ciąży obowiązek sprawozdawczy, związane z dostępem do dokumentacji postępowania, kontrolą czy statystyką. W tym zakresie możliwe jest wykorzystanie elektronicznych środków przekazu, co może też wpłynąć na szybkie i łatwe przetwarzanie informacji.

Powyżej określone obszary zostały uznane za kluczowe w trakcie dokonywania analizy przepisów prawa UE oraz krajowego w zakresie zamówień publicznych, jak też w odniesieniu do praktyki stosowania e-zamówień.

Warto jednak podkreślić, że e-zamówienia docelowo powinny być rozumiane jako w pełni elektroniczny sposób komunikacji, dokonywania czynności oraz dokumentowania czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Na upowszechnienie stosowania rozwiązań elektronicznych zasadniczy wpływ wywiera legislacja oraz praktyka stosowania elektronicznych środków porozumiewania się. Wydaje się, że bez ustawowego przymusu, osiągnięcie takiego sposobu prowadzenia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego wymaga zmiany pokoleniowej w kręgu osób odpowiedzialnych za udzielanie zamówień w jednostkach podległych ustawie Pzp.

2. Podpis elektroniczny w zamówieniach publicznych

2.1. Przepisy wspólnotowe dotyczące podpisu elektronicznego

Problematyka podpisu elektronicznego w Unii Europejskiej ujęta jest w Dyrektywie 1999/93/EC Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 13 grudnia 1999 r. w sprawie Wspólnotowej struktury dla elektronicznych podpisów.

Podpis elektroniczny w rozumieniu dyrektywy to dane w formie elektronicznej, które są dołączone lub w logiczny sposób powiązane z innymi danymi elektronicznymi, które służą jako metoda uwierzytelniania. Z kolei dane służące do składania podpisu elektronicznego oznaczają niepowtarzalne dane, takie jak kody lub prywatne klucze kryptograficzne, które są używane przez osobę składającą podpis elektroniczny do składania podpisu elektronicznego. Podpis elektroniczny można złożyć w imieniu własnym lub podmiotu reprezentowanego, podobnie jak podpis odręczny. Składa się go za pomocą urządzenia służącego do składania podpisu elektronicznego tj. skonfigurowanego oprogramowania lub sprzętu używanego do obsługi danych służących do składania podpisu elektronicznego.

Wg art. 5 dyrektywy państwa członkowskie są obowiązane do zapewnienia skutków prawnych elektronicznego podpisu tj. zapewnienia, że kwalifikowane elektroniczne podpisy, są równoważne podpisowi odręcznemu, a tym samym są dopuszczalne jako dowody w postępowaniu sądowym i postępowaniu przed innymi organami publicznymi. Ponadto państwa członkowskie są obowiązane do zapewnienia, że certyfikaty, które są wydawane jako certyfikaty kwalifikowane przez dostawców usług certyfikacyjnych mających siedzibę w kraju trzecim dla ogółu podmiotów, są uznawane jako prawne odpowiedniki certyfikatów wystawionych przez dostawców usług certyfikacyjnych mających siedzibę na terenie Wspólnoty, o ile:

- dostawca usług certyfikacyjnych spełnia wymogi określone w dyrektywie i uzyskał akredytację w ramach dobrowolnego systemu akredytacji utworzonego w państwie członkowskim; lub
- dostawca usług certyfikacyjnych mający siedzibę na terenie Wspólnoty, który wypełnia wymogi określone w dyrektywie udzieli gwarancji temu certyfikatowi; lub
- certyfikat lub dostawca usług certyfikacyjnych jest uznawany w ramach dwustronnych lub wielostronnych porozumień między Wspólnotą a krajami trzecimi bądź organizacjami międzynarodowymi.

Takie postanowienia dyrektywy zapewniają niedyskryminacyjny dostęp podmiotów z innych państw, posługujących się krajowym podpisem elektronicznym, do zamówień udzielanych w innym kraju, w którym możliwe jest posługiwanie się e-podpisem. W przypadku rozwiązań stosowanych w Polsce ma to w praktyce szczególnie istotne znaczenie przy składaniu odwołań z użyciem drogi elektronicznej z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Sytuacja, w której uznawano by skuteczność podpisu wydanego przez podmiot z siedzibą w RP, jednocześnie odmawiając honorowania e-podpisów pochodzących od wystawców z innych państw stałaby w jaskrawej sprzeczności z zasadą swobody świadczenia usług lub przemieszczania towarów naruszając TWE oraz umowy o równym traktowaniu zawarte przez UE.

2.2. Przepisy krajowe dotyczące podpisu elektronicznego

Zagadnienia związane z podpisem elektronicznym, jego skutkami, sposobami uzyskania, ważnością, podmiotami uprawnionymi do wydawania certyfikatów, są rozstrzygane przez ustawę z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450 z późn. zm.)

Podpis elektroniczny

Podpis elektroniczny to zgodnie z art. 3 pkt 1 tej ustawy „dane w postaci elektronicznej, które wraz z innymi danymi, do których zostały dołączone lub z którymi są logicznie powiązane, służą do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny”. Bezpieczny podpis elektroniczny, to podpis elektroniczny, który:

- jest przyporządkowany wyłącznie do osoby, która składa ten podpis,
- jest sporządzany za pomocą podlegających wyłącznej kontroli osoby składającej podpis elektroniczny bezpiecznych urządzeń służących do składania podpisu elektronicznego i danych służących do składania podpisu elektronicznego,
- jest powiązany z danymi, do których został dołączony, w taki sposób, że jakkolwiek późniejsza zmiana tych danych jest rozpoznawalna (art. 3 pkt 2 u.p.e.).

Skutki prawne e-podpisu

Skutki prawne bezpiecznego e-podpisu są według ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym zrównane z podpisem własnoręcznym (art. 5 ust. 2). Stąd do czynności dokonywanych zgodnie z ustawą Pzp w formie elektronicznej, które jednocześnie ze względu na swe znaczenie wymagają formy szczególnej, wymagane jest posłużenie się bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym za pomocą kwalifikowanego certyfikatu. Ważność czynności, dla której wymagana jest forma pisemna zależy wyłącznie od ważności kwalifikowanego certyfikatu. Bez znaczenia pozostaje natomiast czy podpis taki został złożony za pomocą bezpiecznych urządzeń i danych podlegających wyłącznej kontroli osoby składającej podpis elektroniczny. Nie można też odmówić ważności i skuteczności podpisowi elektronicznemu tylko na tej podstawie, że istnieje w postaci elektronicznej, dyskryminując tym samym jego stosowanie wobec podpisu odręcznego.

Art. 6 ust. 1 ustawy o e-podpisie stanowi, iż bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu oznacza, że został on złożony przez osobę określoną w tym certyfikacie. Ważne jest więc, aby po stronie wykonawcy podpisem takim dysponowały osoby uprawnione do jego reprezentacji, gdyż tylko wówczas mogą one dokonać w jego imieniu czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Należy też pamiętać, że nie nastąpi skutek właściwy dla formy pisemnej, gdy podpis złożono w czasie, gdy wydany certyfikat:

- utracił swoją ważność lub został unieważniony,
- został zawieszony (w okresie zawieszenia), przy czym podpis złożony w okresie zawieszenia wywołuje skutki prawne z chwilą uchylecia tego zawieszenia.

Powyższe okoliczności nie powodują jednak nieważności podpisu złożonego przed ich wystąpieniem (tj. upływem terminu ważności certyfikatu lub przed jego unieważnieniem albo zawieszeniem) jednak ciężar dowodu, iż podpis jest ważny, zgodnie z art. 6 Kodeksu cywilnego, spoczywa na osobie, która wywodzi z tego faktu skutki prawne.

Kwalifikowane certyfikaty (zaświadczenia elektroniczne umożliwiające identyfikację), są wydawane przez podmioty świadczące usługi certyfikacyjne i zgodnie z art. 20 u.p.e. zawierają co najmniej:

- numer certyfikatu,

- wskazanie, że certyfikat został wydany jako certyfikat kwalifikowany do stosowania zgodnie z określoną polityką certyfikacji,
- określenie podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne wydającego certyfikat i państwa, w którym ma on siedzibę, oraz numer pozycji w rejestrze kwalifikowanych podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne,
- imię i nazwisko lub pseudonim osoby składającej podpis elektroniczny; użycie pseudonimu musi być wyraźnie zaznaczone,
- dane służące do weryfikacji podpisu elektronicznego,
- oznaczenie początku i końca okresu ważności certyfikatu,
- poświadczenie elektroniczne podmiotu świadczącego usługi certyfikacyjne, wydającego dany certyfikat,
- ograniczenia zakresu ważności certyfikatu, jeżeli przewiduje to określona polityka certyfikacji,
- ograniczenie najwyższej wartości granicznej transakcji, w której certyfikat może być wykorzystywany, jeżeli przewiduje to polityka certyfikacji lub umowa, na podstawie której jest wydany certyfikat.

Dodatkową „funkcją” możliwą do wykorzystania przy okazji elektronicznego podpisywania dokumentów jest „znakowanie czasem”, które wywołuje skutki prawne daty pewnej, o której mowa w art. 81 §1 Kodeksu cywilnego. Warunkiem wywołania tego skutku jest dokonanie znakowania czasem przez kwalifikowany podmiot świadczący usługi certyfikacyjne. Domniemanie o złożeniu podpisu najpóźniej w chwili dokonania usługi znakowania czasem obowiązuje do dnia utraty przez ośrodek świadczący usługę znakowania czasem ważności zaświadczenia certyfikacyjnego wykorzystywanego do weryfikacji tego znakowania.

Zasady funkcjonowania e-podpisu

Do złożenia podpisu elektronicznego niezbędne są następujące elementy:

1. klucz prywatny i klucz publiczny;
2. certyfikat, czyli dokument elektroniczny potwierdzający przynależność pary kluczy do konkretnego użytkownika;
3. nośnik kluczy i certyfikatu (komputer, pendrive lub karta mikroprocesorowa z kryptoprocesorem i czytnik karty).

Na bezpieczeństwo posiadanych kluczy, największy wpływ ma trzeci z ww. elementów – nośnik na którym zapisane są informacje. Przenoszenie kluczy w komputerze, na którym zwykle użytkownik pracuje jest wygodne, ponieważ nie wymaga każdorazowego podłączania urządzenia zewnętrznego, ale ma dwie podstawowe wady: żeby złożyć podpis konieczny jest dostęp do tego komputera, a w przypadku utraty komputera klucz prywatny może zostać wykorzystany przez osoby trzecie do złożenia ważnego oświadczenia woli w imieniu właściciela klucza. Korzystanie ze zwykłego nośnika danych do przenoszenia klucza jest rozwiązaniem wygodnym dla osób, które potrzebują składać podpisy w różnych okolicznościach i na różnych komputerach (terminalach). Rozwiązanie to jest jednak obciążone podobną wadą jak w przypadku utraty komputera. Dlatego kwalifikowane centra certyfikacji oferują specjalne nośniki w formie karty z mikroprocesorem i dodatkowym procesorem szyfrującym, dzięki którym wszystkie operacje potrzebne do złożenia podpisu elektronicznego odbywają się „w karcie”. Karta wymaga odpowiedniego czytnika, umożliwiającego podłączenie do komputera, na którym znajdują się dokumenty do „e-podpisania”. Wysłanie podpisanego dokumentu może nastąpić w zasadzie przy pomocy dowolnego programu. Większość popularnych programów do obsługi poczty elektronicznej posiada funkcję podpisywania cyfrowego wysyłanych wiadomości, wystarczy z użyciem posiadanego certyfikatu odpowiednio je skonfigurować.

Użytkowanie e-podpisu

Złożenie podpisu wiąże się z wydaniem jednego polecenia przekazywanego przez naciśnięcie odpowiedniego przycisku widocznego na monitorze komputera⁵, a korzystanie z podpisu elektronicznego nie musi wiązać się ze znajomością procesu jaki zachodzi przy jego tworzeniu. Przy korzystaniu z e-podpisu możliwe jest nie tylko podpisanie, ale również zaszyfrowanie treści przesyłanych dokumentów. *Szyfrowanie całego dokumentu zapewnia poufność przekazywanych danych, ale nie jest konieczne dla ważności złożonego podpisu elektronicznego*⁶. Jednakże w przypadku postępowania o udzielenie zamówienia szyfrowanie jest konieczne w przypadku informacji stanowiących tajemnicę przedsiębiorstwa w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Orzecznictwo wskazuje bowiem, iż nie można uznać za tajemnicę przedsiębiorstwa informacji, co do których nie podjęto wystarczających starań mających na celu uniemożliwienie zapoznania się z nimi przez osoby nieuprawnione. Przesłanie informacji niezasyfrowanej drogą mailową, będzie poczytane za brak takiej staranności.

Kwestia praktycznego korzystania z e-podpisu w zamówieniach publicznych to przede wszystkim jego wykorzystywanie w trakcie aukcji elektronicznej. Platformy, na których odbywają się aukcje zawierają instrukcje postępowania wskazujące jak użyć e-podpisu. W przypadku platformy Urzędu Zamówień Publicznych wygląda następująco: *po wprowadzeniu do systemu postąpienia, wygenerowany zostaje dokument PDF opisujący ofertę wykonawcy. Dokument ten należy pobrać, a następnie podpisać elektronicznie za pomocą oprogramowania dostarczanego przez wystawcę podpisu elektronicznego i odesłać podpisany dokument do systemu aukcyjnego. System dokona automatycznej weryfikacji podpisu elektronicznego – w przypadku pozytywnej weryfikacji, postąpienie zostanie przyjęte*⁷. Na innych platformach aukcyjnych możliwe są do zastosowania nieco inne rozwiązania.

Format e-podpisu

Podpis elektroniczny przyjmuje postać dokumentu w określonym formacie (tzn. dokumentu o określonym rozszerzeniu takim jak np. „.doc” albo „.zip”). Różne kwalifikowane centra certyfikacji wydające certyfikaty i klucze prywatne i publiczne mogą stosować różne metody zapisu pliku podpisanego cyfrowo, przy czym pliki zapisane różnymi metodami są niekompatybilne – program przeznaczony do przeprowadzania aukcji, dostosowany do plików podpisanych cyfrowo w jednym formacie, może nie akceptować plików zapisanych w innym formacie.

W chwili obecnej w Polsce jest zarejestrowanych pięć kwalifikowanych podmiotów certyfikujących – trzy z nich świadczą usługi certyfikacji w zasadzie od początku istnienia regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania e-podpisu, zaś dwa ostatnio zarejestrowane podmioty, zgodnie z ich oświadczeniem rozpoczęły świadczenie tej usługi. Platforma Urzędu Zamówień Publicznych prawidłowo współpracuje z rozwiązaniami technicznymi stosowanymi przez wszystkie działające na terenie Polski centra certyfikacji. Wykonawcy, którzy dysponują podpisem elektronicznym wystawionym przez zagraniczny podmiot certyfikujący, powinni dostarczyć zamawiającemu wzór takiego podpisu. Zamawiający następnie ma obowiązek przekazać taki wzór podpisu do administratora systemu. Dochowanie powyższego zapewni prawidłową obsługę podpisu w toku aukcji elektronicznej⁸.

⁵ Opracowanie wykonane na zlecenie Ministerstwa Gospodarki: Podpis elektroniczny, sposób działania, zastosowanie i korzyści. Warszawa 2005, str. 17.

⁶ Op. cit., str. 23.

⁷ Pkt 6 - „podpis elektroniczny”, „Samouczka” zamieszczonego na platformie aukcji elektronicznych UZP <https://aukcje.uzp.gov.pl/index.php/page/selflearn/page/7>

⁸ Ibidem.

Najbardziej popularnym formatem podpisu elektronicznego jest obecnie „xades” stosowany przez polskie centra certyfikacji oraz wiele centrów zagranicznych. Platforma aukcji elektronicznych UZP obsługuje podpis w tym formacie.

e-podpis w zamówieniach publicznych

W systemie zamówień publicznych posługiwanie się bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym jest wymagane do następujących czynności:

- podpisywania postępień składanych w toku aukcji elektronicznej (art. 91c ust. 2),
- składania ofert w postępowaniu prowadzonym w celu utworzenia Dynamicznego systemu zakupów oraz postępowaniu o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów (art. 103 ust. 2),
- wnoszenia odwołania do Prezesa Krajowej Izby Odwoławczej drogą elektroniczną (art. 180 ust. 4),
- zgłoszenie przystąpienia do postępowania odwoławczego przez wykonawcę (art. 185 ust. 2),
- złożenie oferty w formie elektronicznej za zgodą zamawiającego (art. 82 ust. 2),
- dokonywania czynności drogą elektroniczną przy jednoczesnym ustawowym (wynikającym z ustawy Pzp lub innych ustaw) wymogu zachowania formy pisemnej:
 - o zawarcia umowy (art. 139 ust. 2),
 - o prowadzenia protokołu (art. 96 ust. 1),
 - o składania dokumentów prywatnych – oświadczeń, wykazów (art. 244 kpc),
 - o składania kopii dokumentów poświadczonych za zgodność z oryginałem (§ 6 ust 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane),
- dokonywania czynności drogą elektroniczną, dla których zamawiający korzystając z art. 27 ust. 1 ustawy zażądał stosowania formy pisemnej przy jednoczesnym wskazaniu drogi elektronicznej (adresu mailowego), na który można składać informacje, oświadczenia lub dokumenty.

3. Regulacje prawne

3.1. Przepisy prawa UE w zakresie e-zamówień

W systemie prawnym UE udzielaniu zamówień publicznych poświęcone są przede wszystkim dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz. U. UE L.04.134.114) oraz dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynująca procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz. U. UE.L. 04.134.1).

Powyższe akty prawne zwane odpowiednio „dyrektywą klasyczną” oraz „dyrektywą sektorową” z uwagi na zakres podmiotowy, którego dotyczą, zostały uchwalone w związku z koniecznością ujednoczenia zasad udzielania zamówień. Już w preambułach obu z nich pojawiają się podobne postulaty dotyczące elektronicznych zamówień publicznych.

Postulaty dotyczące ogólnych zasad udzielania zamówień z wykorzystaniem elektronicznych form komunikacji ujęte zostały w następujących punktach preambuł obu dyrektyw:

- pkt 20 preambuły dyrektywy 2004/17/WE, oraz pkt 12 preambuły dyrektywy 2004/18/WE, wskazuje, iż możliwe jest udzielanie zamówień z zastosowaniem elektronicznych form komunikacji, jeśli zostaną zachowane ogólne zasady dyrektyw, w szczególności dotyczące równego traktowania wykonawców, uczciwej konkurencji oraz przejrzystości,
- pkt 21 oraz 22 dyrektywy 2004/17 oraz pkt 13 i 14 dyrektywy 2004/18, wskazują na potrzebę stworzenia regulacji prawnych dotyczących tworzenia i funkcjonowania Dynamicznego systemu zakupów oraz aukcji elektronicznej,
- pkt 24 dyrektywy 2004/17 oraz pkt 16 dyrektywy 2004/18, zapewniają Zamawiającemu wolność wyboru w zakresie korzystania z Dynamicznego systemu zakupów oraz aukcji elektronicznej,
- pkt 46 dyrektywy 2004/17 oraz 35 dyrektywy 2004/18, zawierają postulat uznania elektronicznych form komunikacji za równorzędne względem form tradycyjnych (pisemnych),
- pkt 47 dyrektywy 2004/17 oraz 38 dyrektywy 2004/18, wskazują na możliwość skrócenia niektórych terminów ustawowych przy wykorzystaniu szybkich (elektronicznych) form komunikowania się Wykonawców i Zamawiających w toku postępowania,
- pkt 48 dyrektywy 2004/17 oraz 37 dyrektywy 2004/18, wskazują na konieczność użycia w niektórych sytuacjach bezpiecznego podpisu elektronicznego.

Dyrektywy w pierwszych przepisach wskazują też definicje podstawowych terminów związanych z „elektronicznymi zamówieniami”. I tak definicja:

- *Dynamicznego systemu zakupów (DSZ)* została ujęta w art. 1 ust. 5 dyrektywy 2004/17 oraz art. 1 ust. 6 dyrektywy 2004/18.

Zgodnie z tą definicją „Dynamiczny system zakupów” oznacza w pełni elektroniczny proces dokonywania powszechnie wykorzystywanych zakupów, którego cechy, jako systemu ogólnodostępnego na rynku, spełniają wymagania instytucji zamawiającej, który charakteryzuje się ograniczonym

czasem trwania oraz dostępnością przez cały swój okres ważności dla podmiotu gospodarczego, który spełnia kryteria wyboru i złożył ofertę wstępną, zgodną ze specyfikacją.

- *aukcji elektronicznej* została ujęta w art. 1 ust. 6 dyrektywy 2004/17 oraz art. 1 ust. 7 dyrektywy 2004/18.

Zgodnie z tą definicją „aukcja elektroniczna” oznacza powtarzalny proces, obejmujący zastosowanie urządzenia elektronicznego i służący prezentacji nowych, obniżonych cen lub nowych wartości dotyczących pewnych elementów ofert, który realizowany jest po przeprowadzeniu ich pełnej oceny wstępnej i umożliwia ich automatyczny ranking.

- *środków elektronicznych* (sprzęt elektroniczny) została wskazana w art. 1 ust. 12 dyrektywy 2004/18 oraz art. 1 ust. 13 dyrektywy 2004/18.

Zgodnie z tą definicją „środki elektroniczne” oznaczają wykorzystywanie urządzeń elektronicznych w celu przetwarzania (w tym także cyfrowej kompresji) i przechowywania danych, które są przekazywane, przenoszone i odbierane za pomocą przewodów, fal radiowych bądź optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną.

W dalszych przepisach dyrektyw podano metody tworzenia DSZ (odpowiednio art. 15 dyrektywy 2004/17 oraz 33 dyrektywy 2004/18), które stanowią:

W celu ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów, instytucje zamawiające działają zgodnie z regulacjami procedury otwartej dla wszystkich jej etapów, aż do udzielenia zamówienia. Wszyscy oferenci, którzy spełniają kryteria wyboru i którzy przedstawili zgodną ze specyfikacją ofertę wstępną oraz ewentualnie wszystkie dokumenty dopuszczani są do uczestnictwa w systemie. Oferty wstępne mogą być udoskonalone w dowolnym momencie, pod warunkiem, że pozostaną zgodne ze specyfikacją. Dążąc do utworzenia systemu oraz udzielania zamówień za jego pomocą, instytucje zamawiające wykorzystują wyłącznie środki elektroniczne.

W celu utworzenia Dynamicznego systemu zakupów, instytucje zamawiające publikują ogłoszenie o zamówieniu zawierające jasną informację, że wykorzystany zostanie Dynamiczny system zakupów; wskazują w specyfikacji, między innymi, na charakter zakupów, które mają zostać dokonane za pośrednictwem systemu, jak również ujmuje wszelkie niezbędne informacje dotyczące tego systemu, stosowanych urządzeń elektronicznych oraz warunków i specyfikacji technicznych dotyczących ustanawiania połączeń; oferują za pośrednictwem środków elektronicznych, od momentu opublikowania ogłoszenia, aż do upływu terminu funkcjonowania systemu, nieograniczony, bezpośredni i pełny dostęp do specyfikacji oraz wszystkich dokumentów, a także wskazują w ogłoszeniu adres internetowy, pod którym można zapoznać się z tymi dokumentami.

Tworząc DSZ instytucje zamawiające umożliwiają złożenie oferty wstępnej w dowolnym momencie podczas funkcjonowania Dynamicznego systemu zakupów, w celu uzyskania dostępu do tego systemu. Ocena oferty wstępnej trwa co do zasady nie dłużej niż piętnaście dni od jej złożenia, po czym instytucja zamawiająca informuje oferenta o przyznaniu mu dostępu do Dynamicznego systemu zakupów lub o odrzuceniu jego oferty wstępnej.

W przypadku każdego poszczególnego zamówienia musi zostać do wykonawców skierowane zaproszenie do składania ofert. Przed przesłaniem takiego zaproszenia, instytucje zamawiające publikują uproszczone ogłoszenie o zamówieniu, zapraszając wszystkie zainteresowane podmioty do składania ofert wstępnych, których celem jest udział w DSZ, przy czym okres przewidziany na składanie tego typu ofert wynosi co najmniej piętnaście dni od daty rozesłania uproszczonego ogłoszenia. Instytucje zamawiające nie mogą kontynuować postępowania o zamówienie do momentu zakończenia przez nie oceny ofert wstępnych otrzymanych przed upływem ostatecznego terminu.

Instytucje zamawiające zapraszają wszystkich oferentów posiadających dostęp do Dynamicznego systemu zakupów do składania ofert w odniesieniu do poszczególnych zamówień, które mają zostać udzielone przy

pomocy tego systemu. Wyznaczają one w tym celu termin składania ofert. Instytucja zamawiająca udziela zamówienia oferentowi, który przedstawi najlepszą ofertę w świetle kryteriów określonych w ogłoszeniu o zamówieniu, dotyczącym ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów. Stosowne kryteria formułowane są dokładniej w zaproszeniu.

Dynamiczny system zakupów nie może funkcjonować przez okres dłuższy niż cztery lata, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków, a instytucje zamawiające nie mogą odwoływać się do tego systemu w celu zapobiegania, ograniczania lub zniekształcania konkurencji. Strony uczestniczące w systemie nie mogą być z tego tytułu obciążane żadnymi opłatami.

Dyrektywy ustanawiają również zasady przeprowadzania aukcji elektronicznej (art. 56 dyrektywy 2004/17 oraz 54 dyrektywy 2004/18). Zgodnie z tymi przepisami instytucje zamawiające w procedurach otwartych, ograniczonych lub negocjacyjnych, mogą podjąć decyzję o poprzedzeniu zawarcia umowy aukcją elektroniczną w sytuacji, gdy istnieje możliwość dokładnego określenia specyfikacji zamówienia oraz gdy wskażą ten zamiar w ogłoszeniu. Aukcja jest prowadzona w oparciu o cenę, gdy zamówienia udziela się na podstawie najniższej ceny albo o cenę lub inne właściwości (kryteria oceny) ofert wskazane w specyfikacji, gdy zamówienia udziela się podmiotowi, który przedstawił ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie. W specyfikacjach należy podać, następujące dane dotyczące aukcji:

- kryteria używane podczas aukcji, które muszą mieć charakter kwantyfikowalny i mogą zostać wyrażone jako liczby lub procenty,
- zakres informacji, które udostępnione zostaną oferentom podczas aukcji oraz informację kiedy zostaną im udostępnione,
- odpowiednie informacje techniczne dotyczące przebiegu aukcji,
- minimalne postąpienia, które wymagane będą podczas licytacji.

Aukcja jest poprzedzana kompleksową oceną ofert, zgodnie z ustalonym kryterium/kryteriami udzielania zamówień oraz określoną dla nich punktacją. Wszyscy oferenci, którzy złożyli dopuszczalne oferty zapraszani są jednocześnie, środkami elektronicznymi, do przedstawienia nowych cen lub nowych wartości ocenianych w toku aukcji; zaproszenie takie powinno zawierać wszystkie istotne informacje na temat indywidualnego połączenia z wykorzystywanymi urządzeniami elektronicznymi, a także datę i godzinę rozpoczęcia aukcji. Aukcja może odbywać się podczas kilku kolejnych etapów. Nie może jednak rozpocząć się wcześniej niż po upływie dwóch dni roboczych od dnia wysłania zaproszeń.

Zaproszenie zawiera także wzór matematyczny wykorzystywany podczas aukcji do automatycznego tworzenia rankingów na podstawie zgłaszanych nowych cen lub wartości. We wzorze tym, uwzględnia się punktację wszystkich kryteriów służącą wyodrębnieniu najbardziej korzystnej ekonomicznie oferty, zgodnie z informacją zawartą w ogłoszeniu o zamówieniu lub specyfikacjach. W przypadku, gdy dopuszczane są oferty wariantowe, dla każdego wariantu przewiduje się odrębny wzór.

W każdej fazie aukcji instytucje zamawiające niezwłocznie komunikują wszystkim oferentom informacje, które są wystarczające, aby umożliwić im skorygowanie w danym momencie ich pozycji. Mogą one przekazywać także inne informacje dotyczące pozostałych ofert oraz liczbę uczestników danej fazy aukcji. W żadnej fazie aukcji, pod żadnym pozorem, nie mogą one jednak ujawniać tożsamości oferentów.

Instytucje zamawiające zamykają aukcję o godzinie i w dniu podanym w zaproszeniu do aukcji lub gdy nie napływają już żadne nowe oferty spełniające wymagania w zakresie minimalnych różnic. Dla skorzystania z tego rodzaju zamknięcia aukcji, zamawiający musi określić w zaproszeniu do udziału w aukcji czas, któremu pozwoli upłynąć po otrzymaniu ostatniej oferty do momentu zamknięcia przetargu. Zamknięcie może również nastąpić, gdy dobiegną końca wszystkie fazy aukcji, których liczba określona została w zaproszeniu do udziału.

Kolejne po aukcji regulacje prawne dotyczące elektronicznych zamówień to określenie dopuszczalnych form komunikacji oraz przekazywania dokumentów, oświadczeń itd. w formie elektronicznej, które znajdu-

ją się w art. 48 dyrektywy 2004/17 oraz 42 dyrektywy 2004/18. Zgodnie z tymi przepisami wszystkie działania związane z komunikacją i wymianą informacji, mogą być prowadzone z użyciem środków elektronicznych, zgodnie z wyborem instytucji zamawiającej. Wybrane środki komunikacji muszą być jednak ogólnie dostępne i nie mogą ograniczać dostępu podmiotów gospodarczych do procedury przetargowej.

Stosowanie środków elektronicznych obecnie spełnia ten wymóg. Dostęp do komputera, internetu oraz podpisu elektronicznego posiada zdecydowana większość wykonawców⁹. Wątpliwości mógłby budzić jedynie wymóg posługiwania się kwalifikowanym e-podpisem w przetargach o najmniejszej wartości, gdyż przedsiębiorcy zatrudniający poniżej 5 osób i nieobowiązani do wykorzystywania tego podpisu przy składaniu deklaracji ubezpieczeniowych mogliby być dyskryminowani wskutek takiego wymagania. Jednakże zamówienia o tak niewielkiej skali nie podlegają dyrektywie. Warto też zauważyć, że państwa członkowskie mogą, ale nie muszą wymagać, aby oferty elektroniczne opatrywane były kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Odpowiednie przepisy związane ze sposobem publikacji ogłoszeń zostały ustanowione w art. 44 dyrektywy 2004/17 oraz 36 dyrektywy 2004/18. Instytucje zamawiające przesyłają ogłoszenia do Komisji środkami elektronicznymi, faksem lub pisemnie. W przypadku korzystania z procedury przyspieszonej (odpowiednik polskiego przetargu ograniczonego), ogłoszenia muszą być przesyłane faksem lub środkami elektronicznymi z wykorzystaniem formularzy interaktywnych strony SIMAP. Ogłoszenia sporządzane i przesyłane środkami elektronicznymi z wykorzystaniem formularzy interaktywnych zamieszczanych na stronie SIMAP publikowane są nie później niż w pięć dni po przesłaniu, a więc 7 dni szybciej niż ogłoszenia przesyłane w inny sposób. Treść ogłoszeń, które nie są przesyłane środkami elektronicznymi z wykorzystaniem strony SIMAP ograniczona jest do ok. 650 słów. Skorzystanie z zaawansowanej formy elektronicznej znosi to ograniczenie.

Dyrektywy w celu stosowania instrumentów elektronicznych posługują się przede wszystkim instrumentami o charakterze zachęt. Jeśli w trybie otwartym zamawiający zapewni pełny i bezpośredni dostęp, za pomocą środków elektronicznych, do specyfikacji oraz wszelkich dokumentów dodatkowych poprzez ich umieszczenie na stronie internetowej, pod adresem zamawiającego począwszy od dnia publikacji ogłoszenia, to będzie mógł skorzystać z uprawnień do skrócenia terminów składania ofert o pięć dni, zgodnie z art. 38 ust. 6 dyrektywy 2004/18. Jednak nie pozwoli na to późniejsze umieszczenie informacji na stronie internetowej. Nie zwolni również zamawiającego od obowiązku indywidualnego doręczenia dokumentacji każdemu z oferentów¹⁰.

Dyrektywy 2004/18 oraz 2004/17 nie kształtują zasad korzystania z form elektronicznych w sposób identyczny. Różnice dotyczą jednak nie tyle zakresu ich dopuszczalności, co nazw czynności objętych konkretną dyrektywą. I tak np. dyrektywa klasyczna (2004/18/WE) wskazuje w art. 35 dotyczącym publikacji ogłoszeń na możliwość publikowania w profilu nabywcy wstępnego ogłoszenia informacyjnego, natomiast dyrektywa sektorowa w art. 41 w tym zakresie wskazuje na możliwość zamieszczenia okresowego ogłoszenia informacyjnego.

Inną przykładową różnicą może być system kwalifikowania wykonawców, który został przewidziany tylko w dyrektywie sektorowej (art. 51 oraz 53). Zgodnie z tezą 51 dyrektywy sektorowej zamawiający mogą stworzyć indywidualne, tj. każdy na własne potrzeby, systemy kwalifikacji wykonawców, które uproszczą następnie proces udzielania konkretnych zamówień. Przy ich tworzeniu i wykorzystywaniu możliwe jest korzystanie z elektronicznych form komunikacji. Przepis ten nie został dotychczas wdrożony do polskiej ustawy Pzp.

⁹ Porównaj rozdział 3 oraz 4.

¹⁰ Sołtysińska A. Europejskie prawo zamówień publicznych. Komentarz. Warszawa 2006.

Rozwiązanie to jest interesujące i warto rozważyć jego wprowadzenie do polskiego systemu prawnego¹¹. Systemy kwalifikacji upraszczają wyłanianie wykonawców, którzy ubiegają się o zamówienia, u danego zamawiającego oraz weryfikację jakościową cech robót, dostaw lub usług objętych systemem. Ustalona przy ustanowieniu systemu, obowiązująca dla powtarzalnych zamówień zasada ich nabywania oraz jednokrotna weryfikacja wykonawcy pozwoli nabywać określony typ zamówienia wielokrotnie, bez dokonywania niektórych czynności oceny podczas procedury udzielania zamówienia.

Zgodnie z art. 53 dyrektywy sektorowej zamawiający tworząc taki system musi jednak przestrzegać określonych zasad. Po pierwsze, wykonawcy muszą mieć pewność, że w dowolnym momencie mogą złożyć wniosek o zakwalifikowanie do systemu. Wniosek ten może być składany drogą elektroniczną. System winien być tworzony w drodze ogłoszenia, a wnioski składane w sposób ciągły, co do zasady powinny być rozpatrywane w terminach nie dłuższych niż 6 miesięcy. Kryteria i zasady kwalifikacji, mają być udostępniane na wniosek zainteresowanych, a więc dobrą praktyką byłby obowiązek ich publikacji w internecie.

Kolejne niewdrożone do polskiego systemu prawnego rozwiązania przewidziane w dyrektywach, to przepisy art. 42 ust. 5 dyrektywy klasycznej, zgodnie z którymi państwa członkowskie mogą wprowadzić lub prowadzić systemy dobrowolnej akredytacji mające na celu podniesienie poziomu usług certyfikacyjnych w odniesieniu do urzędzeń, które można wykorzystywać do udziału w aukcji elektronicznej, DSZ i komunikacji z zamawiającym. Wydaje się jednak, że niekompatybilność i zbyt wysokie zaawansowanie techniczne urzędzeń, którym taki system miałby zapobiegać nie stanowi w polskich warunkach istotnej bariery¹², a więc wdrożenie przepisu nie jest niezbędne.

Dyrektywy stanowią także, że jeżeli dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak przesłanek wykluczenia z postępowania nie istnieją w postaci elektronicznej, wykonawcy mogą zostać zobowiązani do ich złożenia, przed upływem terminu składania ofert lub wniosków o uczestnictwo w postępowaniu. Polski przepis prawa nie przewiduje wprost takiej możliwości, co jednak nie wyklucza złożenia wniosku w formie elektronicznej za zgodą zamawiającego, i uzupełnienie go dokumentami przesłanymi w formie tradycyjnej. Takie działanie nie wydaje się jednak celowe. Brak dokumentów w formie elektronicznej i konieczność złożenia tym samym przynajmniej części załączników do wniosku w formie tradycyjnej, skutecznie podważa korzystanie z formy elektronicznej wniosku. Analogicznie sytuacja wygląda w przypadku składania ofert opatrzonej kwalifikowanym e-podpisem i odrębnie załączników nieistniejących w postaci elektronicznej.

Różnicą zasadniczą dla korzystania z instrumentów elektronicznych przy udzielaniu zamówień pomiędzy prawem UE, a przepisami ustawy Pzp jest także odmienne zdefiniowanie pisemności. Zgodnie z dyrektywami w *postaci pisemnej lub na piśmie* oznacza każde wyrażenie złożone ze słów lub cyfr, które można odczytać, odtworzyć, a następnie zakomunikować. Może ono obejmować informacje przekazywane i przechowywane za pomocą środków elektronicznych. Art. 14 ustawy Pzp odsyła natomiast w sprawach nieuregulowanych w ustawie do przepisów Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym (art. 78 K.c.) formą pisemną jest złożenie własnoręcznego (czyli w oryginale) podpisu pod oświadczeniem woli. Faks lub e-mail nie będą więc formą pisemną. Pojęcie „pisemny” stosowane w dyrektywach zostało do polskiego prawa przeniesione nie poprzez zrównanie tych pojęć w dyrektywie oraz prawie zamówień publicznych, lecz dopuszczenie dla czynności pisemnych w rozumieniu dyrektyw formy faksu i maila w prawie krajowym. Niezbędna jest jednak w tym celu zgoda zamawiającego, a więc skutek złożenia dokumentów w postaci elektronicznej nieopatrzonej bezpiecznym kwalifikowanym podpisem elektronicznym będzie zależny od reguł komunikacji przyjętych w konkretnym postępowaniu i nie jest zapewniany bezpośrednio przepisami prawa powszechnie obowiązującego.

¹¹ Zamiar ten znalazł swój wyraz w projekcie założeń projektu ustawy Prawo zamówień publicznych przygotowanej przez Urząd Zamówień Publicznych w wersji skierowanej pod obrady Komitetu Stałego Rady Ministrów, www.uzp.gov.pl, z dnia 31.12.2010 roku.

¹² Porównaj rozdział 5.1.

Najbardziej widoczną konsekwencją różnego podejścia do pojęcia pisemności jest w przypadku stosowania instrumentów elektronicznych weryfikacja postępowań składanych przez wykonawców w trakcie aukcji elektronicznej. Zgodnie z ustawą Pzp na wykonawców nałożono obowiązek posługiwania się w toku aukcji kwalifikowanym podpisem elektronicznym przy składaniu każdego postępowania. Dyrektywa za dokonane w formie pisemnej uznaje złożenie postępowania niepodpisanego przy użyciu podpisu kwalifikowanego. Prawo krajowe poprzez stworzenie rozwiązań bardziej rygorystycznych chroni zapewne lepiej bezpieczeństwo zamawiających, utrudnia jednak konkurencję i ogranicza korzyść ekonomiczną z aukcji poprzez ograniczenie zakresu jej stosowania powodowane formalnymi obostrzeniami w jej organizacji.

3.2. Przepisy prawa krajowego. E-zamówienia w ustawie Prawo zamówień publicznych

Problematyka udzielania zamówień w trybie licytacji elektronicznej, a także z wykorzystaniem aukcji elektronicznej oraz Dynamicznego systemu zakupów jest podobnie jak wszelkie najistotniejsze kwestie dotyczące zamówień publicznych uregulowana w przepisach ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych. Licytacji elektronicznej dotyczą przepisy art. 74–81, aukcji elektronicznej poświęcono przepisy zawarte w art. 91a) – 91c), zaś Dynamiczny system zakupów omówiono w art. 102–109. O zamieszczaniu ogłoszeń mówią przepisy art. 11–13 oraz 40, 48, 56, 60c), zaś o formach komunikacji między stronami postępowania art. 27 i 42. Ponadto, podobnie jak w przypadku innych instytucji prawnych, którym poświęcone są przepisy ustawy Pzp, do licytacji, aukcji i DSZ znajdują na podstawie art. 14 ustawy Pzp zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego w sprawach, które w ustawie Pzp nie zostały uregulowane.

3.2.1. Licytacja elektroniczna

Licytacja elektroniczna, to tryb udzielenia zamówienia, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, wykonawcy składają kolejne, korzystniejsze oferty, zwane postępowaniami. Inaczej niż w pozostałych trybach wykonawca może więc złożyć więcej niż jedną ofertę.

Spośród wszystkich trybów udzielania zamówień publicznych przewidzianych w ustawie Pzp licytacja elektroniczna wykorzystuje instrumenty elektroniczne w najszerszym zakresie (do największej liczby czynności). Postulaty dyrektyw, najpełniej zrealizowano więc w procedurze, która może być stosowana wyłącznie do zamówień o wartości poniżej wartości nakładających na instytucje zamawiające obowiązek stosowania reguł w tych dyrektywach określonych¹³.

Licytacja elektroniczna pod pewnymi warunkami umożliwia dokonanie wszystkich czynności w postępowaniu, a także prawie wszystkich czynności związanych z postępowaniem, drogą elektroniczną. O ile zamawiający dopuści składanie oświadczeń i informacji drogą elektroniczną, zgodnie z art. 27 ustawy Pzp, oraz nie zażąda składania dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu i braku przesłanek wykluczenia, to wszelkie czynności pomiędzy stronami postępowania mogą być dokonane w formie elektronicznej. Formy pisemnej będą natomiast wymagać niektóre czynności wewnętrzne, do których obowiązany jest zamawiający – w szczególności prowadzenie protokołu postępowania. Jeśli jednak zamawiający zdecyduje się prowadzić go z zastosowaniem bezpiecznego kwalifikowanego podpisu elektronicznego, to również w tym zakresie może odstąpić od stosowania formy tradycyjnej – pisemnej z odręcznym podpisem. Podobnie (z zastosowaniem przez strony bezpiecznego kwalifikowanego

¹³ Licytacja elektroniczna jest możliwa do zastosowania przy wartości zamówienia niższej niż wartość określona w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp tj. 125 000 lub 193 000 euro dla dostaw i usług oraz 4 845 000 euro dla robót budowlanych.

podpisu) może być zawarta umowa w sprawie zamówienia. O ile jednak w fazie przed otwarciem licytacji *sensu stricte*, a także po zakończeniu takiej licytacji, zamawiający ma możliwość ukształtowania zasad porozumiewania i dokonywania czynności tak jak opisano wyżej, to od momentu otwarcia licytacji do czasu zamknięcia licytacji obowiązkiem wykonawców i zamawiającego jest przekazywanie wniosków, oświadczeń i innych informacji wyłącznie drogą elektroniczną. W przypadku informacji związanych z tą fazą licytacji nie ma możliwości stosowania przepisu 27 ust. 3 ustawy Pzp o dopuszczalności formy pisemnej, ponieważ art. 77 ustawy Pzp stanowi *lex specialis* wobec zasady określonej w art. 9 ust. 1 tej ustawy. Inna sytuacja ma miejsce w przypadku innych dokumentów, które nie są związane z licytacją *sensu stricte*. Jeśli np. w czasie trwania licytacji wykonawca przekaże kopię odwołania faksem zamawiającemu należy uznać, iż czynność ta została dokonana właściwie.

Licytacja elektroniczna umożliwia udzielanie zamówień zarówno na dostawy, jak i usługi oraz na roboty budowlane. Jedynym ograniczeniem jest wartość zamówienia – musi być ona mniejsza od kwot określonych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp.

Ogłoszenie o licytacji (art. 75 ust. 2 ustawy Pzp)

Wszczęcie postępowania w trybie licytacji elektronicznej następuje poprzez ogłoszenie. Zamawiający ma obowiązek wyznaczyć co najmniej 7-dniowy termin od dnia opublikowania ogłoszenia na składanie wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Ustawa przewiduje zamieszczenie ogłoszenia w trzech miejscach (w Biuletynie Zamówień Publicznych, na stronie internetowej zamawiającego oraz na stronie internetowej, na której odbędzie się licytacja), zaś ogłoszenia te muszą być ze sobą zgodne pod względem treści (art. 40 ust. 6 pkt 2 ustawy Pzp).

Mimo iż ustawa nie przesądza wprost, które z ogłoszeń jest zdarzeniem, od którego winien być liczony 7-dniowy termin na złożenie wniosków, należy się opowiedzieć za poglądem, iż dotyczy to ogłoszenia w BZP. Zgodnie z art. 40 ust. 6 pkt 1 ustawy Pzp jest to bowiem pierwsze z ukazujących się ogłoszeń, a z racji zamieszczenia w oficjalnym publikatorze również jego dostępność jest najszersza. Możliwy do przyjęcia byłby jednak również pogląd, że ze względu na obowiązkowy charakter wszystkich trzech ogłoszeń, termin 7 dni odnosi się do każdego z nich. Najwłaściwszym zachowaniem zamawiającego byłoby więc zamieszczenie wszystkich ogłoszeń w tym samym dniu.

Warto zauważyć, iż w związku z brzmieniem art. 75 ust. 1 ustawy Pzp zamawiający nieposiadający własnej strony internetowej, nie może udzielić zamówienia w trybie licytacji elektronicznej. Wydaje się jednak, że zamawiający, którzy decydują się na korzystanie z zaawansowanych rozwiązań informatycznych, taką stronę z reguły posiadają. Wymóg własnej strony, o której mowa w art. 75 ust. 1 spełnia ponadto odpowiednia strona Biuletynu Informacji Publicznej, posiadana przez zdecydowaną większość zamawiających. Zamawiający w większości są bowiem podmiotami, wskazanymi w art. 4 ust. 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, które mają obowiązek posługiwania się BIP. Do kategorii zamawiających posiadających taki obowiązek zaliczają się ci zamawiający, którzy posiadają status władz publicznych lub wykonujący zadania publiczne, w szczególności:

- 1) organy władzy publicznej,
- 2) organy samorządów gospodarczych i zawodowych,
- 3) podmioty reprezentujące zgodnie z odrębnymi przepisami Skarb Państwa,
- 4) podmioty reprezentujące państwowe osoby prawne albo osoby prawne samorządu terytorialnego oraz podmioty reprezentujące inne państwowe jednostki organizacyjne albo jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego,
- 5) podmioty reprezentujące inne osoby lub jednostki organizacyjne, które wykonują zadania publiczne lub dysponują majątkiem publicznym, oraz osoby prawne, w których Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub samorządu gospodarczego albo zawodowego mają pozycję dominującą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.

W praktyce oznacza to, że jedynie niektórzy zamawiający sektorowi mogą znaleźć się poza ww. katalogiem podmiotów. Jest to jednak bez znaczenia dla zdefiniowania podmiotowego zakresu uprawnionych do stosowania licytacji elektronicznej, gdyż jest to tryb, który i tak (ze względu na niewielką wartość zamówień) nie znajduje zastosowania do udzielania zamówień sektorowych.

Art. 75 ust. 2 ustawy Pzp wskazujący na minimalną treść ogłoszenia o zamówieniu w trybie licytacji elektronicznej, tylko w części odróżnia się od przepisu dotyczącego ogłoszenia o przetargu nieograniczonym. Nie jest zatem zaskakujące, iż omawianemu trybowi nie przypisano odrębnego wzoru ogłoszenia o zamówieniu. Zamawiający wykorzystuje podczas wszczynania postępowania wzór ogłoszenia ustalony w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w BZP¹⁴. Jediną różnicą jest obowiązek wypełnienia dodatkowych pól formularza oznaczonych numerami: IV.2.2. oraz IV.4.6-15. Jest to m.in. pole do zamieszczenia wzoru umowy. Z tej przyczyny warto omówić te elementy ogłoszenia o zamówieniu, które odróżniają licytację elektroniczną od innych znanych trybów.

Określenie przedmiotu zamówienia (art. 75 ust. 2 pkt 3 ustawy)

Określenie przedmiotu zamówienia, odmiennie niż w innych trybach z ogłoszeniem nie może się ograniczać do niektórych najważniejszych informacji. Winno raczej przypominać opis przedmiotu zamówienia w rozumieniu przepisów o specyfikacji. Zgodnie z art. 81 ustawy Pzp nie obowiązują bowiem w omawianym postępowaniu przepisy art. 36, dotyczące SIWZ, a więc ogłoszenie o zamówieniu jest jedynym źródłem informacji dotyczącym tego, co zamawiający zamierza nabyć w drodze licytacji. Ogłoszenie na serwisie licytacyjnym UZP w zakresie powyższego punktu przewiduje zamieszczenie informacji na temat przedmiotu oraz wielkości lub zakresu zamówienia i kodów CPV. Oprócz tego, w przypadku udzielania zamówień wymagających bardziej szczegółowego opisu ogłoszenie umożliwia wstawienie odnośnika do strony internetowej, na której zamieszczony będzie opis przedmiotu zamówienia – pole to nie jest obowiązkowe.

Wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń teleinformatycznych (art. 75 ust. 2 pkt 4 ustawy)

Ogłoszenie powinno zawierać parametry techniczne urządzeń, których spełnienie umożliwi wykonawcy udział w licytacji. *Określenie tych parametrów zapewnia kompatybilność urządzeń, którymi posługują się wykonawca i zamawiający. Ogłoszenie musi również wskazywać na techniczne wymagania wobec urządzeń i oprogramowania, które zapewnią wykonawcom niezakłócony udział w licytacji*¹⁵. Chodzi tu głównie o podanie parametrów komputerów, systemu oraz oprogramowania, takiego jak przeglądarka internetowa, dzięki którym będzie można bez zakłóceń wziąć udział w licytacji.

W tej części ogłoszenia należy również umieścić informacje nt. obowiązków wykonawcy związanych z rejestracją w systemie informatycznym zamawiającego, dzięki której zamawiający może m.in. zidentyfikować wykonawcę w czasie licytacji, kiedy to występuje on pod przypisanym numerem oraz nazwą pozostając anonimowym względem innych wykonawców zgodnie z przepisem art. 79 ust. 3 ustawy Pzp.

Sposób postępowania w toku licytacji elektronicznej, w szczególności określenie minimalnych wysokości postąpień (art. 75 ust. 2 pkt 5)

Informacje na temat minimalnej wysokości postąpień, mogą zostać określone kwotowo (np. 30 zł) lub jako procent ostatnio zgłoszonej ceny lub ceny, od której rozpoczęto licytację. Do sposobu postępowania w toku licytacji zaliczyć należy także sposób kwalifikacji wykonawców do następnego etapu licytacji.

¹⁴ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych (Dz.U. Nr 12, poz. 69).

¹⁵ Teza 9 do art. 75, str. 353–354. Prawo Zamówień Publicznych, Komentarz. Małgorzata Stachowiak, Jarosław Jerzykowski, Włodzimierz Dzierżanowski, wydanie 4, Wolters Kluwer, 2010.

Formularz ogłoszenia o zamówieniu umieszczony na platformie licytacji elektronicznych UZP w zakresie omawianej treści ogłoszenia ma charakter obowiązkowy – pole *sposób postępowania w toku licytacji elektronicznej* musi zostać wypełnione, a jego pominięcie uniemożliwia opublikowanie ogłoszenia o zamówieniu. Ponieważ ustawa przewiduje przeprowadzenie licytacji jednoetapowej (gdzie sposób kwalifikacji do kolejnych etapów nie jest określany), a także ze względu na fakt, że powyższe ogłoszenie przewiduje osobne pole do zamieszczenia minimalnej wysokości postąpienia, należy domniemywać, iż w tym miejscu wymagane są inne informacje. Wydaje się, iż zasadne byłoby wskazać, w tym polu, iż:

- zamawiający bezpośrednio po zamknięciu licytacji poda pod wskazanym w ogłoszeniu adresem internetowym nazwę wykonawcy, którego ofertę wybrano,
- zamawiający udzieli zamówienia wykonawcy, który zaoferował najniższą cenę.

Informacje o liczbie etapów licytacji elektronicznej i czasie ich trwania (art. 75 ust. 2 pkt 6 ustawy)

Ogłoszenie o zamówieniu zawiera pole umożliwiające zaznaczenie czy licytacja będzie wieloetapowa. W przypadku wybrania tej opcji oraz wskazania ilości przewidywanych etapów, pojawiają się dodatkowe pola umożliwiające określenie terminów zakończenia pierwszego etapu (jego rozpoczęcie jest tożsame z rozpoczęciem licytacji elektronicznej, którego termin jest wpisywany w innym miejscu formularza), terminów rozpoczęcia i zakończenia kolejnych etapów oraz terminu rozpoczęcia ostatniego etapu (termin jego zakończenia jest tożsame z terminem zamknięcia licytacji, który wskazany jest w innym miejscu formularza).

Terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji oraz termin związania ofertą (art. 75 ust. 2 pkt 7 oraz 11 ustawy)

Pierwszy z wymienionych terminów nie może być krótszy niż 7 dni, zaś termin związania ofertą dotyczy tylko wykonawcy, który złożył ofertę z najniższą ceną. Zgodnie z art. 78 ust. 3 ustawy, oferta przestaje wiązać z mocy prawa, gdy inny wykonawca złożył ofertę z niższą ceną. Każdy wykonawca jest więc związany swoją ofertą do momentu, gdy w toku licytacji zostanie złożona oferta tańsza, zaś wykonawca, który złożył ofertę najtańszą w trakcie licytacji – w terminie wskazanym zgodnie z tym punktem ogłoszenia. Termin ten może być dłuższy niż 30 dni, gdyż do licytacji nie znajdzie, zgodnie z art. 81, zastosowania art. 85 ustalający dla zamówień o wartości do kwot wspólnotowych maksymalny termin związania ofertą na 30 dni. Zamawiający nie powinien jednak ze swojego prawa do swobodnego ustalenia terminu czynić użytku niezgodnego z przeznaczeniem prawa. W typowych sytuacjach, wskazane byłoby więc, aby termin podawany w ogłoszeniu nie przekraczał 30 dni. Terminy dłuższe mogą skutecznie zniechęcać wykonawców, do udziału w licytacji, gdyż wiążą się z koniecznością utrzymywania gotowości do spełnienia świadczenia przed stosunkowo długi czas, nie zapewniając jednocześnie żadnych rekompensujących to ekonomicznych korzyści.

Termin otwarcia oraz termin i warunki zamknięcia licytacji elektronicznej (art. 75 ust. 2 pkt 8 ustawy)

Zamawiający ma obowiązek poinformować o terminie otwarcia i zamknięcia licytacji. Terminy mogą być określone w sposób „sztywny” poprzez podanie konkretnej daty, godziny i minuty lub w sposób „relatywny” – poprzez wskazanie czasu od terminu przekazania zaproszeń do udziału w licytacji, po upływie którego ma nastąpić otwarcie licytacji, z tym, że zamawiający określa równocześnie godzinę i minutę otwarcia licytacji w pierwszym dniu po upływie ww. okresu czasu¹⁶.

Wybór drugiej ze wskazanych możliwości jest o tyle korzystny, że zabezpiecza zamawiającego przed koniecznością zmiany terminu w sytuacji przedłużania się procedury. Zamawiający, na etapie wprowadzania informacji do systemu, definiuje tylko liczbę dni, jaka musi upłynąć od terminu przekazania wykonawcom

¹⁶ Pkt 6 „Samouczka” zamieszczonego na stronie Urzędu Zamówień Publicznych na platformie licytacji elektronicznych <https://licytacje.uzp.gov.pl/page/selflearn/id/6#top>

zaproszeń do udziału w licytacji. Jednocześnie pozostawiono zamawiającemu możliwość definiowania, o której godzinie ma się rozpocząć licytacja. W takim przypadku licytacja zostanie otwarta o godzinie wybranej przez zamawiającego, pierwszego dnia po upływie wskazanej liczby dni od dnia przekazania zaproszeń. Należy jednocześnie pamiętać, że zgodnie z art. 76 ust. 4, termin otwarcia licytacji nie może być krótszy niż 5 dni od dnia przekazania zaproszeń.

Zarówno w przypadku wybrania opcji terminów sztywnych, jak i terminów relatywnych, zamawiający będzie miał możliwość ustalenia terminu zamknięcia licytacji jako upływu czasu od ostatniego postąpienia¹⁷.

Należy też pamiętać, iż zamawiający związany jest przepisem art. 40 ust. 6 pkt 3 ustawy Pzp¹⁸, w związku z czym ma obowiązek zamieścić w ogłoszeniu na stronie, na której będzie prowadzona licytacja informację o dacie opublikowania ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych. Niestety analizowany formularz ogłoszenia zamieszczony na platformie licytacji elektronicznych UZP nie zawiera odpowiedniego pola na wpisanie tej daty. Należy więc datę publikacji zamieścić w dowolnym miejscu ogłoszenia – np. w polu *informacje dodatkowe*.

Decydując się na zastosowanie trybu licytacji elektronicznej warto pamiętać, iż ustawa Pzp wskazuje, że w postępowaniu prowadzonym w tym trybie nie stosuje się przepisów o Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, (art. 36–38), a także większości przepisów o badaniu i ocenie ofert (art. 82–92). Wyłączone ze stosowania przepisy zapewniają w innych trybach szczegółowe informacje o przedmiocie zamówienia, uzyskiwanie przez wykonawców informacji o niejasnych postanowieniach dokumentów przetargowych, zasadach postępowania w przypadku uchylania się wykonawcy od zawarcia umowy, ustalają zasady postępowania z ofertą z ceną rażąco niską. Konsekwencją ich niestosowania jest:

1. Brak specyfikacji istotnych warunków zamówienia, a co za tym idzie możliwości zadawania pytań do SIWZ i wyjaśniania opisu przedmiotu zamówienia. Fakt ten wymusza na zamawiającym szczególną odpowiedzialność za formułowanie opisu przedmiotu zamówienia, który staje się dla wykonawców jedynym źródłem wiedzy o cechach przedmiotu zamówienia,
2. Brak możliwości skorzystania z ustawowego prawa do powierzenia wykonania części zamówienia podwykonawcom na podstawie art. 36 ust. 5 ustawy Pzp. Oznacza to, iż zgodnie z art. 356 §1 Kodeksu cywilnego zamawiający może zawsze żądać osobistego spełnienia świadczenia, jeśli wskazał na to w istotnych postanowieniach umowy zamieszczanych w ogłoszeniu o zamówieniu¹⁹,
3. Możliwość składania przez wykonawcę wielu ofert w trakcie licytacji. Oferta wiąże wykonawcę od momentu jej złożenia do momentu złożenia tańszej oferty przez innego wykonawcę,
4. Nieobowiązanie przepisu dotyczącego rażąco niskiej ceny, co może prowadzić do oferowania w toku licytacji nierealnych cen. Wykonawcy muszą mieć jednak na uwadze, iż złożenie postąpienia powoduje związanie ofertą i obowiązek zawarcia umowy. Odstąpienie od stosowania tego przepisu jest jednak logiczne z uwagi na brak możliwości odrzucania ofert w toku licytacji. W tym świetle nawet stwierdzenie, iż wykonawca złożył ofertę z ceną rażąco niską, nie dawałoby podstaw do jej odrzucenia na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy Pzp,
5. Brak możliwości żądania zawarcia umowy z kolejnym wykonawcą, jeśli wykonawca, który złożył ofertę najkorzystniejszą uchyla się od zawarcia umowy. Stosowanie art. 94, który stwarza taką możliwość nie zostało co prawda wyłączone w trybie aukcji elektronicznej, ale wykonawca kolejny, nie jest już związany ofertą (art. 78 ust. 3).

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Teza 5 do art. 75, str. 351. Prawo Zamówień Publicznych, Komentarz. Małgorzata Stachowiak, Jarosław Jerzykowski, Włodzimierz Dzierżanowski, wydanie 4, Wolters Kluwer, 2010.

¹⁹ Teza 2 do art. 81, str. 367. Prawo Zamówień Publicznych, Komentarz. Małgorzata Stachowiak, Jarosław Jerzykowski, Włodzimierz Dzierżanowski, wydanie 4, Wolters Kluwer, 2010.

3.2.2. Aukcja elektroniczna

Aukcja elektroniczna nie jest trybem udzielenia zamówienia – stanowi etap (metodę) dokonywania wyboru oferty najkorzystniejszej w trybach:

1. przetargu nieograniczonego,
2. przetargu ograniczonego,
3. negocjacji z ogłoszeniem prowadzonych na podstawie okoliczności wskazanych w art. 55 ust. 1 pkt 1, czyli z uwagi na wcześniejsze przeprowadzenie postępowania w trybie przetargowym albo w ramach dialogu konkurencyjnego, w których odrzucono wszystkie oferty, a pierwotne warunki zamówienia nie zostały w istotny sposób zmienione.

Przepis art. 91 ust. 1a) określający dopuszczalność stosowania aukcji elektronicznej musi podlegać wspólnotowej interpretacji. Opisane w nim okoliczności, odnosząc się do postanowień dyrektywy 2004/18, pomijają bowiem fakt, że zgodnie z dyrektywą 2004/17, przy udzielaniu zamówień sektorowych aukcja elektroniczna może być stosowana w każdym z podstawowych trybów udzielania zamówienia. Jednym z nich są negocjacje z ogłoszeniem. Za niezasadne należałoby więc uznać ograniczenie w zamówieniach sektorowych aukcji elektronicznej wyłącznie do niektórych sytuacji zastosowania negocjacji z ogłoszeniem, podczas gdy same negocjacje mogą być stosowane zawsze.

Ustawodawca uzależnił możliwość zastosowania aukcji od spełnienia dodatkowych przesłanek:

- przewidzenia w ogłoszeniu o zamówieniu oraz SIWZ zastosowania aukcji elektronicznej,
- wpłynięcia w postępowaniu co najmniej 3 ważnych ofert tj. ofert nie podlegających odrzuceniu.

Jednocześnie art. 91a ust. 2 ustawy Pzp zakazuje stosowania aukcji w przypadku udzielania zamówień w zakresie działalności twórczej lub naukowej. Jest to spowodowane koniecznością stosowania w aukcji ustalanych matematycznie kryteriów oceny ofert, które umożliwiają ich automatyczną ocenę bez ingerencji zamawiającego. Ocena działalności twórczej lub naukowej zawsze będzie opierała się na subiektywnych odczuciach oceniającego.

Specyfika aukcji elektronicznej polega na tym, iż po dokonaniu oceny ofert w tradycyjny sposób (przez komisję przetargową) zamawiający przystępuje, przy udziale wykonawców i za pośrednictwem formularza umieszczonego na stronie internetowej, do dalszej procedury wyboru ofert na podstawie kryteriów oceny ofert wybranych spośród tych, które zostały określone w SIWZ i ogłoszeniu o zamówieniu. W praktyce aukcja opiera się na kryterium ceny²⁰, jednak zamawiający jest uprawniony do wyboru ceny lub innych kryteriów oceny ofert na czas prowadzenia aukcji. Trzeba jednak zaznaczyć, iż to, które spośród kryteriów określonych dla etapu tradycyjnej oceny ofert będą wykorzystane na etapie aukcji, musi zostać wskazane już w ogłoszeniu o zamówieniu oraz SIWZ (art. 36 ust. 2 pkt 7 lit. c) ustawy Pzp). Jak już zaznaczono, kryteria oceny ofert muszą mieć charakter mierzalny, tak aby program komputerowy wykorzystywany do prowadzenia aukcji mógł przeliczać wartość tych kryteriów na punkty. Takimi kryteriami oprócz ceny będą w szczególności: termin wykonania zamówienia, termin płatności, długość okresu gwarancji.

W kontekście dodatkowej treści ogłoszenia o zamówieniu należy wskazać, iż jego obowiązkowym elementem jest (zgodnie z art. 41 pkt. 14 lub art. 48 ust. 2 pkt. 14 ustawy Pzp.) adres strony internetowej, na której będzie prowadzona aukcja elektroniczna. Trzeba też zaznaczyć, iż aukcja w przeciwieństwie do licytacji może być tylko jednoetapowa.

Sam przebieg aukcji wygląda podobnie jak przebieg licytacji elektronicznej – wykonawcy składają kolejne postąpienia za pośrednictwem formularza umieszczonego na stronie internetowej – jednak aukcja wymaga, aby postąpienia były opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą

²⁰ W zamówieniach przeanalizowanych przez autorów niniejszej ekspertyzy cena była kryterium zawsze stosowanym w aukcji elektronicznej. W ponad 90% aukcji, była kryterium jedynym.

ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Postąpienie złożone bez e-podpisu jest nieważne. Analogicznie do przepisów dotyczących licytacji elektronicznej zamawiający może korzystać z własnej strony internetowej i systemu przeznaczonego do przeprowadzania aukcji bądź z systemów „obcych” takich jak np. platforma aukcji elektronicznych udostępniona przez UZP.

Zaproszenie do udziału w aukcji

Aukcja elektroniczna stanowi etap oceny ofert w jednym z trybów przetargowych lub w negocjacjach z ogłoszeniem. Ustawodawca wprowadził w celu rozpoczęcia tego etapu, obowiązek przesłania wykonawcom drogą elektroniczną zaproszenia do udziału w aukcji. Zgodnie z art. 91b) ustawy Pzp zaproszenie przesyłane jest wykonawcom, których oferty nie podlegają odrzuceniu, zaś jego treść musi zawierać co najmniej informacje o:

- pozycji złożonych przez nich ofert i otrzymanej punktacji,
- minimalnych wartościach postąpień składanych w toku aukcji. Dla kryterium ceny będzie to wartość określona w złotych lub poprzez wskazanie procentu ceny od jakiej rozpoczęto licytację albo ceny ostatnio zgłoszonej. W przypadku określenia innych kryteriów należy określić minimalną wielkość o jaką może być zmieniona propozycja wykonawcy w każdym z tych kryteriów poprzez wskazanie wielkości i jednostki miary,
- terminie otwarcia oraz terminie i warunkach zamknięcia aukcji elektronicznej. W zakresie terminu zamknięcia aukcji przepis odsyła do art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Pzp dotyczącego licytacji elektronicznej, zgodnie z którym może to nastąpić w przypadku upłynięcia terminu określonego w ogłoszeniu lub jeśli w ustalonym okresie nie zostaną zgłoszone nowe postąpienia. Z uwagi na jednoetapowość aukcji nie uwzględniono przepisu art. 80 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp. Termin otwarcia aukcji nie może być krótszy niż 2 dni robocze (tj. bez uwzględniania niedziel oraz dni ustawowo wolnych od pracy) od dnia przekazania zaproszenia. Warto zauważyć, iż chociaż zgodnie z prawem pojęcie „przekazanie” oznacza jedną z form doręczenia informacji, to jeśli wysłanie informacji następuje drogą elektroniczną, to otrzymanie następuje bezpośrednio po czynności wysłania,
- sposobie oceny ofert w toku aukcji elektronicznej. Obowiązkiem zamawiającego jest wskazanie, które kryteria (zgodnie z ogłoszeniem oraz SIWZ) będą podlegały ocenie w toku aukcji oraz w jaki sposób będą przeliczane na punktową ocenę oferty z uwzględnieniem punktacji określonej otrzymanej przed otwarciem aukcji. Należy również pamiętać, iż zastosowany algorytm musi uwzględniać znaczenie (wagę) poszczególnych kryteriów określonych w SIWZ, a jeśli spośród wszystkich kryteriów wybrano tylko niektóre, nowy algorytm musi uwzględniać proporcjonalnie pojedyncze znaczenie kryteriów w odniesieniu do ich łącznej wagi.

Interpretacja najtrudniejszych przepisów ustawy o aukcji elektronicznej

Przewidując, a następnie przeprowadzając aukcję elektroniczną zamawiający winni zwracać szczególną uwagę na szereg niejednoznacznych przepisów ustawy, które wymagają precyzyjnej interpretacji. Wśród nich należy wymienić następujące:

1. Ponieważ aukcja elektroniczna nie jest trybem udzielania zamówień, nie istnieje osobny formularz do publikacji ogłoszenia o zamówieniu. Wszystkie niezbędne dane zamieszcza się używając wzoru ogłoszenia właściwego dla przetargu nieograniczonego, ograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem. W przypadku przetargu nieograniczonego standardowe formularze przewidują osobne miejsce na zamieszczenie informacji dotyczących aukcji i tak pkt IV.2.2 formularza przekazywanego UOPWE zawiera pole do wskazania czy przewidywana jest aukcja elektroniczna oraz pole, w którym można wprowadzić „dodatkowe informacje nt. aukcji elektronicznych”. Należy je uzupełnić wszystkimi wymaganymi informacjami, o których była mowa powyżej (w tym adresem strony internetowej na której będzie prowadzona aukcja, kryteriami oceny, które będą wykorzystane w toku aukcji, itd.),

2. Ustawa nie zabrania przeprowadzenia aukcji – w tym aukcji z zastosowaniem kryterium ceny, gdy cena oferty ma charakter kosztorysowy. Zmiana ceny kosztorysowej wymaga jednak wprowadzenia zmian w kosztorysie – jeśli przedmiot zamówienia nie jest jednorodny i mamy do czynienia z więcej niż jedną pozycją w kosztorysie, obowiązkiem zamawiającego jest ustalenie wzajemnych relacji pomiędzy pozycjami kosztorysu (cenami jednostkowymi) oraz pomiędzy tymi cenami a ceną oferty. Po przeprowadzeniu aukcji poszczególne ceny jednostkowe winny być obniżone proporcjonalnie do zmniejszenia ceny oferty w toku aukcji. Za niedopuszczalne i naruszające zasadę równego traktowania należy natomiast uznać przeprowadzenie aukcji w oparciu o wybrane ceny jednostkowe. Zakazuje tego wprost przepis wskazujący, iż kryteriami w aukcji mogą być wyłącznie kryteria stosowane w pierwszej fazie oceny ofert (tj. dokonywanej metodą tradycyjną). Wówczas to cena oferty, a nie jej element (czyli cena jednostkowa) jest podstawą oceny ofert,
3. Zastosowanie aukcji elektronicznej, odmiennie niż zastosowanie licytacji, nie zwalnia zamawiającego z obowiązku weryfikacji, czy cena oferty nie jest ceną rażąco niską. Przepisów art. 89 Pzp nie stosuje się bowiem wyłącznie „w toku aukcji”, co oznacza, że po jej zakończeniu zamawiający musi ocenić, czy postąpienia złożone w toku aukcji nie powodują wystąpienia przesłanek odrzucenia oferty. W praktyce taką przesłanką może być przede wszystkim cena rażąco niska,
4. Odmiennie niż w licytacji, zamawiający po aukcji elektronicznej może skierować żądanie zawarcia umowy do wykonawcy, który złożył kolejną ofertę, gdy wykonawca wybrany uchyla się od zawarcia umowy. W aukcji elektronicznej każdy z wykonawców jest bowiem związany swoim ostatnim postąpieniem, zaś złożenie korzystniejszego postąpienia przez konkurenta nie niweczy skutku związania,
5. Dla ważności aukcji elektronicznej nie jest niezbędny udział w aukcji określonej liczby wykonawców. Art. 91a) ust. 1 w zw. z art. 91 b) ust. 1 ustawy Pzp wskazują jedynie, że musi być do niej zaproszonych co najmniej 3 wykonawców, którzy złożyli oferty nie podlegające odrzuceniu. Aukcja wywoła skutek zawsze, gdy postąpienie złoży w niej co najmniej jeden wykonawca,
6. Zakaz ujawniania informacji pozwalających na identyfikację uczestników aukcji (art. 91c) ust. 3 Pzp obowiązuje w toku aukcji, a więc od chwili jej otwarcia do momentu zamknięcia. Nie może być więc utożsamiany z zakazem podawania informacji o tym, którzy uczestnicy zostali do aukcji zaproszeni, a w szczególności być podstawą odmowy ujawnienia protokołu postępowania, z którego wynika, którzy wykonawcy złożyli oferty nie podlegające odrzuceniu,
7. Jednocześnie art. 91b ust. 1 ustawy Pzp, który nakazuje zaproszenie do aukcji wykonawców, których oferty nie podlegały odrzuceniu, pomija całkowicie kwestię informowania pozostałych wykonawców o fakcie ich niezaproszenia do aukcji ze względu na odrzucenie ofert lub wykluczenie z postępowania. Wykonawcy ci są o tych czynnościach informowani dopiero w chwili przekazywania informacji o wyborze oferty najkorzystniejszej, a więc po zakończonej aukcji. Jakikolwiek błąd zamawiającego w czynnościach wykluczenia lub odrzucania ofert i konieczność powtórzenia tych czynności oraz ustalenia ich innego wyniku musi powodować unieważnienie aukcji, która odbyła się w innym gronie uczestników niż winno to mieć miejsce,
8. Ustawa Pzp nie daje jednoznacznej odpowiedzi, czy w przypadku uznania (np. w wyniku rozstrzygnięcia odwołania) o wadliwości aukcji unieważnieniu podlega wyłącznie aukcja, czy też całe postępowanie o udzielenie zamówienia. Celowościowa wykładnia przepisu wskazywałaby na zasadność poglądu, że unieważniona aukcja powoduje powrót do stanu sprzed aukcji, tj. do wyników oceny „tradycyjnej”. Jednakże w toku aukcji, wykonawców, którzy w niej uczestniczyli, przestały wiązać ich oferty złożone w wersji pierwotnej w zakresie modyfikowanym postąpieniem. Zasadnicze pytanie więc brzmi, czy unieważnienie aukcji skutkuje również nieważnością mającego miejsce w jej toku zakończenia związania ofertą,

9. Organizatorzy aukcji, a szczególnie podmioty prowadzące platformy aukcyjne winni dołożyć starań, aby w toku aukcji niemożliwe było złożenie postąpienia, które nie jest korzystniejsze jak w danej chwili najkorzystniejsza oferta. Art. 91c ust. 1 ustawy wyraźnie wskazuje na taki obowiązek, co oznacza, że dopuszczenie do sytuacji, w której dwie oferty (zajmujące pierwszą lokatę) uzyskują identyczną ocenę w toku aukcji będzie przyczyną unieważnienia postępowania ze względu na wadę, o której mowa w art. 93 ust. 1 pkt 7),
10. Zamieszczenie informacji o wyborze oferty najkorzystniejszej zgodnie z art. 91c ust. 5 ustawy odsyłającym do odpowiedniego stosowania art. 80 ust. 2 musi się odbywać z zachowaniem reguł wynikających z art. 92. Oznacza to, że niewystarczającym będzie podanie wyłącznie nazwy wybranego wykonawcy, lecz konieczne jest podanie wszystkich informacji wymaganych w zawiadomieniu o wyborze oferty zamieszczanej na stronach internetowych,
11. W toku aukcji Zamawiający nie może dokonywać poprawienia omyłek w ofertach, w tym oczywistych omyłek rachunkowych i pisarskich (art. 91c ust. 1 Pzp). Nie jest to natomiast zabronione po zakończonej aukcji. Za niedopuszczalne należy uznać jednak takie poprawienie omyłki w ofercie, która polega na złożeniu oferty niższej o rząd wielkości i skorygowanie jej do właściwego poziomu. Złożenie takiej oferty uniemożliwia bowiem jej przebicie przez innych wykonawców, a tym samym ma lub może mieć wpływ na wynik postępowania, co powoduje że umowa zawarta z wykonawcą podlegałaby unieważnieniu na podstawie art. 146 ust. 6, a więc postępowanie winno być unieważnione ze względu na art. 93 ust. 1 pkt 7),
12. Złożenie oferty nierespektującej minimalnej wielkości postąpienia powinno być niemożliwe (program do prowadzenia aukcji powinien uniemożliwiać taką czynność). Jeśli jednak takie postąpienie zostanie sklasyfikowane, a oferta zajmie pierwszą lokatę, po zakończeniu aukcji winna być odrzucona na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 1 tj. jako niezgodna z ustawą,
13. W postępowaniach, w których przewidziano aukcję elektroniczną od zamawiającego wymagana jest szczególna staranność w zakresie informowania o wymaganiach dotyczących wadium (zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 8 Pzp). Informacja winna wskazywać, że niemożliwe będzie do przyjęcia wadium w postaci dokumentu, który wskazuje, iż jego ważność odnosi się wyłącznie do pierwotnej oferty. Oferty w toku aukcji podlegają bowiem modyfikacji w zakresie kryteriów stosowanych w aukcji.

3.2.3. Dynamiczny system zakupów

Sposób udzielania zamówień w drodze Dynamicznego systemu zakupów („DSZ”) określają przepisy artykułów 102–109 ustawy Pzp. DSZ jest metodą, a nie trybem, udzielania zamówień publicznych, która polega na ustaleniu zasad udzielania zamówień na określony przedmiot, w pewnym okresie. Postępowanie w celu utworzenia systemu oraz postępowania o udzielenie zamówienia objętego systemem prowadzone są z zachowaniem wyłącznie elektronicznych form komunikacji pomiędzy zamawiającym, a wykonawcami ubiegającymi się o udział w systemie lub uczestniczącymi w systemie.

Każdy wykonawca w dowolnym momencie trwania systemu może złożyć ofertę orientacyjną w celu dopuszczenia go do systemu. Wykonawcy, którzy spełnią warunki udziału w postępowaniu zostaną dopuszczeni do systemu, a po otrzymaniu osobnego zaproszenia do składania ofert na przedmiot zamówienia objęty systemem, mogą składać oferty (nie mniej korzystne od ofert orientacyjnych). Zaproszenie takie zamawiający jest obowiązany wystosować do każdego uczestnika DSZ. W ramach udzielania zamówień z użyciem DSZ daje się wyodrębnić dwa etapy:

1. Postępowanie prowadzone w celu ustanowienia DSZ oraz
2. Postępowanie prowadzone w celu udzielenia zamówienia objętego DSZ.

Postępowanie w celu ustanowienia DSZ

Pierwszy etap – ustanowienie DSZ – inicjowany jest zamieszczeniem ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych lub przekazaniem ogłoszenia o zamówienia do UOPWE, w zależności od szacunkowej wartości zamówień objętych systemem. Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy Pzp zamawiający ma obowiązek od dnia zamieszczenia lub przekazania ogłoszenia zamieścić na stronie internetowej:

1. specyfikację istotnych warunków zamówienia,
 2. informacje dotyczące DSZ, a w szczególności:
 - a. określenie przedmiotu zamówień objętych DSZ,
 - b. czas trwania DSZ,
 - c. przewidywane terminy dokonywania zamówień,
 - d. wymagania techniczne dotyczące urządzeń teleinformatycznych niezbędnych do porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami, w tym przesyłania ofert,
- przy czym informacje te muszą być dostępne przez cały okres trwania DSZ. Innymi informacjami, które powinny znaleźć się na stronie internetowej, są:
- e. pytania do treści SIWZ, odpowiedzi na nie oraz modyfikacje treści SIWZ,
 - f. ogłoszenie o ustanowieniu DSZ oraz o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia.

Od momentu ogłoszenia system jest ustanowiony i przez cały okres jego trwania wykonawcy mają prawo składać oferty orientacyjne w celu dopuszczenia do udziału w DSZ. Obowiązkiem zamawiającego jest weryfikacja oraz poinformowanie wykonawcy, który złożył ofertę orientacyjną, najpóźniej w ciągu 15 dni od złożenia oferty, o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia go do DSZ wraz z uzasadnieniem faktycznym i prawnym. Powyższy termin może być przedłużony pod warunkiem, że w okresie przedłużenia weryfikacji oferty zamawiający nie będzie wszczynał postępowania o udzielenie zamówienia objętego DSZ, tj. nie wyśle zaproszenia do składania ofert do wykonawców objętych systemem.

Niezależnie od ewentualnej oceny ofert wykonawców ubiegających się o dopuszczenie do udziału w systemie, prowadzone są postępowania o udzielenie zamówienia objętego systemem. Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy są one poprzedzane uproszczonym ogłoszeniem o zamówieniu, które może być podstawą do złożenia oferty orientacyjnej przez wykonawców, którzy nie byli dotychczas uczestnikami systemu. Jeśli taki fakt miał miejsce, to dopiero zakończenie oceny oferty orientacyjnej zezwala na przekazanie zaproszeń do ubiegania się o konkretne zamówienie objęte systemem. Taka konstrukcja prawna stanowi o wyjątkowej niedogodności korzystania z DSZ. W zasadzie każde częściowe zamówienie jest bowiem poprzedzane ogłoszeniem, co powoduje, że zasadnicze założenie DSZ jakim miała być szybkość udzielania zamówień nie ziściło się.

Ustanowienie DSZ otwiera okres, w którym uprawnieniem zamawiającego jest udzielanie zamówień częściowych na przedmiot zamówienia objęty systemem (opisany w ogłoszeniu i SIWZ), zaś uprawnieniem wykonawców jest przystępowanie do systemu oraz aktualizacja ofert orientacyjnych. DSZ może zostać ustanowiony na okres do 4 lat lub dłuższy ze względu na przedmiot zamówienia i szczególnie interes zamawiającego. Oznacza to, że jeżeli bez ujemnych skutków dla zamawiającego przedmiot zamówienia może być objęty DSZ trwającym nie dłużej niż 4 lata to brak jest przesłanki zezwalającej na dłuższe trwanie systemu. Również druga przesłanka tj. szczególnie interes zamawiającego mimo charakteru generalnego nie może być nadinterpretowana. Jest to interes konkretny i dookreślony, a na zamawiającym spoczywa obowiązek jego precyzyjnego wykazania. Obowiązkiem zamawiającego, który ustanawia DSZ na czas dłuższy niż 4 lata jest poinformowanie Prezesa UZP w terminie 3 dni (od dnia ustanowienia systemu) o fakcie ustanowienia DSZ na taki okres. Informacja powinna zawierać: wartość DSZ, przedmiot zamówień nim objętych oraz uzasadnienie faktyczne i prawne wydłużenia okresu trwania DSZ.

Udzielanie zamówień objętych DSZ

Drugi etap DSZ polega na udzielaniu zamówień jednostkowych na przedmiot zamówienia objęty systemem. Wszczęcie drugiego etapu – zaproszenie do składania ofert nie mniej korzystnych od ofert orientacyjnych – poprzedza obowiązek zamieszczenia lub przekazania do publikacji uproszczonego ogłoszenie o zamówieniu. Ogłoszenie to ma na celu umożliwić wykonawcom przystąpienie do DSZ, ale jednocześnie, poprzez wprowadzenie terminu na składanie ofert orientacyjnych, daje zamawiającemu szansę na wyznaczenie w zakresie danego jednostkowego zamówienia ostatecznego kręgu wykonawców objętych DSZ. Jeśli bowiem wykonawca złoży ofertę orientacyjną po upływie wyznaczonego terminu, nie będzie uwzględniony w tym zamówieniu jednostkowym i nie zostanie wysłane do niego zaproszenie do składania ofert.

Zaproszenie do składania ofert przekazywane jest drogą elektroniczną zgodnie z dyspozycją art. 103 ust. 1 ustawy Pzp. Przekazując zaproszenie zamawiający ma prawo ponownie wezwać wykonawców do złożenia dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu. Niezależnie od wartości postępowania zamawiający posiada uprawnienie do odstąpienia od żądania dokumentów, z tym że każdorazowo wszyscy wykonawcy powinni złożyć oświadczenia o spełnianiu warunków udziału, które mogą być uzupełnione w okolicznościach wskazanych w art. 26 ust. 3 ustawy Pzp. W zaproszeniu zamawiający wskazuje również termin złożenia ofert, którego długość musi być dostosowana do przedmiotu zamówienia i wystarczająca na ich przygotowanie.

Dynamiczny system zakupów jako elektroniczna forma udzielania zamówień, opiera się na przekazywaniu dokumentów, oświadczeń, wniosków, zawiadomień, zaproszeń i innych informacji drogą elektroniczną. Oferty muszą być dodatkowo opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu (art. 103 ust. 2 Pzp). Stosowanie kwalifikowanego podpisu jest obligatoryjne nie tylko w przypadku ofert. Dotyczący innych oświadczeń i dokumentów przepis art. 103 ust. 1 wskazuje bowiem jedynie na stosowanie drogi elektronicznej przy ich składaniu, ale nie można tego utożsamiać z dowolną formą dokumentów. Drogą elektroniczną winny być więc dostarczone dokumenty w formie żądanej przez zamawiającego zgodnie z art. 27 Pzp lub w formie wymaganej bezwzględnie wiążącym przepisem prawa. Oznacza to, że wszelkie dokumenty i oświadczenia, które wymagają podpisu na podstawie odrębnych przepisów (np. dokumenty prywatne, czyli oświadczenia – por. art. 245 Kodeksu postępowania cywilnego czy też kopie potwierdzone oryginalnym podpisem *za zgodność*) będą musiały w ramach DSZ być opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym, ponieważ taka forma zgodnie z art. 78 §2 Kodeksu cywilnego jest równoważna pod względem skutków prawnych oświadczeniu woli złożonemu w formie pisemnej.

3.2.4. Komunikacja między zamawiającym a wykonawcami

Komunikacja w toku postępowania między zamawiającym a wykonawcami

Ustawa Prawo zamówień publicznych stanowi, iż w toku postępowania strony (a więc zamawiający i wykonawcy) przekazują sobie oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje w sposób wybrany przez Zamawiającego, przy czym dopuszczalne jest użycie formy: pisemnej (która z zastrzeżeniem przypadków wskazanych w ustawie Pzp jest zawsze dopuszczalna) oraz faksu lub drogi elektronicznej.

Stanowiąca zasadę prawną wyrażoną w art. 9 ust 2 ustawy Pzp forma pisemna jest niedopuszczalna do dokonywania czynności w trakcie licytacji elektronicznej od momentu jej otwarcia do zamknięcia, w toku aukcji elektronicznej, a także do komunikacji pomiędzy stronami postępowania w celu utworzenia Dynamicznego systemu zakupów oraz w celu udzielenia zamówienia objętego takim systemem. Mimo pozornej równości form niepisemnych (faksu i formy elektronicznej), ustawodawca uprzywilejował więc formę elektroniczną przyznając jej wyłączność dla dokonywania części czynności. Forma faksu zawsze jest zależna od woli zamawiającego.

Praktyka rynku zamówień publicznych wskazuje jednak na sytuację odwrotną. Zdecydowanie większa liczba zamawiających godzi się na stosowanie w toku postępowania formy faksowej niż poczty elektronicznej. Ponad 86% zamawiających dopuszcza przynajmniej do niektórych czynności w postępowaniu posługiwanie się faksem (przynajmniej dla zachowania terminu), podczas gdy na korzystanie z e-maila godzi się jedynie ok. 22% zamawiających²¹.

Wybór zamawiającego jako przesłankę dopuszczenia stosowania niepisemnych form komunikacji ustala art. 27 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych stanowiący, iż w postępowaniach o udzielenie zamówienia oświadczenia, wnioski, zawiadomienia oraz informacje zamawiający i wykonawcy przekazują, zgodnie z wyborem zamawiającego, pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną. Zatem to zamawiający jako prowadzący postępowanie może ustanowić dla każdego postępowania dogodny dla siebie sposób porozumiewania się w jednej z dopuszczalnych form. O dokonany wybór formy porozumiewania się zamawiający powinien poinformować wykonawców w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. Wskazane jest, aby informację taką podano również w ogłoszeniu o zamówieniu lub zaproszeniu do składania ofert. Też taką potwierdza m.in. wyrok z dnia 13 sierpnia 2009 r. Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych KIO/UZP 998/09, w którym wskazano, że *W trybie przetargu ograniczonego, na etapie oceny wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu zamawiający wprost z przepisu art. 27 ust. 1 Pzp nie może skorzystać, ponieważ SIWZ udostępniana jest na późniejszym etapie postępowania. Nie jest jednak wykluczone, a nawet pożądaną, aby zamawiający taką formę kontaktów określił (niezależnie od zawsze dopuszczalnej formy pisemnej), czy to w treści ogłoszenia o zamówieniu, czy też w korespondencji prowadzonej ze wszystkimi wykonawcami, którzy złożyli wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Co więcej – KIO wskazuje, że jeżeli zamawiający zamieszczając ogłoszenie o zamówieniu wypełnił w nim pole, w którym podawany jest adres mailowy zamawiającego, jest to równoznaczne ze zgodą na korzystanie z mailowej formy komunikacji, przynajmniej do czasu jednoznacznego określenia tych form w SIWZ.*

Analizując dopuszczalne prawem formy komunikowania się wykonawców z zamawiającym, należy zwrócić uwagę na mniej rygorystyczne rozwiązania prawne dyrektyw i bardziej konserwatywne podejście prawa krajowego. Art. 42 ust. 6 Dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. UE L.04.134.114 z dnia 30 kwietnia 2004 r.), stanowi, że:

6. *W odniesieniu do przesyłania wniosków o dopuszczenie do udziału zastosowanie mają następujące zasady:*

- a) wnioski o dopuszczenie do udziału w procedurach udzielania zamówień publicznych można zgłaszać na piśmie lub telefonicznie,
- b) w przypadku telefonicznego zgłaszania wniosków o dopuszczenie do udziału przed upływem terminu składania takich wniosków należy przesłać potwierdzenie ich wysłania,
- c) instytucje zamawiające mogą wymagać, aby wnioski o dopuszczenie do udziału, składane za pomocą faksu, były potwierdzane za pomocą poczty lub środków elektronicznych, w przypadku, gdy jest to konieczne dla celów dowodowych. Wymóg taki, w tym termin przesyłania potwierdzeń pocztą lub środkami elektronicznymi, musi zostać wskazany w ogłoszeniu o zamówieniu.

Jednak prawo krajowe (art. 27 ust. 1) do decyzji zamawiającego pozostawia zgodę na odstąpienie od formy pisemnej. Natomiast zgodnie z art. 27 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych, wzorowanym na przepisie dyrektywy, zamawiający może żądać w ogłoszeniu o zamówieniu, aby wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu przekazywane faksem lub drogą elektroniczną były potwierdzane pisemnie

²¹ Badania własne – ankietyzacja 658 uczestników szkoleń z zakresu stosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych dla osób zaawansowanych, prowadzonych w latach 2008–2010. Badanie objęło 411 osób zatrudnionych w podmiotach posiadających status zamawiającego (w tym 139 osób u zamawiających sektorowych), a 247 osób reprezentowało wykonawców uczestniczących w rynku zamówień. Badania były prowadzone w trakcie wybranych 20 szkoleń otwartych prowadzonych przez Grupę Doradczą Sienna w latach 2008–2010.

lub w drodze elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego, kwalifikowanego certyfikatu.

Z treści przepisu art. 27 ust. 4 w związku z ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych wynika więc, iż zawsze dopuszczalną formą składania wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oprócz formy pisemnej będzie forma faksu oraz poczty elektronicznej, jeśli zamawiający poda informacje o nr faksu i adresie poczty elektronicznej w ogłoszeniu. Wydaje się jednak, że językowa wykładnia przepisów art. 27 uzależniająca stosowanie niepisemnych form komunikacji pomiędzy wykonawcami a zamawiającym nie może prowadzić do konkluzji, że naruszenie tego przepisu powoduje, iż czynność dokonana w inny sposób nie wywołuje skutku.

Zauważyć należy, że zgodnie z art. 73 §1 Kodeksu cywilnego bezwzględna nieważność czynności ze względu na niezachowanie formy pisemnej (a więc podstawowej w przypadku Pzp) powstaje tylko wówczas, gdy forma pisemna jest zastrzeżona w ustawie a zastrzeżenie to jest pod rygorem nieważności. W prawie zamówień publicznych taki rygor zastrzeżono dla zawarcia umowy i złożenia oferty.

W przypadku składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, oświadczeń, informacji, czy zawiadomień zastrzeżenie takie w ustawie nie ma miejsca, a wręcz odwrotnie dopuszczona jest prawem forma niepisemna (faks, e-mail). Zastosowanie w omawianej sytuacji znajdzie więc art. 74 K.c. tj. ustalenie formy czynności w drodze czynności strony (zamawiającego). O ile więc w SIWZ (lub ogłoszeniu), zgodnie z orzecznictwem KIO, zamawiający zastrzeże obowiązek posługiwania się formą pisemną pod rygorem nieważności, posłużenie się mailem nie wywoła skutku. Jednak zastrzeżenie formy bez rygoru nieważności, oznacza zastrzeżenie wyłącznie dla celów dowodowych. Jednak w obrocie między przedsiębiorcami – a w takiej roli występuje zamawiający w postępowaniu cywilnoprawnym, również ten przepis Kc nie ma zastosowania.

e-oferta, e-umowa

Podstawową formą złożenia oferty jest forma pisemna. Jedynie za zgodą zamawiającego oferta może być złożona w postaci elektronicznej. Bezwzględnym wymogiem jest wówczas opatrzenie jej bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Przepis art. 82 ust. 2 ustawy Pzp w kontekście art. 73 § 1 k.c. powoduje, iż złożenie oferty w innej formie niż dopuszczona w art. 82 ust. 2 skutkuje jej nieważnością, a oferta nie wywołuje skutków prawnych. W myśl art. 89 ustawy Pzp oferta powinna być odrzucona jako niezgodna z ustawą (na podstawie ust. 1 pkt 1 tego artykułu), a także jako nieważna na podstawie odrębnych przepisów (ust. 1 pkt 8). Przepis ten nie znajduje jednak zastosowania w praktyce. W trakcie badań przeprowadzonych na potrzeby niniejszej analizy nie udało się ustalić ani jednego przypadku zgody zamawiającego na przyjęcie w postępowaniu objętym przepisami Pzp ofert w postaci elektronicznej.

Zrównanie podpisu elektronicznego w skutkach z podpisem odręcznym sprawia, że zawarcie umowy poprzez złożenie oświadczenia woli przez obie strony umowy poprzez złożenie e-podpisu, czyni zadość wymogowi art. 139 Pzp dla zachowania pisemnej formy umowy i nie powoduje jej nieważności. Umowy w sprawie zamówienia publicznego w takiej postaci występują dotychczas szczątkowo. Stosują je w zasadzie wyłącznie zamawiający sektorowi do zawierania umów wykonawczych w obrębie umów ramowych.

Forma elektroniczna przy czynnościach przekazywania oświadczeń i informacji

Zamawiający zgodnie z brzmieniem przepisu art. 27 ust. 1 Pzp może wyrazić zgodę na odstąpienie od stanowiącej zasadę formy pisemnej przy przekazywaniu wniosków, zawiadomień i informacji, wyrażając zgodę na stosowanie formy faksu lub każdej drogi elektronicznej, czyli przede wszystkim e-maila, bez stosowania podpisu elektronicznego. Czynności do których podpis taki musi być zastosowany, wskazano w rozdziale 2.

W przypadku przekazywania informacji lub dokumentów zawierających oświadczenia i wnioski za pomocą faksu lub drogą elektroniczną, każda ze stron – na żądanie przekazującego informacje lub dokumenty – jest obowiązana do niezwłocznego potwierdzenia drugiej stronie faktu ich otrzymania w formie przyjętej dla danego postępowania. Brak otrzymania takiego potwierdzenia (do czego trudno zmusić stronę uchylającą się od swego obowiązku) nie zdejmuje jednak z nadawcy obowiązku udowodnienia terminu i faktu nadania informacji. W przypadku sporu to przekazującego bowiem będzie obciążał dowód wykazania, iż termin został zachowany lub że fakt nadania miał miejsce. W przypadku faksu lub drogi elektronicznej trudno uzyskać wiarygodny dowód na przekazanie informacji o określonej treści. I wydaje się, że jest to w tej chwili najpoważniejsza bariera powstrzymująca zamawiających przed zgodą na korzystanie z poczty elektronicznej.

e- dokumentacja

Przepisy prawa wspólnotowego (por. rozdział 3.1) w żadnym przypadku nie nakazują udostępniania dokumentacji postępowania w formie elektronicznej. Zachęcają jedynie do takich zachowań poprzez oferowanie krótszych terminów składania wniosków lub ofert w przypadku korzystania z elektronicznej formy udostępniania dokumentów. Polski ustawodawca podjął tę decyzję za zamawiających. W art. 42 ustawy Pzp nakazał publikację SIWZ na stronach internetowych i przewidział w ustawie terminy składania ofert, które w dyrektywie są właściwe dla opcji korzystania z elektronicznej formy publikowania dokumentacji. Przepis ten, choć przy jego przyjmowaniu budził obawy co do technicznych możliwości zamieszczenia w internecie dokumentacji o znacznej objętości np. na skomplikowane roboty budowlane, nie rodzi w praktyce żadnych trudności z tego powodu. Żaden z pytanych zamawiających nie wskazał go jako barierę utrudniającą prowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia. Obawy budzi natomiast korzystanie z zamieszczanych SIWZ z naruszeniem praw autorskich majątkowych. Wydaje się jednak, że jest to obawa przesadzona. Publiczna dostępność dokumentacji nie jest zgodą na jej wykorzystywanie z naruszeniem praw autorskich majątkowych, a naruszenia tych praw są równie możliwe przy uzyskaniu dokumentacji z internetu jak i innych źródeł, w tym po otrzymaniu jej w formie papierowej.

E–dokumentacja to także zasady udostępniania protokołu. Mimo iż sam protokół prowadzony jest obowiązkowo w formie pisemnej, to już jego udostępnianie następuje wg wyboru wnioskodawcy, a jedną z form, w której można go uzyskać, jest przekazanie jego kopii (wraz z kopiami załączników – ofert, wniosków i innych) drogą elektroniczną tj. w formie skanów. Zamawiający jedynie w określonych okolicznościach tj. przy nadmiernych trudnościach w skopiowaniu ze względu na objętość dokumentacji, może ograniczyć taka możliwość.

3.2.5. Przekazywanie ogłoszeń do UOPWE przy pomocy serwisu e-Notices oraz publikacja ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych

Portal Urzędu Zamówień Publicznych oraz Tender Electronic Daily Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich służą m.in. do zamieszczania w nich ogłoszeń związanych z prowadzonym lub wszczynanym postępowaniem, przy czym obowiązek przekazywania ogłoszeń do UOPWE zależy od wartości przedmiotu zamówienia i występuje, gdy ta wartość jest równa lub większa od kwot określonych w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów w sprawie kwot wartości zamówień²². Wysokość tych kwot zależy jest od rodzaju zamawiającego, tj. m.in. jego przynależności do sektora finansów publicznych, udzielania zamówienia w celu wykonywania działalności sektorowej, o której mowa w art. 132 ustawy Pzp oraz rodzaju zamówie-

²² Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. (Dz.U. z 2009 r. Nr 224, poz. 1795).

nia (usługi, dostawy, roboty budowlane). W zależności od przynależności zamówienia do wymienionych w rozporządzeniu kategorii kwoty te stanowią równowartość w złotych następujących kwot: 125 000 euro, 193 000 euro oraz 387 000 euro dla dostaw i usług oraz 4 845 000 euro dla robót budowlanych.

Publikacja ogłoszeń w Dzienniku Urzędowym UE

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy Pzp ogłoszenia przekazuje się do UOPWE w przypadkach w ustawie przewidzianych drogą elektroniczną zgodnie z formą i procedurami wskazanymi na stronie internetowej o adresie: <http://simap.eu.int>, która została wskazana w ust. 3 załącznika nr VIII do dyrektywy 2004/18/WE oraz ust. 3 załącznika nr XX do dyrektywy 2004/17/WE. Elektroniczne formularze ogłoszeniowe dostępne są pod adresem: <http://simap.europa.eu/enotices> we wszystkich językach obowiązujących w Unii Europejskiej. Korzystanie z serwisu „eNotices” wymaga uprzedniej rejestracji w systemie, która przebiega w następujący sposób:

1. Po wejściu na stronę główną serwisu „eNotices” w oknie znajdującym się w lewym górnym rogu ekranu należy wybrać opcję „zarejestruj się jako nowy użytkownik”;
2. Wypełnić formularz, który pojawia się na ekranie pamiętając, aby nie pominąć żadnego pola, przy nazwie którego znajduje się czerwona gwiazdka (można pominąć pola: „imię” oraz „nazwisko”) i kliknąć w pole „utwórz”;
3. Po otrzymaniu na adres mailowy podany w formularzu, wiadomości, w treści wiadomości znajdzie się adres, który umożliwi potwierdzenie dokonanej rejestracji. Należy kliknąć w podany adres;
4. Od tego momentu konto w serwisie „eNotices” jest aktywne. Aby z niego korzystać wystarczy się zalogować używając nazwy użytkownika oraz hasła podanego podczas procesu rejestracji.

Zarejestrowany użytkownik może korzystać bez ograniczeń z funkcjonalności serwisu. W zależności od potrzeb można wybrać odpowiednią funkcję z „menu użytkownika” znajdującego się w lewym, górnym rogu ekranu. W celu utworzenia ogłoszenia należy wybrać opcję: „nowy formularz”, gdzie znajduje się lista piętnastu formularzy możliwych do wypełnienia „krok po kroku”. Formularze w toku wypełniania po przejściu do kolejnego etapu są automatycznie zapisywane, przy czym użytkownik może sam zapisać wprowadzone informacje w dowolnym momencie, klikając w pole „zapisz” w prawym, górnym rogu ekranu. Po wypełnieniu całego formularza jest on dostępny po wybraniu z „menu użytkownika” pola „Twoje formularze”.

W celu przekazania formularza Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zgodnie z wymogiem art. 12 ustawy Pzp nie wystarczy go wypełnić. Dopiero wysłanie do publikacji dopełnia procedurę po stronie zamawiającego (zgodnie z art. 40 ust. 6 pkt 1 ustawy Pzp) i umożliwia wszczęcie postępowania o zamówienie publiczne poprzez zamieszczenie ogłoszenia w siedzibie zamawiającego i na jego stronie internetowej (art. 40 ust. 1 ustawy Pzp).

Serwis „eNotices” umożliwia zamieszczenie piętnastu następujących ogłoszeń:

1. Wstępne ogłoszenie informacyjne;
2. Ogłoszenie o zamówieniu;
3. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia;
4. Okresowe ogłoszenie informacyjne – zamówienia sektorowe;
5. Ogłoszenie o zamówieniu – zamówienia sektorowe;
6. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia – zamówienia sektorowe;
7. Ogłoszenie o systemie kwalifikowania – zamówienia sektorowe;
8. Ogłoszenie o profilu nabywcy;
9. Uprozczone ogłoszenie o zamówieniu w ramach Dynamicznego systemu zakupów;
10. Ogłoszenie o koncesji na roboty budowlane;
11. Ogłoszenie o zamówieniu – zamówienia, które zostaną udzielone przez koncesjonariusza;
12. Ogłoszenie o konkursie;
13. Ogłoszenie o wynikach konkursu;

14. Ogłoszenie dodatkowych informacji, informacje o niekompletnej procedurze lub sprostowanie;
15. Ogłoszenie o dobrowolnej przejrzystości ex-ante.

Z punktu widzenia wykorzystywania rozwiązań informatycznych, spośród czynności związanych z wszczęciem postępowania, na szczególną uwagę zasługuje ogłoszenie o profilu nabywcy oraz tworzenie tego profilu. Uznając powszechność dostępu do stron internetowych zamawiających, ustawodawca wspólnotowy, a w ślad za nim w drodze nowelizacji ustawy Pzp z dnia 7 kwietnia 2006 r. ustawodawca krajowy, umożliwił zamieszczanie niektórych ogłoszeń wyłącznie na stronach www. zamawiającego, bez obowiązku ich przesyłania w całości do Dz.U UE. Dotyczy to ogłoszeń o planach zamówień na najbliższe 12 miesięcy. Mają one co do zasady charakter nieobowiązkowy, ale ich zamieszczenie zarówno w dzienniku urzędowym, jak i na własnych stronach www. pozwala korzystać z przywileju skracania terminów w postępowaniu o udzielenie zamówienia. Jest to podkreślana przez KE korzyść z posługiwania się narzędziami komunikacji elektronicznej. Publikując ogłoszenia na własnej stronie internetowej zamawiający czyni to w wyodrębnionym miejscu, zwanym profilem nabywcy. Publikacja ogłoszenia w profilu nabywcy nie będzie uznana za prawidłową w przypadku braku wcześniejszego przekazania ogłoszenia o profilu nabywcy Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich drogą elektroniczną. Ogłoszenie o profilu nabywcy opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE informuje zainteresowane podmioty o tym, że zamawiający posiada wyodrębnione miejsce na stronie internetowej, gdzie publikuje wstępne ogłoszenia informacyjne o planowanych zamówieniach i umowach ramowych.

Publikacja ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych

Ogłoszenia o zamówieniach poddanych rygorom ustawy Pzp, które nie podlegają publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, tj. zamówienia o wartości przekraczającej równowartość 14 000 euro, ale o wartości mniejszej niż określona na podstawie przepisu art. 11 ust. 8 ustawy, zamieszcza się w Biuletynie Zamówień Publicznych.

Jedynym sposobem ich zamieszczenia jest skorzystanie z formularzy dostępnych na stronach internetowych administrowanych przez Urząd Zamówień Publicznych. Czynność zamieszczania ogłoszeń o zamówieniach o wartości „podprogowej” jest więc w pełni z informatyzowana.

Zamawiający, aby korzystać z Biuletynu, musi zalogować się na stronie internetowej: <http://bzp1.portal.uzp.gov.pl/index.php> używając przypisanego im loginu – BZP i hasła – BZP. Nowi użytkownicy mogą uzyskać login i hasło przesyłając wypełniony formularz²³ z wnioskiem o ich przyznanie do Urzędu Zamówień Publicznych pocztą, faksem lub drogą elektroniczną poprzez elektroniczną skrynkę podawczą. Formularz przesyłany tą drogą musi być podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

Po zalogowaniu użytkownik uzyskuje dostęp do ośmiu formularzy ogłoszeń: (1) ogłoszenie o zamówieniu, (2) uproszczone ogłoszenie o zamówieniu objętym Dynamicznym systemem zakupów, (3) ogłoszenie o zamiarze zawarcia umowy, (4) ogłoszenie o udzieleniu zamówienia, (5) ogłoszenie o konkursie, (6) ogłoszenie o wynikach konkursu, (7) ogłoszenie o zmianie ogłoszenia, (8) ogłoszenie o koncesji na usługi w rozumieniu ustawy o koncesji na roboty budowlane lub usługi²⁴.

3.2.6. Zamieszczanie informacji na stronie internetowej Zamawiającego

W toku prowadzonego postępowania Zamawiający ma obowiązek zamieszczać na swojej stronie internetowej ogłoszenia, dokumenty oraz informacje w przypadkach wskazanych w ustawie Pzp. W innych

²³ Formularz do pobrania pod adresem: http://bzp1.portal.uzp.gov.pl/formularze/px_formularz_login_BZP.doc

²⁴ Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r., Dz.U. z 2009 r. Nr 19, poz. 101.

przypadkach ich zamieszczanie jest tylko uprawnieniem Zamawiającego. Poniżej wymieniono przypadki, w których ustawa przewiduje obligatoryjne zamieszczanie informacji na stronie internetowej.

1. Ogłoszenie o zamówieniu (np. art. 40, 75 ustawy Pzp);
2. Zamieszczenie SIWZ po zamieszczeniu ogłoszenia w BZP lub publikacji w Dz.U. UE (art. 37 ust. 2, 42 ust. 1, 60 ust. 4, 104 ustawy Pzp);
3. Przekazanie treści zapytań do SIWZ wraz z odpowiedziami (art. 38 ust. 2 ustawy Pzp) oraz zmiana treści SIWZ (art. 38 ust. 6 ustawy Pzp);
4. Informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty (art. 92 ust. 2);
5. Zamieszczenie treści odwołania dotyczącego treści ogłoszenia o zamówieniu lub postanowień SIWZ wraz z wezwaniem do przystąpienia do postępowania odwoławczego (art. 185 ust. 1 ustawy Pzp).

Ustawodawca konsekwentnie nie wskazuje, że strona internetowa na której zamieszczane są powyższe informacje, to strona zamawiającego. Nie nakazuje też, aby wszystkie informacje dotyczące konkretnego postępowania były zamieszczane na tej samej stronie www. Nakaz tożsamości strony dotyczy jedynie zamieszczenia SIWZ oraz modyfikacji SIWZ. Mimo braku obowiązku korzystania z tej samej strony internetowej, informowanie o poszczególnych czynnościach w konkretnym postępowaniu na różnych stronach www byłoby jednak co najmniej niezrozumiałe. Mogłoby też być zapewne postrzegane jako czynność zmierzająca do obejścia prawa, którego rolą jest zapewnienie dostępu do informacji.

3.2.7. Przesyłanie sprawozdań o udzielonych zamówieniach

Obowiązkiem każdego zamawiającego jest przesłanie sprawozdania do dnia 1 marca roku następującego po roku, którego sprawozdanie dotyczy. Sprawozdanie wymaga wprowadzenia sumarycznych wartości udzielonych zamówień oraz ich ilości (zawartych umów w sprawie zamówienia publicznego) uszeregowanych według rodzajów zamówień (robót budowlanych, usług i dostaw) osobno dla zamówień udzielonych w procedurze uproszczonej oraz pełnej. Dla tej ostatniej wymagane jest zamieszczenie również numerów ogłoszeń o udzieleniu zamówienia.

Funkcje portalu UZP (menu umieszczone w lewym, górnym rogu ekranu) umożliwiają przesłanie rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach drogą elektroniczną tj. jedyną dopuszczalną zgodnie z art. 98 ustawy Pzp.

Dla zamówień, których wartość dla robót budowlanych jest równa lub przekracza równowartość 20 mln euro zaś dla usług lub dostaw 10 mln euro, przewidziano dodatkowy formularz, w którym wymaga się podania sposobu udzielenia zamówień; zamawiający ma obowiązek umieścić tam informacje nt. zamówień dodatkowych, zmian postanowień umowy i odstąpienia od umowy. Osobne formularze zostały przygotowane dla zamawiających publicznych oraz sektorowych.

3.2.8. Kompetencje Prezesa UZP a elektroniczne formy komunikacji

Pośród 21 punktów art. 154 wymieniających uprawnienia Prezesa UZP, 4 związane są z tematem elektronicznych form komunikacji. Są to:

1. pkt 3 – wydawanie w formie elektronicznej Biuletynu Zamówień Publicznych, w którym zamieszczane są ogłoszenia wymagane ustawą Pzp dla postępowań o szacunkowej wartości niższej od równowartości kwot określonych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp,
2. pkt 5, zgodnie z którym Prezes UZP prowadzi i ogłasza listę organizacji uprawnionych do wnoszenia środków ochrony prawnej wobec ogłoszenia o zamówieniu oraz SIWZ na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy Pzp,

3. pkt 5a, zgodnie z którym Prezes Urzędu prowadzi, ogłasza, aktualizuje wykaz wykonawców, którzy wyrządzili szkodę nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie, jeżeli szkoda ta została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu. Prezes dokonuje wpisu w wykazie publikowanym na stronie www,
4. pkt 20 zgodnie z którym Prezes UZP prowadzi działania związane z informatyzacją systemu zamówień publicznych.

Za przejaw realizacji tej kompetencji należy uznać, oprócz rozbudowy strony internetowej i umożliwienia za jej pośrednictwem np. zamieszczania i przeglądania ogłoszeń publikowanych w BZP albo wokandy KIO, przede wszystkim udostępnienie bezpłatnych platform umożliwiających udzielanie zamówień w drodze licytacji elektronicznych lub dokonywanie oceny ofert w drodze aukcji elektronicznej. Ważnym medium mogłaby też stać się Elektroniczna Skrzynka Podawcza²⁵, o ile upowszechniłby się bezpieczny e-podpis, który jest wymagany przy składaniu dokumentów tą drogą.

Począwszy od 2011 roku UZP udostępnił usługę subskrypcji ogłoszeń zamieszczonych w Biuletynie Zamówień Publicznych. Usługa ta jest skierowana do wykonawców zainteresowanych codziennym otrzymywaniem pocztą elektroniczną wyników wyszukiwania interesujących przedsiębiorcę informacji o wszczętych przetargach. Ułatwia to w szczególności firmom z sektora MSP dostęp do informacji o interesujących zamówieniach publicznych. Należy zgodzić się z poglądem, że *uzyskanie informacji o przetargu bezpośrednio po opublikowaniu ogłoszenia wpływa niejednokrotnie na decyzję przedsiębiorcy o przystąpieniu do postępowania. Uzyskanie informacji o przetargu w nieodpowiednim czasie ogranicza przedsiębiorcy możliwości przygotowania i złożenia prawidłowej oferty. Czas pozyskania informacji jest bardzo istotny również ze względu na stosunkowo krótkie terminy składania ofert wyznaczane przez zamawiających dla postępowań ogłaszanych w BZP*²⁶.

Usługa świadczona przez Urząd jest bezpłatna oraz dostępna dla wszystkich zainteresowanych. Aby z niej skorzystać należy założyć konto „Wykonawcy” na jednym z serwerów Portalu Centralnego UZP (pod adresem internetowym <http://www.portal.uzp.gov.pl>, określić kryteria wyszukiwania na podstawie, których chce się otrzymywać informacje.

²⁵ https://esp.uzp.gov.pl/eup/php/index.php?_mod=formmod&_op=welcome

²⁶ Uzasadnienie dla uruchomienia usługi zawarte na stronach internetowych UZP, www.uzp.gov.pl

4. Diagnoza stanu elektronicznych zamówień publicznych w Polsce oraz UE

4.1. Wykorzystanie e-zamówień w Polsce

Niektóre czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia z mocy prawa muszą być wykonywane z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych. Należą do nich obowiązek publikacji ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych z zastosowaniem formularzy dostępnych na stronach UZP, obowiązek zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu na stronach internetowych, obowiązek udostępniania SIWZ w przetargu nieograniczonym oraz zmian do tej specyfikacji na stronach www.

Jednak czynności o charakterze obowiązkowym nie są w stanie pokazać czy istnieje wśród uczestników rynku zamówień wola korzystania z instrumentów elektronicznych. Skłonność do wykorzystywania e-zamówień należy więc oceniać przede wszystkim pod kątem stosowania przez zamawiających i wykonawców dobrowolnych rozwiązań informatycznych, dzięki którym zamiast tradycyjnej formy dokonywania czynności w postępowaniu, zastosowano instrument elektroniczny. Analiza struktury trybów, w jakich udzielano zamówień w roku 2007, 2008 i 2009 wskazuje, że w pełni elektroniczny sposób udzielania zamówień w trybie licytacji elektronicznej, mimo wzrostu udziału licytacji w ogólnej liczbie udzielonych zamówień wciąż stanowi margines²⁷.

Tryb	2007	2008	2009
przetarg nieograniczony	63,79%	70,39%	68,28%
zamówienie z wolnej ręki	28,27%	22,19%	25,98%
zapytanie o cenę	5,87%	5,73%	4,57%
przetarg ograniczony	1,30%	0,97%	0,79%
negocjacje bez ogłoszenia	0,54%	0,53%	0,39%
negocjacje z ogłoszeniem	0,14%	0,11%	0,16%
licytacja elektroniczna	0,05%	0,05%	0,11%
dialog konkurencyjny	0,04%	0,03%	0,02%

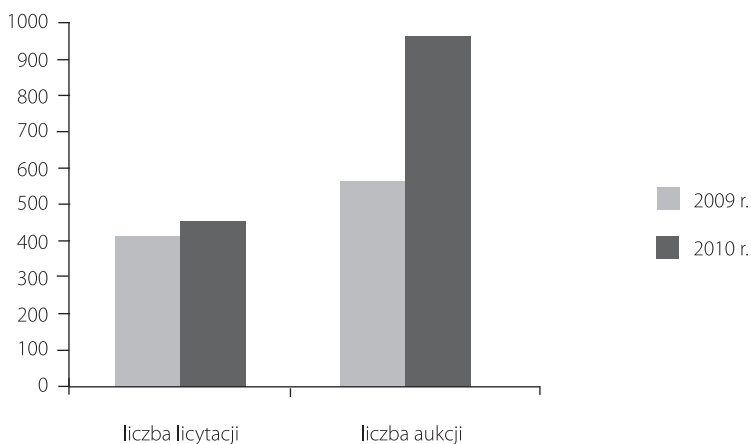
Jak wynika jednak z projektu badawczego pod nazwą: *Informatyzacja polskiego systemu zamówień publicznych – stan obecny, oczekiwania, bariery* przeprowadzonego przez Urząd Zamówień Publicznych we współpracy z Uniwersytetem Łódzkim, uczestnicy rynku wykazują pozytywne nastawienie do informatyzacji systemu zamówień publicznych. Większość przedstawicieli zarówno zamawiających, jak i wykonawców wyraża pozytywny stosunek do wykorzystania środków elektronicznych w zamówieniach publicznych. Niestety, prze-

²⁷ Na podstawie Sprawozdania z funkcjonowania systemu zamówień publicznych z roku 2009. Urząd Zamówień Publicznych, 2010.

prorowadzone badania wykazują, że elektroniczne środki udzielania zamówień stosowane są przez zamawiających w stopniu znikomym²⁸. Wyniki badań wskazują, iż przyczyną takiego stanu jest:

1. brak obligatoryjności stosowania procedur elektronicznych;
2. niewiedza zarówno po stronie wykonawców, jak i zamawiających;
3. brak dostępu do narzędzi niezbędnych do korzystania z licytacji elektronicznej, aukcji elektronicznej czy Dynamicznego systemu zakupów takich jak np. podpis elektroniczny.

Efektom powyższego jest sytuacja, w której faktyczna liczba wszystkich licytacji, które odbyły się w 2009 r. wyniosła 408, w roku 2010 – 1072 (czyli 0,27%) wszystkich postępowań, zaś liczba ogłoszeń o ustanowieniu Dynamicznych systemów zakupów w 2010 r. to 10. Wszystkie dziesięć jest jednak wynikiem omyłki zamawiających przy klasyfikowaniu ogłoszenia. Oznacza to, że nie został dotychczas ustanowiony w Polsce ani jeden Dynamiczny system zakupów. Stopniowo rośnie natomiast wykorzystanie aukcji elektronicznej – liczba postępowań, w których przewidziano tę formę oceny ofert wyniosła w ostatnim roku 968. Wart zauważenia jest jednak wzrost liczby postępowań, który w przypadku aukcji wyniósł w 2010 r. prawie 72% względem roku 2009 r.

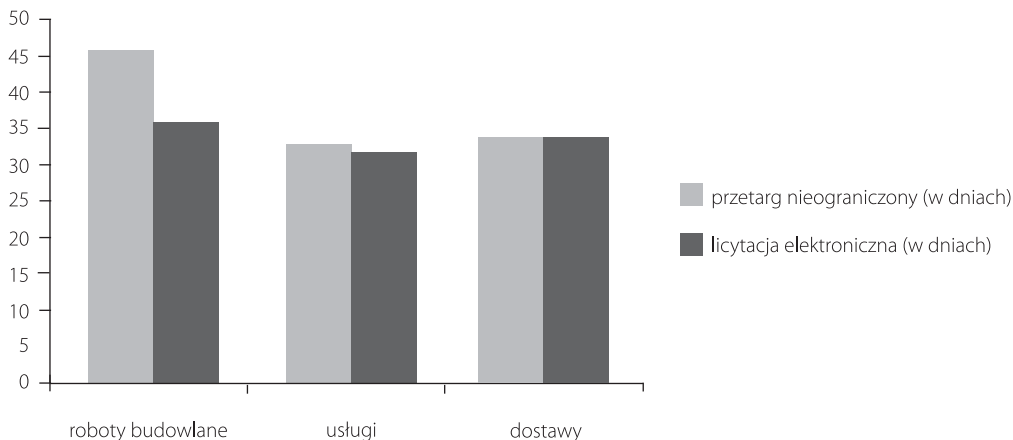

Dostępnie na stronie UZP dane²⁹ wskazują, iż zasadniczą korzyścią wynikającą z faktu stosowania licytacji oraz aukcji jest uzyskiwanie przez zamawiających konkurencyjnych cen w wyniku składania przez wykonawców kolejnych postąpień. Z danych UZP wynika, iż w toku licytacji liczba postąpień wyniosła w niektórych postępowaniach ponad 200, zaś w toku aukcji ponad 80. Oznacza to, iż Wykonawcy zdolni są do wielokrotnego obniżania cen w toku aukcji lub licytacji w celu pozyskania zamówienia. W przypadku licytacji oszczędności sięgają ponad 40% w porównaniu z ceną wywoławczą zaś w przypadku aukcji ok. 20% ceny wyjściowej. Zdecydowanie bardziej wiarygodna jest przy tym wartość właściwa dla aukcji. W licytacji bowiem porównanie do pierwszej proponowanej ceny jest o tyle nietrafne, że składający ją wykonawca ma świadomość możliwości obniżenia ceny, a więc pierwsza propozycja nie musi odzwierciedlać poziomu rynkowego. W przypadku aukcji, wykonawcy składając oferty nie mają pewności, czy aukcja się odbędzie, zależy to bowiem od złożenia co najmniej 3 ważnych ofert. A więc porównywane korzyści odnoszą się do cen, które faktycznie byłyby zapłacone, gdyby aukcja się nie odbyła. Liderem na rynku aukcji elektronicznych w ostatnim roku była Kompania Węglowa SA, która z ponad 900 aukcji w skali kraju przeprowadziła około 15%. Średnie obniżenie ceny wyniosło 13,75%. Dane te, oparte na wystarczająco dużej próbie postępowań pozwalają na postawienie tezy, iż właśnie ten poziom oszczędności można uznać za realny do osiągnięcia przy upowszechnieniu stosowania aukcji.

²⁸ Sprawozdanie Urzędu Zamówień Publicznych z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2008 r. s. 48.

²⁹ <http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?D;1260>

Nie bez znaczenia dla atrakcyjności trybu udzielenia zamówienia jest czas trwania procedury. Dane Urzędu Zamówień Publicznych z 2008 r. wskazują, iż pod tym względem najkorzystniej wypada licytacja elektroniczna. Jako jedyny tryb z ogłoszeniem umożliwia w praktyce udzielenie zamówienia w czasie krótszym od 30 dni począwszy od wszczęcia postępowania do upływu terminu na wniesienie środków ochrony prawnej tj. chwili, w której możliwe jest zawarcie umowy.

W przypadku pozostałych czynności dokonywanych w formie elektronicznej warto zwrócić uwagę, że:

- powszechne (obowiązkowe) jest korzystanie z elektronicznej formy zamieszczania ogłoszeń w BZP,
- niedostępne są jakiegokolwiek statystyki dotyczące liczby ogłoszeń kierowanych do Dz.U. UE przesyłanych za pomocą elektronicznych formularzy dostępnych na stronach internetowych Dziennika,
- po wprowadzeniu w 2010 roku możliwości składania odwołań w formie elektronicznej złożono w ten sposób 125 odwołań (6%).

4.2. Dostępność systemów umożliwiających prowadzenie aukcji oraz licytacji elektronicznej

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 154 pkt 20 ustawy Pzp zobowiązującą Prezesa UZP do informatyzacji systemu zamówień publicznych, wdrożone zostały systemy umożliwiające prowadzenie aukcji oraz licytacji za pośrednictwem tzw. Platformy Aukcji Elektronicznej oraz Platformy Licytacji Elektronicznej. Dane UZP wskazują, iż około połowa licytacji (285 spośród 446) i jedna czwarta aukcji (228 spośród 968) prowadzona jest z ich użyciem. Platformy dostępne są pod linkiem <http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?F;380>.

Oprócz platformy oferowanej przez UZP istnieją na rynku firmy oferujące własne programy umożliwiające przeprowadzanie licytacji oraz aukcji, do takich należą m.in.:

- Polska Platforma Przetargowa oferowana przez Polską Wytwórnę Papierów Wartościowych,
- Platforma „Marketplanet” firmy Otwarty Rynek Elektroniczny sp. z o.o.,
- Soldea,
- Traf e-biz,

a także uruchamiane platformy poszczególnych zamawiających, którzy często korzystają z aukcji elektronicznej (np. zamawiający sektorowi z sektora górnictwo).

Bezpłatna platforma udostępniona na stronie UZP jest dostępna dla każdego użytkownika. Korzystanie z tego serwisu wymaga wcześniejszej rejestracji i utworzenia własnego konta. Proces ten polega na uruchomieniu formularza rejestracyjnego i podaniu szeregu danych takich jak: nazwa zamawiającego/wykonawcy, dane teleadresowe, nazwa użytkownika, charakter użytkownika – zamawiający albo wykonawca, login – czyli unikatową nazwę konta oraz hasło do konta. Należy pamiętać, iż podmioty które występują jako zamawiający i wykonawcy w ramach różnych postępowań muszą założyć dwa różne konta, na których z góry określą (w procesie rejestracji) czy występują (jako użytkownik o podanej nazwie) w charakterze zamawiającego czy wykonawcy. Zarejestrowany i zalogowany użytkownik (przed rozpoczęciem używania konta należy za każdym razem gdy uruchamiamy platformę na komputerze wpisać swój login i hasło) ma do dyspozycji kilka opcji po lewej stronie ekranu; znajduje się tam „menu” z samouczkiem, regulaminem i ogłoszeniami, poniżej zaś znajdują się opcje bezpośrednio związane z kontem użytkownika, są tam: „wszystkie licytacje”, „moje licytacje”, „komunikaty”, „moje wiadomości” oraz „ustawienia konta”. Aby zamieścić zgodnie z art. 75 ust. 1 ogłoszenie na stronie, na której będzie prowadzona licytacja, należy wybrać opcję „moje licytacje”. Po otwarciu podstrony „moje licytacje”, uzyskuje się dostęp do już ogłoszonych postępowań oraz możliwość zamieszczenia „nowego ogłoszenia”. W omawianym przypadku należy wybrać tę ostatnią opcję. Po uzyskaniu dostępu do formularza nowej licytacji należy wypełnić odpowiednie pola, przy czym pola obowiązkowe oznaczone są symbolem „*” przy ich nazwie (np. „nazwa*” lub „rodzaj zamówienia*”).

Korzystanie ze stron internetowych i narzędzi udostępnianych przez podmioty trzecie nie jest równoznaczne z uprawnieniem takiego podmiotu do nabycia przedmiotu zamówienia, a następnie jego odstąpienia zamawiającemu. Nie stanowi też umocowania do działania jako pełnomocnik zamawiającego. Zamawiający jedynie korzysta z systemu, infrastruktury obcej, w celu przeprowadzenia własnego postępowania. Oczywiście nic nie stoi na przeszkodzie, aby powierzyć przeprowadzenie postępowania w trybie licytacji innemu podmiotowi zgodnie z dyspozycją art. 15 ust. 2 ustawy Pzp, czyli podmiotowi działającemu jako pełnomocnik zamawiającego. Tak funkcjonują np. Rządowe Biuro ds. Handlu oraz Idea: marketplace działające w Wielkiej Brytanii na rzecz samorządów.

Powszechniej niż aukcja oraz licytacja elektroniczna stosowane są inne narzędzia elektroniczne – szczególnie te służące do komunikowania się wykonawców i zamawiających. Najczęściej jednak są one ograniczone do wykorzystania poczty e-mail lub komunikatorów elektronicznych zintegrowanych z platformami aukcyjnymi. Znaczna część zamawiających wskazuje też wprost, iż nie przewiduje porozumiewania się drogą elektroniczną poza przypadkami wymuszonymi przez ustawę Pzp (np. przesłanie zaproszenia do udziału w aukcji elektronicznej – art. 91b ust. 1 ustawy Pzp, czy obowiązek publikowania niektórych informacji na stronach internetowych).

Na pytanie o powód niezamieszczania SIWZ na stronie internetowej (w przypadku, gdy jest to nieobowiązkowe) prawie 84% respondentów wskazało, że skoro przepisy nie nakładają takiego obowiązku, to nie ma potrzeby stosowania tej formy udostępnienia. Odmiennego zdania byli wykonawcy – prawie 90% z nich wskazało, że zamieszczanie SIWZ na stronie internetowej jest przydatne. Podobnie zamawiający odnoszą się do innych elektronicznych elementów procedury udzielenia zamówień, które są nieobowiązkowe – ok. 84% z nich nie dopuszcza składania ofert w postaci elektronicznej, ok. 61% – nie dopuszcza przekazywania korespondencji drogą elektroniczną, a 46% zamawiających nie posiada „profilu nabywcy”, ponieważ nie ma takiego obowiązku³⁰.

Istnieją jednak przykłady skutecznych działań zwiększających użycie form elektronicznych. Są one w pierwszym rzędzie dostrzegane w działaniach największych zamawiających. Zarządzenie nr 2252/2008 Prezy-

³⁰ Informatyzacja polskiego systemu zamówień publicznych – stan obecny, oczekiwania bariery. Raport sporządzony przez Uniwersytet Łódzki we współpracy z UZP.

denta m.st. Warszawy³¹, wskazuje jakie zamówienia muszą być realizowane za pośrednictwem platform aukcyjnych. Podobnie w zamówieniach sektorowych prowadzonych w Kompanii Węglowej określono rodzaj zamówień, w których przewidzenie aukcji elektronicznej jest obowiązkowe. Jest to nie tylko przejaw nowoczesności, ale również dbałości o finanse z uwagi na ekonomiczne korzyści płynące ze stosowania licytacji oraz aukcji.

4.3. Wykorzystanie e-zamówień w Unii Europejskiej

Zamówienia administracji rządowej stanowią w UE około 15% z GDP albo około 1500 miliarda rocznie. Państwa członkowskie powinny osiągnąć co najmniej 50% Dostępności do zamówień on-line do roku 2010³². Taki cel postawiony w Deklaracji z Manchesteru nie został osiągnięty.

Jednak Komisja Europejska włączyła zamówienia publiczne do grupy 20 podstawowych usług publicznych, na podstawie których monitorowany jest postęp w zakresie świadczenia usług publicznych w całej Europie – najpierw w ramach **eEurope 2005**, a następnie w ramach planów działania **i2010**. Dostępność usług elektronicznych i zamówień publicznych jest oceniana od 2001 roku w rocznych sprawozdaniach z badań porównawczych.

W 2004 r. przyjęto dyrektywy (2004/17/WE i 2004/18/WE), które położyły nacisk na wykorzystywanie instrumentów elektronicznych przy udzielaniu zamówień oraz stworzyły zbiór zasad w elektronicznych postępowaniach przetargowych. W tym samym roku został przyjęty *eProcurement Action Plan*³³, który określał przekazywanie zasad UE krajom członkowskim oraz terminy przeglądu ustawodawstwa krajowego w celu umożliwienia tworzenia skutecznych i niedyskryminujących systemów elektronicznych zamówień publicznych. Komisja kontynuowała działalność normalizacyjną i ogólnoeuropejskie projekty pilotażowe (np. PEPOL).

W 2005 roku została podpisana w Manchesterze Deklaracja Ministrów, która wymaga, aby wszystkie organy administracji publicznej w całej Europie, mogły przeprowadzać 100% zamówień drogą elektroniczną do roku 2010, tworząc bardziej sprawiedliwy i przejrzysty rynek dla wszystkich przedsiębiorstw w ramach jednolitego rynku niezależnie od wielkości firmy lub lokalizacji, i zapewnienia, że co najmniej 50% zamówień publicznych powyżej progów UE będą prowadzone drogą elektroniczną. W planie *i2010* opisano szczegółowe działania podejmowane przez państwa członkowskie i Komisję w celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów. Należą do nich m.in. normalizacja i kwestie interoperacyjności. Potencjał elektronicznych zamówień publicznych został również podkreślony w *Small Business Act*³⁴ oraz w Europejskich Dobrych Praktykach ułatwiających dostęp MSP do zamówień publicznych³⁵.

Wykorzystanie elektronicznych metod komunikacji w zamówieniach publicznych niewątpliwie wzrasta w UE w ostatnich latach. Zgodnie z 8th Benchmark Report on eGovernment, 26 spośród 27 państw członkowskich wdrożyło jakąś formę elektronicznego systemu zamówień publicznych do 2009 r. – w porównaniu do zaledwie sześciu w 2004 r. (badania nie były w stanie zidentyfikować żadnego systemu elektronicznego w Grecji).

³¹ Zarządzenie w sprawie zasad organizacyjnych udzielania zamówień publicznych z wykorzystaniem platformy aukcyjnej m.st. Warszawy.

³² e - Administracja (eGovernment) Wezwanie Komisji do ambitnych celów w EU dla 2010. Bruksela 2006.

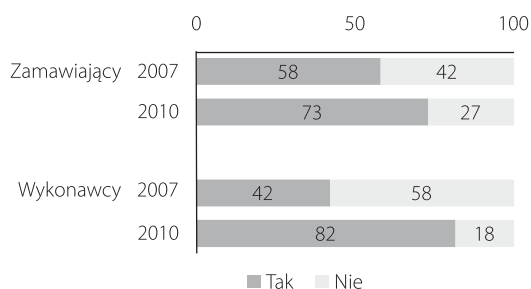
³³ Action plan for the implementation of the legal framework for electronic public procurement. http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/eprocurement/actionplan/actionplan_en.pdf

³⁴ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/>

³⁵ http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/sme_code_of_best_practices_en.pdf

Obecnie odsetek respondentów, wykorzystujących narzędzia elektroniczne w zamówieniach publicznych³⁶ przedstawia poniższy wykres:

Odsetek respondentów wykorzystujących narzędzia elektroniczne w zamówieniach publicznych

Źródło: GHK

Wyniki te zostały potwierdzone przez – co prawda niereprezentatywne – badanie wśród nabywców i firm uczestniczących w zamówieniach publicznych. W obu grupach odsetek respondentów, wykorzystujących narzędzia elektroniczne w zamówieniach publicznych pokazuje wyraźną poprawę w stosunku do roku 2007.

Ogółem, 73% zamawiających stosowało takie narzędzia w swoich procedurach zamówień publicznych, w porównaniu do jedynie 58% w 2007 roku. Dla firm, odpowiadająca jej liczba wynosiła 82% w roku 2010, co oznacza znaczny wzrost w ostatnich trzech latach (42%).

Analizując szczegóły, można zauważyć, że różnice w podziale na rodzaje organizacji, wielkość organizacji i wielkość zamówień są dość umiarkowane. Tzw. Instytucje prawa publicznego, którym w polskim systemie prawnym odpowiadają przede wszystkim zamawiający, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy Pzp, osiągają najwyższy odsetek wykorzystania narzędzi elektronicznych (81%), natomiast regionalne i – co zaskakujące – krajowe władze rządowe nieco mniej (70% i 68%). Zamawiający prowadzący działalność w mniejszej skali tj. ogłaszający mniej niż 10 postępowań rocznie, rzadziej korzystają z narzędzi elektronicznych (65%) niż średni (10 do 50 postępowań), oraz duzi (powyżej 50 postępowań). Dane dla podmiotów, które nabywają w imieniu innych organizacji (kategoria, która zawiera scentralizowane zamówienie) są mniej więcej takie same, jak w przypadku podmiotów, które nabywają towary i usługi tylko na własne potrzeby.

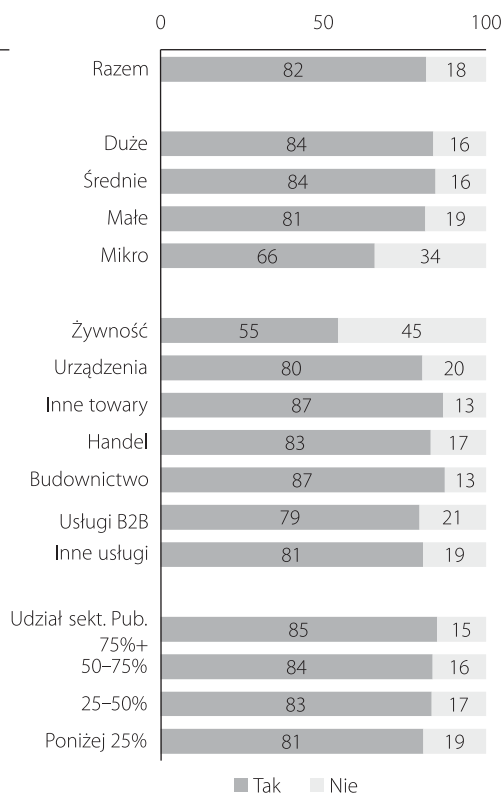
Wśród firm, rozwiązania elektroniczne do ubiegania się o zamówienia publiczne są nieco mniej powszechnie stosowane w mikroprzedsiębiorstwach (66%). Różnice między mniejszymi i większymi firmami są jednak niewielkie. Przedsiębiorstwa działające w sektorze dostaw towarów, takich jak materiały, energia, artykuły spożywcze wydają się znacznie różnić od innych ich skłonnością do korzystania ze środków komunikacji elektronicznej w zamówieniach publicznych. Tylko 55% z nich wskazuje na zastosowanie narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych.

³⁶ Dane pochodzą z raportu przygotowanego przez GHK Consulting na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorczości i Przemysłu „Ewaluacja dostępu MSP do rynku zamówień publicznych w UE”.

Struktura zamawiających wykorzystujących e-zamówienia (ze względu na typ, wielkość i organizację zamówień)

Struktura firm wykorzystujących e-zamówienia (ze względu na wielkość, sektor i udział sektora publicznego)

Źródło: GHK

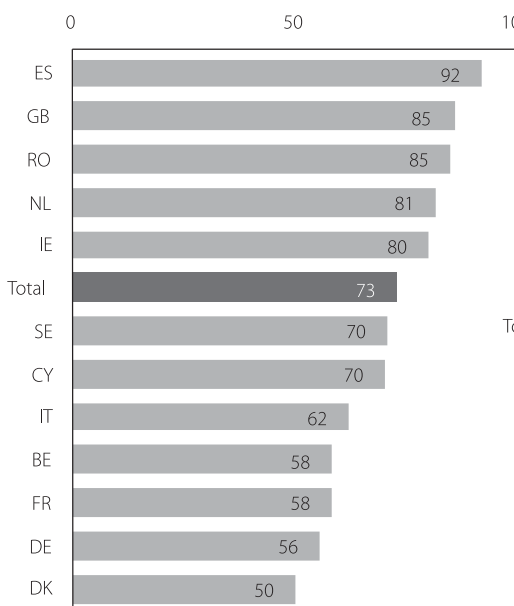
Różnice w poszczególnych państwach członkowskich w wykorzystaniu narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych są nadal duże. Dane pokazują, że odsetek nabywców, którzy wykazują, że skorzystali przynajmniej z niektórych środków elektronicznych w zamówieniach wynosił od 50% w Danii do 92% w Hiszpanii. Co ciekawe, tylko 60% firm z Hiszpanii odpowiedziało, że wykorzystuje narzędzia elektroniczne w zamówieniach publicznych, co plasuje Hiszpanię na ostatnim miejscu z 11 krajów. Z drugiej strony, duża liczba (95%) niemieckich firm zgłosiła wykorzystanie technologii elektronicznych, choć niemieckie instytucje zamawiające były na przedostatnim miejscu w rankingu nabywców.

Te niespójności wynikają z różnic w definiowaniu „elektronicznych narzędzi w zamówieniach publicznych”. Niektóre podmioty za korzystanie z narzędzi elektronicznych uważają np. zbieranie informacji o przetargach, wyszukiwanie dokumentacji przetargowej, inne – tylko korzystanie z bardziej zaawansowanych rozwiązań w późniejszych etapach procesu (np. *eSubmission*), wszystkie nadal uważają się za użytkowników narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych.

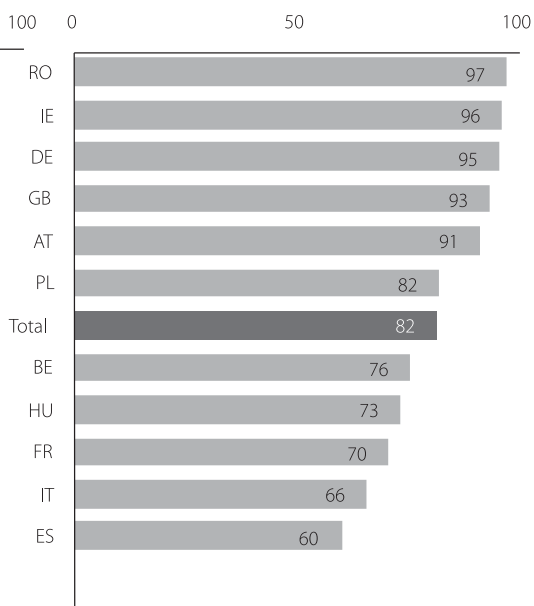
Pełniejszy obraz wykorzystania narzędzi elektronicznych daje 8th benchmark report on e-government. Raport pokazuje dostępność, a także zaawansowanie różnych możliwych narzędzi elektronicznych wykorzystywanych w zamówieniach publicznych. Odchodzenie od tradycyjnych procedur w formie papierowej na rzecz bardziej skutecznych rozwiązań elektronicznych można zaobserwować wszędzie w Europie. Proces ten przebiega jednak różnie w poszczególnych państwach członkowskich.

Wykres: Odsetek nabywców wykorzystujących narzędzia elektroniczne w zamówieniach publicznych (według krajów)

Odsetek zamawiających wykorzystujących eZamówienia (według krajów)

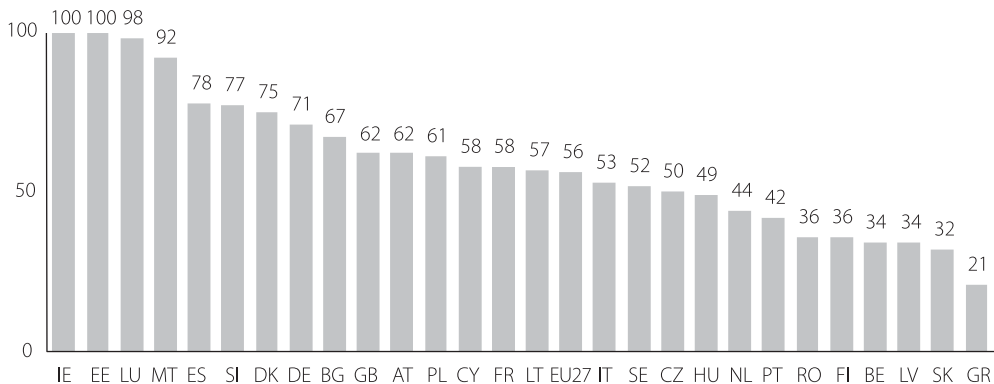

Odsetek firm wykorzystujących eZamówienia (według krajów)

Źródło: GHK

Wykres: Różnice pomiędzy krajami w zakresie wykorzystania narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych

Źródło: DG INFSO, 8th Benchmarking report on eGovernment, 2009

W badaniu, którego wyniki są prezentowane powyżej wskazano respondentom co oznacza wykorzystanie narzędzia elektronicznego. Było to użycie narzędzi elektronicznych do ogłaszania postępowań, komunikowania z uczestnikami postępowania i organami oraz składania ofert. Jednak decyzja o tym jakiej udzielić odpowiedzi zależała wyłącznie od respondenta, jej trafność (prawdziwość) nie podlegała weryfikacji przez autorów ekspertyzy.

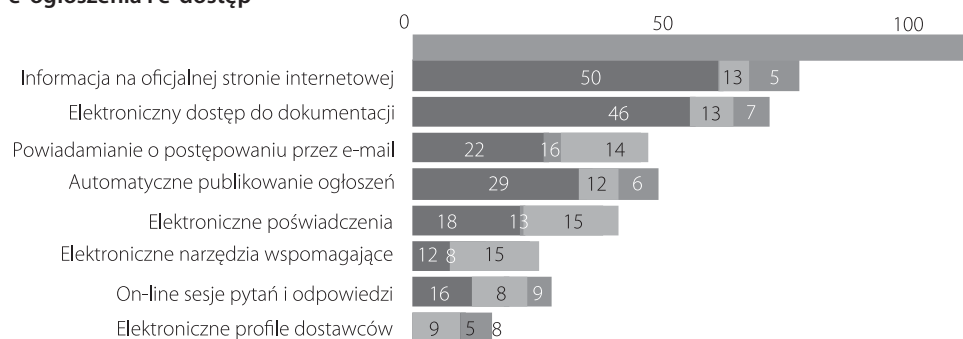
Wykorzystanie e-zamówień przez Zamawiających

E-zamówienia są pojęciem bardzo szerokim, i często różnie rozumianym. Prezentowane dane pochodzą z badania, w którym zarówno zamawiający, jak i wykonawcy zostali poproszeni o określenie wykorzystania bardziej konkretnych narzędzi, takich jak ogłoszenia (eNotification) oraz postępowanie z ofertami (eSubmission).

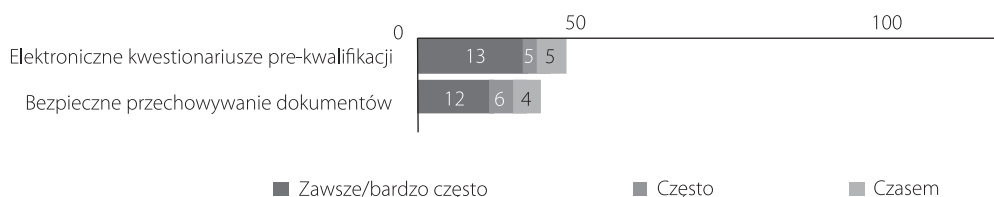
Publikowanie ogłoszeń na oficjalnych portalach i stronach internetowych jest najbardziej rozpowszechnioną wśród zamawiających praktyką ogłoszenia (w 26 państwach członkowskich – głównie ogólnodostępne, krajowe elektroniczne tablice ogłoszeniowe – strony, portale z informacjami o zamówieniach, a w niektórych także regionalne, publiczne strony internetowe o zamówieniach publicznych). 68% zamawiających przyznaje, że przynajmniej czasami publikuje swoje ogłoszenia na takich stronach, a 0% z nich robi to zawsze lub bardzo często³⁷.

Wykres: odsetek nabywców korzystających z poszczególnych narzędzi e-zamówień

e-ogłoszenia i e-dostęp

e-ofertowanie

Źródło: GHK

W przeciwieństwie do danych dotyczących publikacji ogłoszeń, które obejmują również przypadki, w których instytucje zamawiające przesyłają informacje o przetargu do podmiotów zainteresowanych w załączonym do maila pliku, część podmiotów korzysta z systemów e-ogłoszeń pozwalających na zautomatyzowane przekazywanie i publikację ogłoszeń. 47% respondentów odpowiedziało, że skorzystało z tej okazji przynajmniej czasami. Informowanie potencjalnych oferentów pocztą elektroniczną – czy postępowanie adresowane jest do wszystkich zarejestrowanych w systemie firm czy nie – jest wykorzystywane przez stosunkowo dużą liczbę zamawiających: 52% z nich korzysta z tej opcji od czasu do czasu, a 22% zawsze lub bardzo często. Zdecydowana większość zamawiających korzysta z elektronicznego dostępu do do-

³⁷ Dane z badań GHK Consulting na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorczości i Przemysłu.

kumentacji przetargowej (63% przynajmniej czasami). Dokumentacja może zawierać SIWZ, wzór umowy, dokumentację techniczną i finansową, poprzednie badania (np. studium wykonalności), obowiązkowe wzory oferty itp.

46% zamawiających udostępnia elektronicznie również dodatkowe narzędzia wsparcia, takie jak arkusze kalkulacyjne do sporządzania kosztorysu lub do podsumowania i oceny kryteriów oceny wskaźników (całkowity koszt cyklu życia, ochrony środowiska itp.). Kilka innych opcji e-ogłoszeń/ e-dostępu jest również wykorzystywanych, choć ich znaczenie jest mniejsze niż wymienianych powyżej przez zamawiających (świadczą o tym może fakt, że około połowy respondentów nigdy nie korzystało z takich opcji). Dotyczy to:

- przechowywania profili wykonawców wraz z dokumentami. Podstawową ideą tego rozwiązania jest zmniejszenie obciążeń administracyjnych – nie wymaga się od wykonawców przedstawienia tych samych dokumentów za każdym razem;
- organizowanie sesji pytań i odpowiedzi on-line, które mogą umożliwić szybszą i efektywniejszą komunikację między wykonawcami i zamawiającym.

Korzystanie z narzędzi elektronicznych – stosunkowo powszechne przy zamieszczaniu i korzystaniu z ogłoszeń i dokumentacji, jest mniej popularne w procesie oceny wniosków i ofert.

Elektroniczne kwestionariusze kwalifikacji do udziału w postępowaniu, są używane zawsze tylko przez 22% zamawiających (instytucje z Wielkiej Brytanii były najczęstszym użytkownikiem tego narzędzia). Mechanizmy szyfrowania i bezpieczne przechowywanie złożonych ofert zostały wdrożone przez 28% badanych nabywców. Takie systemy umożliwiające przejrzyste postępowanie z dokumentami, są kluczem do rzetelności postępowania o udzielenie zamówienia, mogą również pozwalać na przejrzenie, zmianę i zakończenia oferty przez oferenta (przed terminem jej złożenia).

5. Atrakcyjność e-zamówień

5.1. Korzyści dla zamawiającego i wykonawców

Informatyzacja w zamówieniach publicznych postępuje, a to ze względu na niekwestionowane korzyści jakie niesie ze sobą dla uczestników rynku. Zarówno zamawiający, jak i wykonawcy wskazują wiele pozytywnych aspektów e-zamówień. Korzyści z zastosowania informatyzacji wskazuje także Komisja Europejska, a przede wszystkim doświadczenia z udzielania zamówień. Nie można jednak pominąć faktu, że to samo zjawisko oceniane przez niektóre grupy jako korzyść, przez inne jest uznawane za zagrożenie. Różne postrzeganie często dotyczy także korzystania z tego samego instrumentu ocenianego przez tę samą grupę respondentów w zależności od celu wykorzystania.

Korzyści dla Zamawiających:

1. Korzyści finansowe – dotyczące:
 - a. kosztów prowadzenia samego postępowania – mniejsze zużycie papieru, tonerów, tuszy, drukarek, kserokopiarek, innych materiałów eksploatacyjnych wykorzystywanych w prowadzonym postępowaniu, oraz mniejsze zaangażowanie czasowe pracowników (brak powielania dokumentów), łatwiejsza dystrybucja pomiędzy członków komisji itp.,
 - b. uzyskiwanych cen ofert. Przykłady praktyczne wskazują, iż Wykonawcy potrafią obniżyć ceny oferowanych dostaw, usług lub robót budowlanych przeciętnie o kilkanaście procent względem początkowej ceny oferty.
2. Korzyści jakościowe – należy pamiętać, iż w toku aukcji elektronicznej, która toczy się z uwzględnieniem innych niż cena kryteriów oceny ofert, Zamawiający może uzyskać bardzo korzystne warunki realizacji samego zamówienia jak np. dłuższy termin gwarancji, odłożony w czasie termin płatności, czy po prostu produkt o lepszych niż minimalne wymagania parametrach. W praktyce jednak aukcje z wykorzystaniem pozacenowych kryteriów nie mają miejsca. Aukcja prowadzona jedynie w oparciu o cenę może natomiast przynieść skutek odwrotny, tj. pogorszenie jakości spełnianego świadczenia spowodowane zbyt istotnym obniżeniem ceny.
3. Przejrzystość postępowania. Zasady przeprowadzania licytacji i aukcji elektronicznej – jawność i automatyzm przyznawania punktów po złożeniu kolejnych postąpień bez udziału człowieka, powoduje, iż zmniejsza się ryzyko wystąpienia zachowań korupcyjnych zarówno po stronie wykonawców jak i zamawiających.
4. Zmniejszenie objętości dokumentacji postępowania. Brak ofert składanych w formie pisemnej w toku licytacji elektronicznej zmniejsza liczbę dokumentów koniecznych do przechowywania, co powoduje oszczędność czasu i miejsca.
5. Redukcja czasu przygotowania postępowania i zmniejszenie ryzyka błędu – im więcej przeprowadza się powtarzalnych zakupów, tym prościej i szybciej przygotowuje się kolejne postępowania (ogłoszenia z poprzednich postępowania zachowują się na platformie licytacyjnej w profilu użytkownika).

6. Lepsze upublicznienie postępowania i potencjalnie większa ilość uczestników wpływa na zwiększenie konkurencyjności postępowań. Informacja upubliczniona na portalu operatora udostępniającego system aukcyjny/licytacyjny trafia do większej ilości użytkowników, niż zwykle ogłoszenie o zamówieniu. Daje to szansę na uzyskanie zamówienia najlepiej odpowiadającego potrzebom zamawiającego.

Korzyści dla Wykonawców:

1. Możliwość zmiany ceny oferty – reakcji na postąpienia składane przez innych Wykonawców oraz uzyskania informacji zwrotnej na temat konkurencyjności własnej oferty.
2. Redukcja czasu i kosztów związanych z postępowaniem i przygotowaniem oferty oraz kosztów transakcji, gdy zostaje zawarta przy użyciu bezpiecznego podpisu elektronicznego.
3. Większe bezpieczeństwo w zakresie ochrony dostępu do tajemnicy przedsiębiorstwa dzięki wykorzystaniu możliwości zaszyfrowania.
4. Zwiększenie przejrzystości postępowania i ograniczenie zagrożenia nieuczciwością postępowania.
5. Poprawa konkurencji transgranicznej, poszerzenie rynku właściwego ze względu na możliwość składania dokumentów, wniosku, oferty bez konieczności jej fizycznego dostarczenia. Narzędzia elektroniczne skracając dystans i przyspieszając dokonywanie czynności w lepszy sposób realizują równość w dostępie do zamówień niezależnie od miejsca prowadzenia działalności przez wykonawcę. Ta oczywista korzyść, jest jednak przez część przedsiębiorców wskazywana jako zagrożenie zwiększoną konkurencją spoza rynku lokalnego w ubieganiu się o niewielkie zamówienia, które w przypadku konieczności osobistego kontaktowania z zamawiającym lub przesyłania korespondencji tradycyjną pocztą nie były atrakcyjne dla wykonawców z bardziej odległych miejsc³⁸.
6. Możliwość wykorzystania środków ochrony prawnej (złożenie odwołania do KIO) bez konieczności dojazdu do siedziby Urzędu Zamówień Publicznych w Warszawie. Jednakże prawo składania odwołań w formie elektronicznej przy jednoczesnym niewykonalnym obowiązku załączania oryginału dokumentów (odpis KRS) traci swą atrakcyjność. A jako że zastąpiło możliwość zachowania terminu poprzez nadanie odwołania w placówce operatora publicznego, stało się finalnie przyczyną pogorszenia sytuacji przedsiębiorców, mimo odwrotnego zamiaru.
7. Mniejsze prawdopodobieństwo popełnienia błędu (pisarskiego, rachunkowego lub innego), który nie będzie mógł zostać poprawiony, przy założeniu, iż formularz, za pomocą którego składa się kolejne postąpienia będzie przygotowany w sposób, który nie dopuszcza błędnych postępień i na bieżąco informuje o popełnionych błędach. W tym kontekście pożądane jest też prowadzenie aukcji/licytacji pokazowych (demonstracyjnych) w celu poznania przez wykonawców zasad uczestnictwa.

5.2. Praktyczne aspekty postępowań prowadzonych z użyciem form elektronicznych

W tej części ekspertyzy przedstawiamy podstawowe informacje o praktyce stosowania e-zamówień, instrumentach wsparcia, które służą upowszechnieniu takich zamówień, rodzajach zamówień najbardziej odpowiednich do nabycia z wykorzystaniem elektronicznych procedur zakupowych.

5.2.1. Zamówienia rekomendowane do udzielania w trybie licytacji elektronicznej

Prawo zezwala na wykorzystanie trybu licytacji elektronicznej przy nabywaniu każdego rodzaju zamówienia tj. dostaw, usług i robót budowlanych o wartości zamówienia poniżej wartości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy.

Ograniczeniem w zastosowaniu licytacji są natomiast niektóre okoliczności faktyczne. Nie jest zasadne prowadzenie licytacji w przypadku takich zamówień, których jedyną cechą różnicującą nie jest cena.

Licytacja elektroniczna prowadzona jest bowiem tylko w oparciu o kryterium ceny. Nie będzie można więc zastosować licytacji wszędzie tam, gdzie nie jest możliwe określenie z góry wszystkich cech zamówienia prócz ceny. Ponadto licytacja nie sprawdzi się w przypadku, gdy zamawiający dopuszcza zróżnicowanie jakościowe lub funkcjonalne zamawianych produktów.

Licytacja jest dobrym trybem dla nabywania dostaw, usług i robót budowlanych o ustalonych standardach jakościowych, których dostępność i powszechność wskazuje na możliwość zamówienia przy jedynym kryterium ceny.

Uwzględniając powyższe należy wskazać, iż w toku licytacji najłatwiej jest udzielić zamówień:

1. W zakresie dostaw – na szeroką gamę przedmiotów, która będzie ograniczona jedynie poprzez stopień komplikacji opisu przedmiotu zamówienia. Jeśli stopień złożoności opisu wymaga udzielenia wyjaśnień, lepiej zdecydować się na inny tryb udzielenia zamówienia. Zamawiający może zdecydować się na zastosowanie licytacji w szczególności w przypadku zamówień na:
 - a) artykuły biurowe,
 - b) komputery, drukarki, skanery, programy komputerowe,
 - c) wszelkiego rodzaju urządzenia, aparaturę, maszyny, takie jak np.: kserokopiarki, niszczarki, faksy, standardową aparaturę laboratoryjną – wirówki, wytrząsarki, chromatografy, a także samochody i inne pojazdy, sprzęt RTV/AGD,
 - d) artykuły higieniczne – papier toaletowy, ręczniki, środki czystości,
 - e) artykuły laboratoryjne – pipety, zlewki i inne szkło laboratoryjne lub inne wyroby z plastiku,
 - f) opał (węgiel, olej opałowy),
 - g) typowe materiały budowlane (cement, cegła itp.).
2. W zakresie usług – na te, których przedmiot i sposób jego świadczenia, jest łatwy do przewidzenia i opisania. Nie będą mogły być udzielane zamówienia w toku licytacji np. na usługi ewaluacyjne, których ocena wymaga stosowania innych niż cena kryteriów oceny, szczególnie jeśli będą to kryteria miękkie, a więc zależne w pewnym stopniu od subiektywnej oceny przez Zamawiającego. W szczególności warto rozważyć udzielenie zamówienia na usługi:
 - a) sprzątania, gdzie przedmiotem postępień będzie cena za roboczegodzinę pracy Wykonawcy,
 - b) napraw urządzeń takich jak: ksero, urządzenia piorące/czyszczące i inne maszyny,
 - c) tłumaczeń pisemnych,
 - d) druku cyfrowego dla standardowych mediów takich jak ulotki, plakaty itp.
3. W zakresie robót budowlanych:
 - a) remonty obejmujące: malowanie, tynkowanie, ocieplanie budynków,
 - b) stawianie ścianek działowych, przepierzeń ze standardowych materiałów,
 - c) wykonanie chodników.

Licytacja elektroniczna dla jej powodzenia wymaga jednak (jak każdy inny tryb udzielenia zamówienia) zainteresowania wykonawców prowadzących działalność na właściwym rynku. Ze względu na wciąż niewielką liczbę licytacji nie sposób ustalić, wykonawcy z których branż chętniej korzystają z elektronicznej formy uzyskiwania zamówień. Przyjmując jednak, że licytacja elektroniczna to tryb, którym ze względu na

skalę zamówień będą zainteresowane głównie firmy małe, to wśród nich trzeba spróbować ustalić obszary działalności, w których wykorzystywanie internetu jest najbardziej zaawansowane.

Według badań Głównego Urzędu Statystycznego³⁹, opublikowanych 1 kwietnia 2010 r., aż 43% polskich przedsiębiorstw w ogóle nie posiada własnej strony internetowej i są to głównie małe przedsiębiorstwa. Fakt posiadania strony www jest jedną z przesłanek, w oparciu o którą można wnioskować jakie jest zainteresowanie korzystaniem z narzędzi informatycznych. Drugą z nich są zakupy w sieci. Te cieszą się zainteresowaniem tylko około 15% małych firm. Jednocześnie od czasu przeprowadzenia badań przez Ipsos z roku 2002 (na zlecenie PARP) nie zmieniły się branże szczególnie dobrze z informatyzowane. I tak, pomijając sektor bankowy (małe przedsiębiorstwa w nim nie działają), najczęściej z sieci korzysta branża handlowa⁴⁰. Oznacza to, że zdecydowanie lepsze perspektywy rozwoju licytacji elektronicznej stoją przed zamówieniami na dostawy, świadczone właśnie przez tę branżę, niż przed usługami, a w szczególności robotami budowlanymi, w którym to sektorze w małych firmach wykorzystanie narzędzi internetowych jest najmniejsze.

5.2.2. Zamówienia rekomendowane do udzielania z wykorzystaniem aukcji elektronicznej

Od strony prawnej możliwe jest przeprowadzenie aukcji elektronicznej w przypadku każdego rodzaju tj. dostaw, usług i robót budowlanych i wartości zamówienia (poniżej i powyżej wartości określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy) z wyjątkiem zamówień z zakresu działalności twórczej lub naukowej.

Ograniczeniem w zastosowaniu aukcji będą natomiast niektóre okoliczności faktyczne. Nie można prowadzić aukcji z zastosowaniem kryteriów odnoszących się do jakości, funkcjonalności czy innych cech przedmiotu zamówienia ocenianych na podstawie próbki, przykładu, koncepcji itp. stanowiących treść oferty. W tej sytuacji będzie natomiast możliwe zastosowanie aukcji jedynie przy zastosowaniu części kryteriów określonych w SIWZ. Zamawiający powinien jednak uwzględnić wpływ kryteriów ocenianych tylko na etapie ofert papierowych na łączną ocenę oferty.

Rekomendacje do zastosowania aukcji są takie same jak dla licytacji elektronicznej. Zauważyć należy, że w praktyce aukcja elektroniczna jest najczęściej wykorzystywana w postępowaniach na dostawy lub usługi, w których opis przedmiotu zamówienia oraz warunki umowy pozwalają wykonawcom na podejmowanie szybkich decyzji co do poziomu opłacalności wykonywania umowy na warunkach zmieniających przez kolejne postąpienia. W zamówieniach skomplikowanych, gdzie na cenę (będącą zwykle jedynym kryterium oceny ofert w aukcji) wpływa wiele czynników, w tym trudno mierzalnych (np. konieczne jest przeprowadzenie pełnej analizy ryzyka), aukcje mogą nie przynieść spodziewanego efektu.

Podobnie w sytuacji, gdy zamówienie skierowane jest do wykonawców lokalnych, prowadzących przedsiębiorstwa w mniejszym rozmiarze – ze względu na bariery związane z elektronicznymi formami porozumiewania, istnieje ryzyko, że aukcja nie przyniesie spodziewanych efektów.

W praktyce aukcja stosowana jest przede wszystkim na dostawy rzeczy oznaczonych co do gatunku. Z drugiej strony, należy z dużą ostrożnością podchodzić do aukcji w postępowaniach, w których ustalenie ceny przedmiotu zamówienia wymaga szeregu skomplikowanych ustaleń, związanych np. z udziałem podmiotów trzecich w finansowaniu przedsięwzięcia, czy uzyskiwaniu zabezpieczeń finansowych. Oznacza to, że aukcja nie znajdzie raczej zastosowania przy nabywaniu robót budowlanych o znacznej wartości i poziomie skomplikowania, czy też skomplikowanych usług.

³⁹ Raport na temat wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych opublikowany 1 kwietnia 2010 r.

⁴⁰ internet w firmach Sektora MSP. Raport z Badań, Ipsos 2002; Grupa Doradcza Sienna, Badania własne – ankietyzacja 658 uczestników szkoleń prowadzonych w latach 2008–2010.

5.2.3. Zamówienia rekomendowane do udzielania z wykorzystaniem DSZ

Od strony prawnej możliwe jest objęcie Dynamicznym systemem zakupów wszelkich zamówień niezależnie od rodzaju czy przedmiotu, ponieważ procedura stosowana w toku DSZ jest *de facto* zbieżna z zasadami przetargu nieograniczonego. Wyjątkiem będą zamówienia, których nie można określić zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi przetargu nieograniczonego oraz normami ujawnionymi w przepisach art. 102–109 ustawy Pzp dotyczącymi DSZ, tj. gdy:

- z góry nie można określić szczegółowych cech tych zamówień lub
- ze względu na ich szczególnie złożony charakter nie można dokonać opisu zgodnie z art. 30 oraz 31 ustawy Pzp.

Istota Dynamicznego systemu zakupów przesądza o tym, że jest on szczególnie predestynowany do udzielania zamówień powtarzalnych – których przedmiotem są rzeczy lub świadczenia nabywane wielokrotnie w dłuższym przedziale czasowym, gdy konieczne jest zachowanie pewnego ustalonego standardu tych rzeczy (świadczeń), oraz gdy nie da się ustalić ich dokładnych ilości niezbędnych zamawiającemu. Mogą to być np. dostawy farmaceutyków i drobnego sprzętu medycznego w jednostkach służby zdrowia, części zamiennych i materiałów eksploatacyjnych do urządzeń, zaciągania krótkoterminowych kredytów na finansowanie bieżącej działalności, usługi naprawcze i instalacyjne.

Należy również pamiętać, iż chcąc zachować zgodność z ogólnymi zasadami ustawy Pzp oraz dyrektywy 2004/17/WE lub 2004/18/WE zawsze należy badać zgodnie z treścią art. 102 ust. 4 ustawy Pzp czy zastosowanie DSZ nie spowoduje naruszenia zasady prowadzenia postępowań zgodnie z zachowaniem reguł uczciwej konkurencji. Taka sytuacja mogłaby zaistnieć np. w przypadku objęcia DSZ zamówień z branży, w której działają podmioty nie posługujące się powszechnie podpisem elektronicznym albo ustanowieniem DSZ na czas zbyt długi w stosunku do przedmiotu zamówienia i uzasadnionych potrzeb zamawiającego.

5.2.4. Dobre praktyki, oraz sposoby unikania błędów w postępowaniach prowadzonych z użyciem elektronicznych form komunikacji

Mimo stosunkowo krótkiego okresu stosowania narzędzi informatycznych oraz czynności dokonywanych przy ich użyciu można zidentyfikować już szereg dobrych praktyk, służących rozwojowi e-zamówień. Zaczynają się także kształtować praktyczne metody unikania błędów w postępowaniach prowadzonych z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych. Poniższa lista nie ma zapewne charakteru wyczerpującego, ale jest próbą wskazania najciekawszych, stosowanych z powodzeniem rozwiązań z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych. Uzupełniona jest zaleceniami pozwalającymi uniknąć niektórych kłopotów w czynnościach wiążących się z informatycznymi aspektami systemu zamówień publicznych.

- Podanie informacji nt. sposobu przyjmowania ofert (postąpień) w aukcji/licytacji. Przykładowy zapis: „system – formularz na stronie internetowej za pomocą którego składane są postąpienia umożliwia składanie nowych ofert do zamknięcia licytacji/aukcji. Przyjęcie postąpienia następuje dopiero po prawidłowej weryfikacji bezpiecznego podpisu elektronicznego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu oraz stwierdzeniu, iż sprawdzana oferta jest korzystniejsza od poprzedniej. Weryfikacja ofert będzie dokonywana w kolejności ich złożenia. Oferta mniej korzystna to znaczy taka, która:
 - o Została złożona z postąpieniem mniejszym niż dopuszczane w ogłoszeniu o licytacji lub zaproszeniu do aukcji, lub
 - o Powoduje, iż w toku aukcji/licytacji niemożliwe jest wybranie oferty najkorzystniejszej (z uwagi na ten sam bilans punktów dwóch ofert),

nie będzie przyjęta przez system. System poinformuje Wykonawcę składającego postąpienie, które nie jest korzystniejsze o zaistnieniu tego faktu;

- Wskazywanie w dokumentacji postępowania informacji o możliwości skorzystania z demonstracyjnej wersji programu na platformie, na której będzie prowadzona aukcja/licytacja, co ograniczy ryzyko błędów w trakcie aukcji/licytacji. Dalej idącym rozwiązaniem jest stosowana przez niektórych zamawiających (np. Kompania Węglowa SA) tzw. aukcji testowej, która poprzedza bezpośrednio właściwą aukcję. Pozwala ona sprawdzić działanie oprogramowania i łączność pomiędzy stronami postępowania. Jednocześnie dokumentacja postępowania powinna przewidywać przesunięcie terminu rozpoczęcia aukcji ze względu na problemy techniczne ujawnione w trakcie aukcji testowej do czasu ich usunięcia. Opisujący w SIWZ/ogłoszeniu sposób zakończenia aukcji/licytacji może także przewidywać jej przedłużenie o czas wystąpienia problemów technicznych w trakcie właściwej aukcji/licytacji, jeśli zostaną one potwierdzone przez operatora platformy,
- Platforma, na której przeprowadzana jest aukcja/licytacja powinna zapewniać uczestnikom dostęp do pomocy technicznej w przypadku problemów ze złożeniem postąpienia. W ocenie wykonawców, którzy uczestniczą w aukcjach i licytacjach jest to jedno z podstawowych oczekiwań od organizatora. Rzadziej zwracają na to uwagę zamawiający. Jednakże po postępowaniu, w trakcie którego wystąpią poważne problemy techniczne i brak jest tzw. *supportu*, ze strony organizatora zamawiający potrafią podjąć decyzje o zmianie podmiotu z którego usług korzystają⁴¹,
- W przypadku licytacji szczególnie odpowiedzialność ciąży na zamawiającym w związku z obowiązkiem dokładnego określenia przedmiotu zamówienia oraz braku możliwości udzielania odpowiedzi na zadane pytania z uwagi na wyłączenie stosowania art. 38 ustawy Pzp. Ogłoszenie o zamówieniu może zawierać odnośnik do strony internetowej, na której będzie znajdować się określenie przedmiotu zamówienia, co oznacza, iż Zamawiający nie jest ograniczony ilością miejsca przeznaczoną w formularzu ogłoszenia na wprowadzenie opisu. Określenie przedmiotu zamówienia powinno być jednoznaczne, wyczerpujące i dokładne. Praktyka taka z powodzeniem stosowana jest przez Miasto Stołeczne Warszawa,
- Wskazywanie w licytacji elektronicznej w chwili jej otwarcia ceny wywoławczej. Mimo braku takiego obowiązku czynność ta odpowiada wskazaniu podczas otwarcia ofert kwoty jaką zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, a ponadto pozwala od początku prowadzić licytację w realnym przedziale cenowym, zapobiegając np. jej unieważnieniu, gdyby w toku licytacji wykonawcy nie osiągnęli oczekiwanego przez zamawiającego poziomu cen. Taką praktykę stosują obecnie zarówno niektóre duże podmioty jak i niewielkie przeprowadzające okazjonalnie licytacje⁴²,
- Ustalanie długich terminów trwania aukcji/licytacji. W praktyce obecnie występują dwa podejścia w określaniu czasu trwania aukcji lub licytacji. W przypadku pierwszego przyjmuje się czas trwania 15–30 minut uznając, że to wystarcza dla podjęcia decyzji i złożenia postąpień. Drugie rozwiązanie to procedura co najmniej 1-dniowa. I to drugie podejście jest zdecydowanie trafniejsze. Aukcja/licytacja, to nie tylko techniczne złożenie postąpień, ale przede wszystkim konieczność podejmowania decyzji gospodarczych przez wykonawcę, które wymagają namysłu i dokonania obliczeń dla rzetelności zaproponowanej ceny. Aukcje tej długości są niestety dość niepopularne w Polsce. Taki czas trwania aukcji jest natomiast często stosowany w brytyjskiej praktyce udzielania zamówień,

⁴¹ Taką pomoc zapewniają obecnie wszystkie platformy komercyjne.

⁴² Np. Miasto Stołeczne Warszawa, Izby Celne w Poznaniu i Szczecinie, ale także gmina Siedliszcze.

- Wyrażanie zgody na komunikację pomiędzy stronami postępowania z zachowaniem formy elektronicznej, bez konieczności potwierdzania czynności w formie pisemnej. Dowodowo przekazanie maila jest skutecznym wykazaniem, że czynność miała miejsce. Przyspiesza procedurę i ułatwia kontakt. W praktyce nie ziszczyły się natomiast obawy niektórych zamawiających, że udowodnienie, iż mail dotarł do wykonawcy będzie trudne. Zgodnie z orzecznictwem to odbiorcą bowiem obciąża dowód wykazania iż nie otrzymał informacji, jeśli nadawca dysponuje dowodem jej prawidłowego nadania. Zachowanie to obecnie coraz powszechniejsze, ma szczególne znaczenie przy udzielaniu zamówień, w których wykonawcami są podmioty z państw o mniejszym poziomie wymagań formalnych. Z powodzeniem stosowane było np. przy wyposażaniu wystaw Centrum Nauki Kopernik,
- Udostępnianie protokołu wraz z zdigitalizowanymi załącznikami (ofertami, wnioskami o dopuszczenie do udziału w postępowaniu i innymi) w wersji elektronicznej za pośrednictwem strony internetowej. Obecnie przepisy nakazują prowadzenie protokołu w formie pisemnej. Będzie temu jednak czynić zadość sygnowanie protokołu e-podpisem. Rozporządzenie w sprawie protokołu nakazuje go co prawda udostępnić w formie wybranej przez wnioskodawcę, jednak nie zabrania to udostępnienia go powszechnie i bez wniosku na stronach www. Jest to w pełni zgodne z zasadą jawności postępowania. Jeżeli ktokolwiek zechce zapoznać się z wersją papierową załączników – zamawiający winien to umożliwić. W praktyce jednak możliwość uzyskania informacji ze stron www. redukuje niemal do zera żądanie przekazania ich w inny sposób, na co wyraźnie wskazuje sposób osiągania SIWZ w przetargu nieograniczonym. Rozwiązanie jest z powodzeniem stosowane w zamówieniach sektorowych u zamawiających z sektora gazownictwa oraz energetyki,
- Publikowanie SIWZ w przetargu nieograniczonym na stronach www. w dokładnie tym samym dniu, w którym ukazuje się ogłoszenie o zamówieniu w dzienniku urzędowym. Zaniechania w tym zakresie, choć rzadkie, często prowadzą do poważnych kłopotów w prowadzeniu postępowania ze względu na wystąpienie różnic w terminach na składanie środków ochrony prawnej wobec SIWZ i ogłoszenia. Jest to obecnie powszechna praktyka, a jej naruszenie prowadzi również do naruszenia prawa,
- Upowszechnianie zastosowania procedur elektronicznych w zakupach nie objętych przepisami o zamówieniach publicznych. Na podstawie obserwacji rynku zamówień sektorowych można postawić tezę, że zamówienia o mniejszej wartości, nie objęte sformalizowaną procedurą ustanowioną w ustawie Pzp, których przedmiotem są dostawy są obecnie udzielane w większości w drodze aukcji elektronicznej (w cywilistycznym znaczeniu tego pojęcia). Zastosowanie instrumentów elektronicznych w zamówieniach nie objętych Pzp poprzedzało ich stosowanie w procedurach ustawy pozwalając na zapoznanie się ze sposobem funkcjonowania platform elektronicznych, nabycie doświadczenia w rozwiązywaniu problemów technicznych, a więc uzyskanie pewności, że jest się gotowym do zastosowania narzędzi informatycznych również w zamówieniach większej wartości. Takie rozwiązania jako pierwsi stosują zamawiający sektorowi z sektora energetyki i górnictwa.

5.2.5. Dobre praktyki w innych krajach

Celem niniejszego rozdziału nie jest przedstawienie kompleksowych rozwiązań w zakresie e-zamówień, stosowanych w Europie. Wiele wykorzystywanych w nich elementów jest analogiczne jak wykorzystywane w Polsce, w części przypadków rozwiązania polskie są bardziej zaawansowane. Poniżej prezentujemy jedynie te praktyki, z których w Polsce dotychczas nie korzystano, a które naszym zdaniem są godne rozważenia. Rozdział powinien być więc traktowany nie tylko jako tło dla zobrazowania rozwoju rynku e-zamówień w Polsce, lecz także jako część rekomendacji możliwych do wykorzystania przy rozwoju tego rynku.

- Najbardziej zaawansowany poziom wdrażania e-zamówień osiągnęła w Europie Albania. Zamawiający mają obowiązek prowadzenia wszystkich postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, za wyjątkiem procedur bez ogłoszenia, z wykorzystaniem Platformy przetargowej. Ogłoszenia, pytania, odpowiedzi, dokumentacja przetargowa, wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz oferty przekazywane są i przyjmowane wyłącznie w formie elektronicznej. Do wszystkich tych dokumentów zapewniony jest dostęp za pośrednictwem internetu dla wszystkich zainteresowanych, za pośrednictwem internetu można też uczestniczyć w otwarciu ofert. Z użyciem platformy przetargowej przekazywana jest także informacja o wynikach postępowania oraz treść zawartej umowy⁴³,
- W Portugalii, w celu popularyzacji e-zamówień uruchomiono rządowy program tworzenia centrów kompetencji, za pomocą których przedsiębiorcy – uczestnicy rynku zamówień publicznych będą mogli zapoznać się z dobrymi praktykami stosowania narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych oraz uzyskać wiedzę na temat posługiwania się takim narzędziami⁴⁴,
- Sektor publiczny w Finlandii, począwszy od 2010 roku, przyjmuje wyłącznie faktury składane w formie elektronicznej. Dotyczy to wszelkich zakupów dokonywanych przez administrację, w tym zamówień publicznych. Przyczynia się to do przyspieszenia i ułatwienia rozliczeń z tytułu realizacji umów o zamówienie,
- W Finlandii stworzono elektroniczny system logistyczny służący realizacji dostaw do zamawiających w trakcie realizacji umowy. Każdy z zamawiających, za pomocą tego systemu składa zapotrzebowanie do wykonawcy, z którym w wyniku postępowania o udzielenie zamówienia zawarł umowę. System ten pozwala oceniać efektywność realizacji umów, ale przede wszystkim zapewnia producentom informację ile ich wyrobów musi w określonym czasie dotrzeć do Finlandii, co ogranicza konieczność tworzenia zapasów niezbędnych przy braku wiedzy o całościowej skali zapotrzebowania w konkretnym momencie,
- W Szwecji stworzono ogólnodostępny, bezpłatny system informatyczny służący zarządzaniu elektronicznymi ofertami i dokumentami przetargowymi u zamawiającego oraz archiwizacji,
- W Niemczech, w których skala zamówień, bardziej niż w ww. krajach odpowiada rynkowi polskiemu, wprowadzono regionalne bazy zamówień publicznych zapewniające dostęp do informacji o zamówieniach udzielanych przez jednostki z tego regionu. Bazy te zapewniają również zamawiającym informacje o siedzibach wykonawców, którzy działają na określonym, właściwym rynku branżowym w regionie. Ułatwia to dokonywanie zakupów w trybach na zaproszenie dając informację, kto może być faktycznie zainteresowany otrzymaniem zaproszenia,
- We Włoszech połączenie zamówień elektronicznych z centralizacją, a więc zwiększeniem skali zamówień, spowodowało znaczący spadek udziału sektora MSP w rynku zamówień, gdyż nie mogły sobie one poradzić z żądaną skalą zamówień oraz niezmiernie niskim poziomem uzyskiwanych cen. Rząd włoski dla zamówień, którymi szczególnie są zainteresowani przedsiębiorcy z sektora MSP zdecydował o decentralizacji zakupów⁴⁵, a w przypadku zamówień na inne świadczenia nabywanych na potrzeby całej administracji udzielanych z wykorzystaniem aukcji wprowadzono obowiązkową kontrolę zachowania konkurencji przez Urząd Antymonopolowy,
- W Turcji, zaświadczenia o braku zaległości podatkowych dla celów przedstawienia instytucji zamawiającej wydawane są przez Internetowy Urząd Podatkowy, na życzenie podatnika, który dysponując odpowiednim hasłem składa wnioski i drogą elektroniczną uzyskuje dokument, honorowany

⁴³ K. Cankja eProcurement in a transition country: a big step toward transparency in Albania w: Law in Transition, Autumn 2010, EBRD.

⁴⁴ The access of SMEs to public procurement contracts. Final report EIM Business and Policy Research, 2004.

⁴⁵ M. Marra, Innovation in E-Procurement. The Italian Experience.

przez instytucje zamawiające⁴⁶. Rozwiązanie to uznano za istotniejsze z punktu widzenia gospodarki od możliwości internetowego złożenia deklaracji podatkowych,

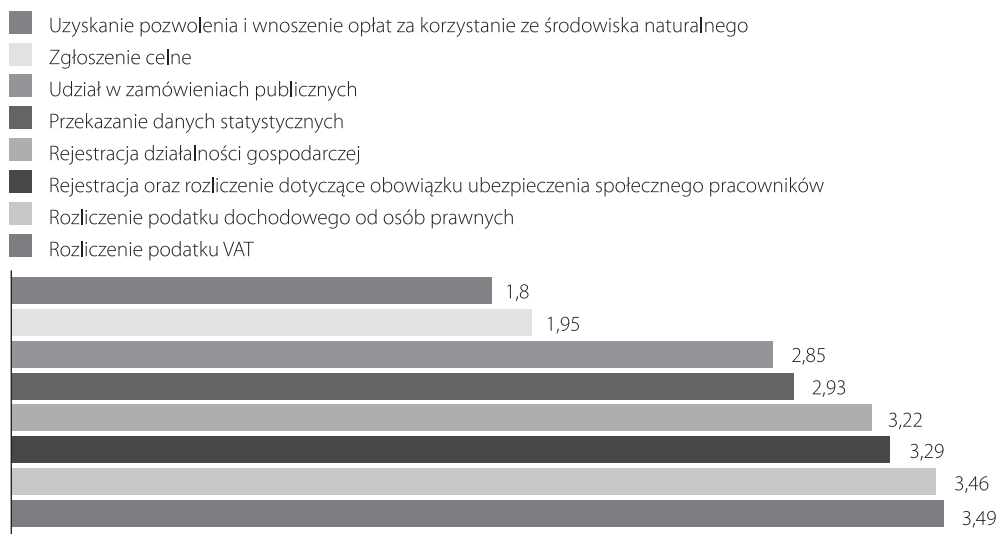
- W Austrii wprowadzono obowiązek zawierania umów ramowych przez instytucje federalne (zamawiających administracji centralnej) na określone rodzaje dostaw i usług, które mogą być nabywane z wykorzystywaniem narzędzi elektronicznych w obrębie umowy ramowej. Rozwiązanie to polega na zawieraniu umowy ramowej w tradycyjny sposób, a następnie zawierania umów wykonawczych z zastosowaniem narzędzi elektronicznych.

⁴⁶ Informacja Wydziału Promocji, Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Turcji z dnia 11 maja 2009 roku.

6. Bariery w stosowaniu e-zamówień

Ocena postrzegania barier w sposób ścisły wiąże się z oczekiwaniami wobec sposobu funkcjonowania ocenianej dziedziny życia. Zamówienia publiczne są przez polskich przedsiębiorców postrzegane jako ważny element rynku, a ich informatyzacja jest jednym z bardziej oczekiwanych działań Państwa w zakresie wykorzystywania technik informatycznych w administracji.

Wykres: Ranking oczekiwań polskich przedsiębiorców, dotyczących spraw, które by chcieli załatwić z wykorzystaniem technik e-Administracji

Opracowane na podstawie prezentacji Ryszarda Tadeusiewicza: „Zinformatyzowane usługi publiczne w Polsce. Szanse, bariery i wyzwania dla administracji publicznej” www.mswia.gov.pl/download.php?s=1&id=4237

6.1. Bariery prawne

Przepisy prawa dotyczące zamówień publicznych ewoluują wyraźnie w stronę ułatwienia korzystania z narzędzi elektronicznych. Zmiany są stopniowe i niestety często powodują powstawanie niespójności systemu prawnego. Nierzadko również wykładnia prawa, abstrahuje od konieczności uwzględniania elektronicznych form dokonywania czynności prawnych przy interpretacji przepisu.

Problem niejasnych lub zbyt skomplikowanych unormowań prawnych (chodzi tutaj nie tylko o Prawo zamówień publicznych, ale także inne przepisy regulujące sferę narzędzi elektronicznych) jako barierę w ich stosowaniu wskazuje około 33% badanych zamawiających oraz 20% wykonawców⁴⁷.

⁴⁷ Informatyzacja polskiego systemu zamówień publicznych – stan obecny, oczekiwania bariery. Raport sporządzony przez Uniwersytet Łódzki we współpracy z UZP.

Wśród barier prawnych najczęściej wskazywanych w piśmiennictwie, praktyce orzeczniczej oraz badaniach ankietowych są:

- Konieczność posługiwania się bezpiecznym e-podpisem w przypadku każdego postąpienia składanego w trakcie aukcji elektronicznej. Wymóg ten ogranicza uczestnictwo w aukcji wyłącznie do podmiotów dysponujących takim podpisem, utrudnia też uczestnictwo w przypadku znajdowania się osoby uprawnionej do reprezentacji w miejscu, z którego nie ma dostępu do klucza prywatnego. Rozwiązaniem najczęściej wskazywanym w tym zakresie jest taka zmiana przepisów, zgodnie z którą wykonawca składający ofertę w postępowaniu i podpisujący ją własnoręcznie lub elektronicznym podpisem zobowiązywałby się do spełnienia świadczenia na warunkach określonych w ofercie pierwotnej, a także warunkach zmodyfikowanych w trakcie uczestnictwa w aukcji elektronicznej prowadzonej bez użycia e-podpisu. Zmiana taka byłaby możliwa w świetle prawa UE, które dla e-zamówień nie wymaga używania żadnej szczególnej formy podpisu, gdyż w ogóle nie wymaga pisemności postępowania o udzielenie zamówienia w rozumieniu prawa polskiego. Zgodnie z dyrektywami w *postaci pisemnej* lub *na piśmie* oznacza każde wyrażenie złożone ze słów lub cyfr, które można odczytać, odtworzyć, a następnie zakomunikować. Może ono obejmować informacje przekazywane i przechowywane za pomocą środków elektronicznych. Art. 14 ustawy Pzp odsyła natomiast w sprawach nieuregulowanych w ustawie do przepisów Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym (art. 78 K.c.) formą pisemną jest złożenie własnoręcznego (czyli w oryginale) podpisu pod oświadczeniem woli. Faks lub e-mail nie będą więc formą pisemną,
- Brak możliwości uzyskania dokumentów wymienionych w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów „w sprawie rodzajów dokumentów...” w formie elektronicznej podpisanych bezpiecznym e-podpisem. Rozporządzenie zezwala co prawda na złożenie ich w kopii opatrzonej e-podpisem wykonawcy, co odpowiada ich potwierdzeniu za zgodność z oryginałem, w przypadku składania wersji papierowej. Jednak utrudnieniem jest nie tylko złożenie takich dokumentów, ale również ich uzyskanie. Możliwość złożenia wniosku o wydanie, a następnie otrzymanie w formie elektronicznej zaświadczenia Naczelnika Urzędu Skarbowego o niezaleganiu z opłacaniem podatków, zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o braku zaległości w składkach, odpisu z KRS, informacji o niekaralności z KRK, w połączeniu z możliwością ich złożenia w formie elektronicznej zamawiającemu uprościłoby znacząco formalne aspekty ubiegania się o zamówienie,
- Brak możliwości składania wniosków o wydanie i uzyskiwania w formie elektronicznej dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia – w szczególności pozwolenia na budowę i pozwolenia na użytkowanie obiektu⁴⁸,
- Obowiązek prowadzenia protokołu w wersji pisemnej i udostępniania w formach zgodnych z żądaniem wnioskodawcy. Dla zapewnienia zasady jawności realizowanej poprzez udostępnianie protokołu, rozwiązaniem lepszym byłoby prowadzenie protokołu w formie elektronicznej i udostępnianie za pośrednictwem stron internetowych. W taki sposób udostępniane są wszelkie informacje o działaniu podmiotów publicznych w BIP, nie ma więc przeszkód, aby także informacje o przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia były dostępne w tej formie,
- Przechowywanie protokołu, oraz załączników do protokołu w formie, w której zostały złożone, tj. w zdecydowanej większości przypadków w formie papierowej, w stanie nienaruszalnym (art. 97 ust. 1). Dla zapewnienia możliwości dostępu do dokumentacji postępowania wystarczające byłoby

⁴⁸ Bariera ta była wskazywana przez wszystkich wykonawców sektora budowlanego, ale raczej w kontekście długotrwałej procedury uzyskania pozwoleń obecnie. Wykorzystanie narzędzi elektronicznych było istotne tylko o tyle, że mogłoby przyspieszyć proces uzyskiwania pozwoleń. Jednocześnie prawie wszyscy zapytani wykonawcy wyrażali obawy, że dopuszczalność formy elektronicznej nie rozwiąże problemu opieszałości przy wydawaniu pozwoleń.

zobowiązanie zamawiających lub przyznanie im prawa wyboru, do przechowywania dokumentacji postępowania w wersji zdigitalizowanej,

- Konieczność wpłynięcia co najmniej trzech nie podlegających odrzuceniu ofert, aby mogła być przeprowadzona aukcja elektroniczna. Ograniczenie takie nie wynika z prawa UE, zaś przepisy dyrektyw, a w ślad za nimi przepis art. 91c ust. 3 Pzp, pozwalają na zapewnienie anonimowości w trakcie aukcji dowolnymi metodami. Wystarczające dla braku możliwości identyfikacji uczestnika aukcji, jest złożenie dowolnych trzech ofert w postępowaniu – w tym przez wykonawców niedopuszczonych do udziału w aukcji (wykluczonych lub składających oferty podlegające odrzuceniu). O fakcie wykluczenia bądź odrzucenia zamawiający i tak informuje bowiem dopiero po aukcji, a więc w czasie jej trwania uczestnicy nie wiedzą nawet, kto poza nimi został do udziału w aukcji zaproszony,
- Ograniczenie kwotowe dla trybu licytacji do kwot określonych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp. Bariera ta jest niemożliwa do usunięcia bez zmiany prawa wspólnotowego, które nie przewiduje takiego trybu udzielania zamówień, ale dążenie UE do upowszechniania form elektronicznych może być dobrą podstawą do wskazania polskich „best practices,” polegających na sukcesie trybu licytacji, jako przesłanki do zmiany prawa wspólnotowego,
- Interpretacja art. 187 ust. 3 ustawy Pzp w związku z § 4 pkt 2 oraz § 8 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań, zgodnie z którą Prezes KIO przed skierowaniem odwołania do rozpatrzenia wzywa odwołującego na podstawie art. 187 ust. 3 do złożenia w terminie 3 dni oryginałów pełnomocnictw lub oryginałów odpisu z KRS, potwierdzających umocowanie osoby składającej odwołanie do reprezentowania odwołującego. Żądanie załączenia oryginału odpisu z KRS, w sytuacji gdy Krajowy Rejestr Sądowy wydaje odpis wyłącznie w postaci wydruku, jest niemożliwe do spełnienia przy składaniu odwołania drogą elektroniczną. Forma ta jest dopuszczona przepisami ustawy (art. 180 ust. 4), ale niestety w praktyce staje się niemożliwa do wykorzystania. Jej popularność wzrastała w czasie, gdy za wystarczające uznawano załączenie kopii odpisu z KRS, potwierdzonej za zgodność z oryginałem przez odwołującego. Kopia potwierdzana *za zgodność* własnym e-podpisem, była możliwa do złożenia, oryginał wydawany tylko w wersji wydruku elektronicznie w oryginalnej formie nie może być przekazany,
- Wady przepisów dotyczących udzielania zamówień objętych DSZ powodujące jego nieatrakcyjność ze względu na długotrwałą procedurę wyboru wykonawcy. Założeniem komunikacji elektronicznej jest przyspieszenie i uproszczenie procedury udzielania zamówień. DSZ pod względem dynamiki postępowania nie przystaje do tych założeń. Udzielenie każdego zamówienia nie może bowiem polegać wyłącznie na skierowaniu zaproszenia do uczestników systemu, lecz wymaga każdorazowego ogłoszenia i czasu na dopuszczenie do systemu wszystkich chętnych wykonawców. Udzielenie takiego zamówienia trwa więc dłużej niż w normalnej procedurze przewidzianej ustawą, co powoduje całkowity brak zainteresowania DSZ,
- Restrykcyjny obowiązek stosowania w trybie licytacji elektronicznej – w fazie od rozpoczęcia licytacji *sensu stricte*, wyłącznie elektronicznych form komunikacji. Rozwiązanie to nie uwzględnia faktu, że w tej fazie prowadzenia postępowania wykonawcy mogą być zmuszeni do dokonywania czynności niezwiązanych bezpośrednio z udziałem w licytacji, np. składania odwołania i przesłania jej kopii zamawiającemu. Nie ma uzasadnienia, aby żądać dokonania tej czynności mailem, a nie np. faksem,
- Brak możliwości przesyłania informacji roboczych (pytań do SIWZ, wniosków o udostępnienie protokołu itp.) w formie elektronicznej bez zgody zamawiającego,
- Cywilistyczna zasada dowodu, obciążająca nadawcę informacji drogą elektroniczną ciężarem udowodnienia faktu nadania, jeśli wywodzi z niego skutek prawny.

6.2. Bariery pozaprawne

Bariery pozaprawne można podzielić na związane z trudnościami technicznymi (jak niedoskonałość e-podpisu, działanie platform aukcyjnych) oraz bariery związane z mentalnością i umiejętnościami użytkowników. Do najczęściej wymienianych wśród zamawiających i wykonawców oraz w fachowych opracowaniach zalicza się m.in.:

- Bariery mentalne i bariery wiedzy. System zamówień publicznych opierający się na tradycyjnej formie dokumentu nie przekroczył jak dotychczas bariery rezygnacji z formy papierowej. Wynika to zapewne ze złudnego poczucia, że dokumentacja w wersji papierowej jest bardziej wiarygodna. Ponadto jedną z barier może być nieumiejętność korzystania z e-podpisu, ale również z bardziej zaawansowanych opcji zwykłego komputera przez osoby odpowiedzialne za zamówienia publiczne oraz osoby uprawnione do reprezentowania wykonawców. Korzystanie z nowoczesnych narzędzi informatycznych potrafi też rodzić obawę o uprzywilejowanie młodszych pracowników, co w wielu przypadkach jest wystarczające dla wykazywania trudności i niecelowości stosowania takich rozwiązań przez osoby zajmujące stanowiska przełożonych,
- Obawy o bezpieczeństwo danych przy przekazywaniu ich on-line. Obawy te zgodnie potwierdzają zamawiający, którzy mają zapewnić nienaruszalność ofert i ujawnianie tajemnic przedsiębiorstwa wykonawcy, jak i wykonawcy obawiający się o przedostanie się tych tajemnic do osób nieuprawnionych,
- Obawa o jakość lub wykonanie umowy. Znaczące obniżenie ceny przez wykonawców uczestniczących w aukcji czy licytacji może powodować problemy w trakcie wykonywania umowy⁴⁹. Zbyt niskie zaproponowane wynagrodzenie powoduje konieczność znalezienia oszczędności podczas realizacji zamówienia⁵⁰. Każda niedoskonałość w opisie przedmiotu zamówienia może stać się wówczas przyczyną dostarczenia przedmiotu o parametrach gorszych niż oczekiwane przez zamawiającego. Konsekwencją tego jest obawa o większą ilość pracy nad przygotowaniem szczegółowego i precyzyjnego SIWZ, a także obawa odpowiedzialności za ewentualne błędy w specyfikacji ujawnione wskutek takich działań wykonawcy,
- Dostęp do szkoleń. Część zamawiających wskazuje jako barierę rozwoju e-zamówień brak specjalistycznych szkoleń, o charakterze praktycznym, dotyczących narzędzi elektronicznych (ok. 16% wskazań)⁵¹. Wydaje się jednak, że oferta szkoleniowa chociażby operatorów platform internetowych nie jest w pełni wykorzystywana. Wskazywana bariera zdaje się więc mieć charakter usprawiedliwienia własnej niechęci do nowoczesnych rozwiązań lub innych obaw z nimi związanych,
- Brak elektronicznych wzorców (formularzy), zweryfikowanych pod kątem zgodności z prawem przez odpowiadającą za e-zamówienia instytucję publiczną, z których pomocą Zamawiający i Wykonawcy mogliby bez obaw o błędy przekazywać oświadczenia woli i dokumenty w postępowaniu o udzielenie zamówienia,
- Brak międzynarodowego, powszechnego systemu weryfikacji i uznawalności e-podpisu co wymaga dostarczania wzoru podpisu elektronicznego normalną drogą do Zamawiającego. Przy działaniach powtarzalnych (stałej współpracy) bariera nie ma wielkiego znaczenia, jednak w przypadku udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia u zróżnicowanego kręgu zamawiających,

⁴⁹ Jako przykład można wskazać, że w ostatnich miesiącach roku 2010 znaczące obniżenie przez wykonawców cen w aukcji elektronicznej w przetargach na nabywanie drewna przez zamawiających sektorowych spowodowało odmowę realizacji zawartych umów, a w przypadku umów niezawartych – odmowę ich podpisania.

⁵⁰ Bariera identyfikowana przez p. L. Wendołowskiego – uczestnika systemu zamówień elektronicznych.

⁵¹ Informatyzacja polskiego systemu zamówień publicznych – stan obecny, oczekiwania bariery. Raport sporządzony przez Uniwersytet Łódzki we współpracy z UZP.

skutecznie uniemożliwia wykorzystanie najważniejszych cech drogi elektronicznej (łatwość, szybkość działania, brak bariery odległości),

- Problemy techniczne w działaniu platform elektronicznych typu: brak możliwości zalogowania się na stronie, na której odbywa się aukcja lub licytacja, trudności w złożeniu postąpień, brak możliwości przeprowadzenia aukcji lub licytacji na stronie, którą podano w ogłoszeniu o zamówieniu, przerwy w funkcjonowaniu formularza. Pochodną tego problemu jest kolejna bariera tj. obawa przed takim problemami. Zamawiający, przewidując możliwość wystąpienia kłopotów technicznych, rezygnują z wykorzystywania aukcji, gdyż wpływ tych problemów na wynik rodzi w nich obawę o konieczność unieważnienia całości postępowania,
- Niedoskonałość systemów informatycznych, wykorzystywanych do przeprowadzania aukcji elektronicznych, a przede wszystkim niewyeliminowanie przypadków złożenia w trakcie aukcji dwóch ofert, które uzyskują taką samą punktację końcową w ramach wszystkich kryteriów oceny ofert, co w związku z wyłączeniem stosowania art. 91 ust. 4–6 ustawy Pzp uniemożliwia ustalenie ostatecznego wyniku aukcji,
- Problem z działaniem e-podpisu. Na dynamikę aukcji wpływa niekorzystnie konieczność weryfikacji podpisu elektronicznego, która trwa do 2 minut od momentu jego złożenia. Sytuacja ta powoduje, iż postąpienia złożone „w ostatniej chwili” mogą być nieuwzględnione. Z jednej strony skutkuje to pogorszeniem najkorzystniejszej oferty dla zamawiającego, z drugiej zaś wykonawcy nie mają pewności czy złożona przez nich oferta (postąpienie) zdąży być zaakceptowane⁵²,
- Dostępność platform przetargowych. Obecnie działa kilka rozpoznawalnych platform przetargowych, w tym platforma UZP, co przy aktualnym poziomie zainteresowania trybem licytacji oraz aukcją elektroniczną zaspokaja potrzeby. Jednakże istotny wzrost zainteresowania, gdyby nastąpił (co niewykluczone) w krótkim czasie, mógłby spowodować trudności w zorganizowaniu procedury, a to mogłoby mieć z kolei niebezpieczny skutek w postaci utraty zaufania do takich instrumentów,
- Bariera niechęci do jawności. Ponad 10% badanych wykonawców, jako barierę w stosowaniu narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych, wskazało obawę zamawiających przed zwiększeniem przejrzystości i łatwością kontroli zamówień, w których takie narzędzia byłyby stosowane⁵³. Wydaje się, że jest to zawołowane podejrzenie o nieuczciwe ustalanie wyników przetargów, które nie są prowadzone w trybach jawnych aukcji (licytacji). Wskazanie tej bariery nie ma jednak miejsca w odpowiedziach zamawiających. Może jednak prowadzić do wniosku, że to właśnie zamawiający, dążąc do odsunięcia jakichkolwiek podejrzeń winni być zwolennikami rozszerzenia zakresu stosowania przetargu elektronicznego,
- Brak dbałości o efekt ekonomiczny. Brak postrzegania obowiązku przeprowadzenia aukcji elektronicznej jako obowiązku wynikającego z celu art. 44 ustawy o finansach publicznych, nakazującego oszczędne dokonywanie wydatków. W przypadku zamówień, które z racji stosunkowo niedużego skomplikowania mogłyby być przedmiotem aukcji, takie zaniechanie, choć nie narusza prawa prowadzi do niezyskania efektu oszczędności i powinno być traktowane jako naruszenie zasady starannego działania przez osoby odpowiedzialne za wydatki publiczne. Taki sposób postrzegania obowiązków, doprowadziłby do swoistego przymusu stosowania aukcji,

⁵² Bariera identyfikowana przez większość zamawiających sektorowych, organizujących aukcje elektroniczne na znaczące (wielomilionowe) kwoty, w których przypadku każda oszczędność w wyniku przyjętego postąpienia jest znacząca.

⁵³ Informatyzacja polskiego systemu zamówień publicznych – stan obecny, oczekiwania bariery. Raport sporządzony przez Uniwersytet Łódzki we współpracy z UZP.

- Brak wdrożenia przez centralnego zamawiającego (Centrum Usług Wspólnych) stosowania elektronicznych form udzielania zamówień. Centrum Usług Wspólnych (CUW) zostało z dniem 30 marca 2011 roku na podstawie art. 15a ust. 4 ustawy Pzp. wskazane Zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 16 w sprawie wskazania centralnego zamawiającego do przygotowywania i przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, udzielania zamówień oraz zawierania umów ramowych na potrzeby jednostek administracji rządowej, jako centralny zamawiający dla jednostek administracji rządowej. Jest to działanie istotne z punktu widzenia przyspieszenia wdrażania środków elektronicznych do postępowań o udzielenie zamówienia, ponieważ doświadczenia innych państw (Włochy, Portugalia, Szwecja,) wskazują, że istnienie centralnej jednostki ds. zakupów (nazwa za dyrektywą 2004/18) sprzyja temu procesowi. Niestety obecny stan działalności CUW (który z uwagi na krótki czas obowiązywania ww. zarządzenia jest usprawiedliwiony) wskazuje, iż w ramach realizacji zadań i kompetencji powierzonych ww. zarządzeniem udało się dotychczas wszcząć postępowanie na zakup papieru A4 i A3 w trybie przetargu nieograniczonego, natomiast bez zastosowania aukcji elektronicznej (wartość zamówienia uniemożliwia zastosowanie licytacji elektronicznej). Inne zamówienia udzielane są przez CUW tylko na potrzeby Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i samego Zamawiającego najczęściej w trybie przetargu nieograniczonego i również bez zastosowania aukcji elektronicznej. CUW nie stosowało też do tej pory licytacji elektronicznych dla zamówień o wartości mniejszej od kwot określonych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp.

Należy jednocześnie stwierdzić, że katalog barier pozaprawnych ulega stopniowemu ograniczeniu. W trakcie procesu legislacyjnego, w roku 2003 i 2004, tj. podczas prac nad ustawą Prawo zamówień publicznych, jedną z częściej zgłaszanych obaw wobec trybu licytacji elektronicznej (wówczas zwanej aukcją elektroniczną) był ograniczony dostęp do internetu, szczególnie wśród mniejszych przedsiębiorstw. Obecnie problem ten w zasadzie nie istnieje, chociaż dostęp szerokopasmowy, który dla niezakłóconego udziału w licytacji lub aukcji jest standardem, ciągle na znacznej części terytorium Polski jest ograniczony.

Barierą, która straciła swe powszechne znaczenie, jest także wyposażenie w sprzęt komputerowy odpowiedniej klasy. W ciągu ostatnich lat nastąpiła wśród użytkowników znacząca odnowa sprzętu i oprogramowania. Jak wynika z informacji operatorów platform świadczących usługi licytacji lub aukcji elektronicznej, starsze systemy operacyjne (Win 95, 98, 2000) to obecnie zaledwie około 7% systemów używanych przez użytkowników platform. Oprogramowanie używane do prowadzenia aukcji (licytacji) nie wymaga też jakichkolwiek ponadstandardowych parametrów sprzętu używanego przez uczestnika. Barię przestał również stanowić podpis elektroniczny. Szybkość jego uzyskania jest wystarczająca, a powszechność, od czasu konieczności stosowania przez przedsiębiorców w systemie *Platnik* Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest niekwestionowana. Jedyną barierą może być w tym przypadku nieumiejętność korzystania z takiego podpisu przez osoby odpowiedzialne za zamówienia publiczne (por. wyżej).

Warto też zwrócić uwagę, że w odróżnieniu od wielu państw UE, które wdrażają system e-zamówień, w Polsce w zasadzie nie występuje bariera braku popytu na taką usługę wśród wykonawców. Jak wskazano na wstępie niniejszego rozdziału, przedsiębiorcy oczekują umożliwienia im udziału w postępowaniach prowadzonych z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi. W Finlandii, która dziś należy do krajów najlepiej z informatyzowanych w UE, obawa przedsiębiorców przed takimi procedurami stanowiła jedną z istotnych zidentyfikowanych barier⁵⁴.

⁵⁴ O. Szumski E-procurement. Systemy elektronicznych zamówień. Warszawa 2007.

6.3. Rekomendacje działań w celu upowszechnienia e- zamówień

6.3.1. Rekomendacje usunięcia barier prawnych

- Rezygnacja z konieczności posługiwania się bezpiecznym e-podpisem⁵⁵, w przypadku każdego postąpienia składanego w trakcie aukcji elektronicznej. Zmiana powinna polegać na uchylaniu art. 91c ust 2 Pzp. Częściowe rozwiązanie problemu stosowania e-podpisu i uczestnictwa w związku z tym w aukcji osoby uprawnionej do reprezentacji wykonawcy, posiadającej taki podpis, może przynieść wejście w życie opracowywanych obecnie przez Ministerstwo Gospodarki przepisów, zgodnie z którymi podpis elektroniczny mógłby być przypisany nie tylko do osoby fizycznej, ale także do osoby prawnej. Wydaje się także, że wprowadzenie do Kodeksu cywilnego przepisu, zgodnie z którym forma elektroniczna jest jedną z podstawowych form złożenia oświadczenia woli mogłoby przyczynić się do upowszechnienia elektronicznej formy w zamówieniach publicznych. Jednakże w projekcie przygotowanym przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego, forma elektroniczna to forma z e-podpisem. Taki kierunek legislacji, który zmierza w stronę nadania szczególnego znaczenia e-podpisowi, prowadzi mimo woli do umniejszenia wartości oświadczeń przekazywanych elektronicznie, a takiego podpisu pozbawionych⁵⁶,
- Zapewnienie ustawowej możliwości uzyskiwania dokumentów urzędowych – zaświadczenia Naczelnika Urzędu Skarbowego o niezaleganiu z opłacaniem podatków, zaświadczenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o braku zaległości w składkach, odpisu z KRS, informacji o niekaralności z KRK, w formie elektronicznej. Zmiany winny zostać wprowadzone do odpowiednich przepisów ustalających zasady uzyskiwania takich zaświadczeń tj. Działu VII Kodeksu postępowania administracyjnego, Działu VIII A Ordynacji podatkowej, art. 5 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym,
- Wprowadzenie rozwiązań prawnych umożliwiających składanie wniosków o wydanie oraz uzyskiwanie w formie elektronicznej dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia – w szczególności pozwolenia na budowę i pozwolenia na użytkowanie obiektu. Zmianie powinny podlegać w tym zakresie przepisy art. 33 i 75 ustawy Prawo budowlane,
- Ustanowienie możliwości prawnych prowadzenia protokołu w formie elektronicznej i udostępnianie za pośrednictwem stron internetowych. Poprzez zmianę art. 96 ust. 1 oraz 3 ustawy Pzp oraz rozporządzenia wydanego na podstawie art. 96 ust. 5 ustawy Pzp,
- Konsekwencją zmiany wskazanej wyżej, bez jakichkolwiek dalszych zmian prawnych będzie prawo wyboru formy przechowywania dokumentacji postępowania przez zamawiającego – w tym wybór formy elektronicznej (zdigitalizowanej),
- Rezygnacja z konieczności wpłynięcia co najmniej trzech nie podlegających odrzuceniu ofert, aby mogła być przeprowadzona aukcja elektroniczna. Zmiany wymaga art. 91c ust. 3 ustawy Pzp,
- Podjęcie działań w rozpoczynanym w UE procesie legislacyjnym, mającym na celu zmianę dyrektyw dotyczących zamówień publicznych, aby rozwiązania analogiczne jak licytacja elektroniczna w Pzp zostały wprowadzone do dyrektyw, co umożliwi ich stosowanie przy udzielaniu zamówień o większej wartości,
- Zmiana art. 187 ust. 3 ustawy Pzp w związku z § 4 pkt 2 oraz § 8, polegająca na możliwości złożenia kopii odpisów z Krajowego Rejestru Sądowego, co umożliwi złożenie jej w formie załącznika do odwołania składanego drogą elektroniczną,

⁵⁵ Na zbędność żądania bezpiecznego podpisu elektronicznego zwraca uwagę między innymi KE w Zielonej Księdze... wskazując jako dobre praktyki stosowanie haseł, s. 12 i 16.

⁵⁶ Projekt Kodeksu Cywilnego – Księga I, <http://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/komisje-kodyfikacyjne/komisja-kodyfikacyjna-prawa-cywilnego/> art. 104–108.

- Podjęcie działań w rozpoczynanym w UE procesie legislacyjnym mającym na celu zmianę dyrektyw dotyczących zamówień publicznych, zmierzających do usunięcia ogłaszania o udzielaniu każdorazowo zamówienia objętego DSZ i kierowanie zaproszeń tylko do uczestników systemu,
- Zniesienie obowiązku stosowania formy elektronicznej do każdej czynności w toku aukcji. Zmiany wymaga art. 91c ust. 5 poprzez skreślenie odesłania do art. 77, a w to miejsce sformułowanie przepisu wskazującego jakie czynności winny być dokonywane drogą elektroniczną,
- Wprowadzenie rozwiązań, które upowszechnią stosowanie najprostszych instrumentów elektronicznych tj. wymiany informacji pocztą elektroniczną, poprzez zmianę art. 27 ust. 1, zgodnie, z którą robocze informacje mogłyby być przesyłane w ten sposób bez zgody zamawiającego, a jedynym wymogiem byłoby posiadanie przez niego poczty elektronicznej,
- Przyjęcie przepisów, które przeniosą ciężar dowodu na stronę negującą fakt otrzymania korespondencji elektronicznej, na wzór przepisów art. 180 ust. 5 wskazujących na domniemanie otrzymania informacji, jeśli nadawca udowodni fakt jej przesłania.

6.3.2. Rekomendacje usunięcia barier pozaprawnych

- Wdrożenie systemu szkoleń dla osób zatrudnionych u zamawiających – wykonujących czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia z zakresu obsługi nowoczesnych środków technicznych oraz rozwiązań programowych i korzystania z e-podpisu,
- Zapewnienie profesjonalnych – praktycznych szkoleń z zakresu prowadzenia postępowań w trybie licytacji i z wykorzystaniem aukcji elektronicznej, które obejmowałyby możliwość asystowania w prowadzonej aukcji/licytacji przez uczestnika szkolenia,
- Stworzenie ogólnodostępnych, wzorcowych formularzy elektronicznych i zatwierdzenie ich przez Urząd Zamówień Publicznych, służących do przekazywania oświadczeń woli i dokumentów w postępowaniu o udzielenie zamówienia,
- Zmiana przepisów polegająca na zobowiązaniu zamawiającego do ujawnienia przed rozpoczęciem aukcji elektronicznej ustalonej przez niego wartości zamówienia, stanowiącej podstawowy punkt odniesienia dla badania czy cena oferty nie jest rażąco niska,
- Przygotowanie i upowszechnienie standardów, które powinno spełniać oprogramowanie stosowane do prowadzenia licytacji/aukcji, aby zapewnić przestrzeganie wszystkich przepisów ustawy Pzp, w toku postępowania, w szczególności, aby ze względu na niedoskonałość oprogramowania nie powstawały wady, niemożliwe do usunięcia i skutkujące obowiązkiem unieważnienia postępowania,
- Przeanalizowanie możliwości wsparcia publicznego – np. ze środków UE w perspektywie finansowej po 2013 roku dla podmiotów tworzących i udostępniających platformy przetargowe – szczególnie o usytuowane w mniejszych ośrodkach, co mogłoby usunąć jednocześnie dwie bariery – dostępności platform, oraz obawy o anonimowość operatora i brak możliwości bezpośredniego kontaktu,
- Zobowiązanie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych do zbierania i upowszechniania informacji o działających platformach elektronicznych oraz oferowanych przez nie usługach wsparcia technicznego. Rekomendacja ta ma charakter przejściowy i winna obowiązywać do czasu upowszechnienia trybów elektronicznych i zwiększenia konkurencji na rynku operatorów platform,
- Upowszechnienie stosowania aukcji w rozumieniu Kc do zamówień o wartości mniejszej niż dolny próg stosowania ustawy w administracji publicznej. Działania te powinny być połączone z podniesieniem dolnego progu stosowania ustawy Pzp dla zamówień udzielanych w drodze aukcji elektronicznej do kwoty wyższej niż w przypadku innych wydatków np. – do kwoty 30 000 euro, co

powinno skutecznie zachęcić do szerszego stosowania instrumentów elektronicznych w najmniejszych wydatkach, eliminując bariery mentalne powstrzymujące przed wykorzystywaniem takich instrumentów również w większych zamówieniach,

- Zwiększenie liczby udzielanych zamówień i zawieranych umów ramowych z wykorzystaniem elektronicznych form komunikowania się (np. z wykorzystaniem aukcji elektronicznych) przez Centrum Usług Wspólnych na potrzeby jednostek administracji rządowej.

7. Ocena możliwości zwiększenia ilości zamówień elektronicznych w Polsce.

Trendy rozwoju rynku

Podjęmowane w przeszłości próby przewidywania rozwoju rynku e-zamówień były zazwyczaj całkowicie chybione. Oceny Komisji Europejskiej wyrażone w deklaracji z Manchesteru zakładające 50% dostępność zamówień elektronicznych w UE w roku 2010 są najlepszym przykładem nadmiernego optymizmu. W Zielonej Księdze Komisja przyznaje, że za pomocą systemów elektronicznych w 2010 roku w nawet w najbardziej zaawansowanych pod względem rozwoju systemów elektronicznych krajach UE, zamówienia z ich wykorzystaniem to mniej niż 5% łącznej kwoty budżetów przeznaczonych na zamówienia publiczne. W tejże Zielonej Księdze KE nie podjęła więc już próby przewidywać rozwoju rynku zamówień elektronicznych w następujących latach.

Podobnie nietrafna okazała się prognoza dotycząca rynku polskiego, wyrażona w 2004 roku w publikacji Urzędu Zamówień Publicznych, że w 2010 roku wielkość obrotu towarami i usługami, za pomocą systemów teleinformatycznych przekroczy znacząco wszystkie inne formy wymiany⁵⁷. Również UZP nie podjął w ostatnim czasie próby przewidywania szybkości i skali wzrostu popularności e-zamówień.

Odchodzenie od takich prognoz jest działaniem celowym. Nietrafne przewidywania i wolniejszy od zakładanego rozwój rynku powoduje bowiem dalszy wzrost ostrożności użytkowników i jest przyczyną pojawiania się postaw wyczekujących na bardziej jednoznaczne i zgodne z oczekiwaniami trendy rozwojowe. Już z tej przyczyny autorzy niniejszej ekspertyzy nie podejmują się kompleksowej oceny perspektyw rozwoju e-zamówień. Warto jednak zwrócić uwagę na kilka wniosków wynikających z przedstawianych wyżej badań i analiz.

Po pierwsze, rozwój rynku elektronicznych zamówień publicznych nie może być postrzegany jako instrument służący informatyzacji społeczeństwa, inspirujący do wykorzystywania elektronicznych instrumentów w innych obszarach życia – w tym rynku prywatnego. Rynek zamówień publicznych jest rynkiem niezmiernie ostrożnych zachowań, z obawy o konsekwencje karne, pracownicze czy też związane z naruszeniem dyscypliny finansów publicznych. Nie jest więc właściwym miejscem do stosowania rozwiązań nowatorskich, niesprawdzonych w rynku prywatnym. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku przechodzenia na elektroniczne formy publikacji ogłoszeń, (rezygnacji z tradycyjnej papierowej wersji BZP), obowiązku zamieszczania SIWZ na stronach www czy też dopuszczaniu e-maila jako formy korespondencji pomiędzy stronami postępowania. Należy więc przypuszczać, że również w pełni elektroniczne metody dokonywania zakupów (licytacja, aukcja DSZ) nie zyskają popularności szybciej, niż popularność zakupów w sieci na rynku prywatnym. Można więc postawić tezę, że szansą rozwoju elektronicznych zamówień nie jest dążenie do rozwoju tego rynku, lecz informatyzacji życia jako całości, a informatyzacja zamówień stanie się prostą konsekwencją takich zmian.

⁵⁷ Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich, Urząd Zamówień Publicznych, Rzym- Warszawa 2004, s. 43.

Po drugie, rozwojowi rynku e-zamówień bardzo źle służą problemy techniczne z funkcjonowaniem platform zakupowych. Są to bowiem czynniki, które zaburzają sformalizowaną procedurę dokonywania zamówienia, na które zamawiający nie ma wpływu, a których wystąpienie może sprawić poniesienie przez niego odpowiedzialności lub co najmniej konsekwencji w postaci unieważnienia postępowania. Wydaje się więc, że nadmierne forsowanie idei zamówień elektronicznych, bez zapewnienia wystarczająco niezawodnych narzędzi i bezbłędnego oprogramowania, a także brak asysty technicznej dające zamawiającym poczucie bezpieczeństwa przy korzystaniu z nowych narzędzi mogą raczej przyczynić się do spowolnienia rozwoju e-zamówień niż do jego przyspieszenia. Zwiększeniu liczby postępowań w formie elektronicznej służyć będzie więc przede wszystkim budowanie zaufania do oferowanych narzędzi i pewności realizacji zamówień, niż ich promowanie poprzez wskazywanie oszczędności dzięki temu uzyskiwanych. Nie negując w żaden sposób poziomu propaństwowych postaw osób odpowiedzialnych za zamówienia publiczne nie można jednak przecież nie zauważać, że oszczędność dotyczy środków publicznych, a odpowiedzialność ma wymiar bardzo osobisty.

Po trzecie – jak wskazano w całej ekspertyzie, liczba barier hamujących rozwój rynku e-zamówień jest znaczna i usunięcie każdej z nich bez wątplenia przyczyni się w jakimś stopniu do łatwiejszego rozwoju rynku. Analizując postawy wśród zamawiających można jednak zaryzykować tezę, że podstawowy charakter mają bariery pozaprawne, związane z niechęcią lub obawą przed nowością i jej konsekwencjami. Szansą na zwiększenie liczby e-zamówień mogą być więc wszystkie rekomendacje działań służących usunięciu tych barier.

Po czwarte – bariery prawne. W naszej ocenie nawet usunięcie wszystkich wskazanych wyżej barier prawnych nie stanie się przyczyną znaczącego, takiego np. jak przewidywane kilka lat temu przez Komisję Europejską, zwiększenia powszechności e-zamówień. Do tego niezbędne byłoby umożliwienie zamawiającym (w konsekwencji też wykonawcom) przeniesienia całości procesu zakupowego – bez jakichkolwiek wyjątków do internetu, z wykorzystaniem prostych i znanych szeroko rozwiązań. Należy więc rozważyć rezygnację z potwierdzania *za zgodność z oryginałem* dokumentów i uznanie wiarygodności ich skanu, rezygnację z pisemności oświadczeń, w końcu pisemności ofert i protokołu, a także pisemności umowy. Tak przeprowadzony proces zakupu pozostawałby, mimo daleko idących zmian, wciąż w pełni udokumentowany i transparentny, a jednocześnie zdjęcie z zamawiającego całego ciężaru dotychczasowych form udzielania zamówień mogłoby stanowić jedyną skuteczną naszym zdaniem zachętę do mniej zachowawczych niż obecnie postaw.

Obecny rozwój rynku e-zamówień ze względu na bardzo początkową fazę wykorzystywania większości instrumentów nie pozwala na wiarygodną ocenę rozwoju e-zamówień jako całości działań. Trafniejsza może okazać się prognoza wykorzystywania poszczególnych instrumentów, szczególnie tych, które stosowane są już nieco dłużej.

- Wygoda, którą niesie ze sobą elektroniczne zamieszczanie ogłoszeń spowoduje, że ich przesyłanie do Dz.U. UE inną drogą niż w postaci informacji podanych z użyciem formularzy SIMAP będzie zanikać i w najbliższej przyszłości stanie się wyjątkiem,
- Mniej optymistycznie jawi się udostępnianie dokumentacji wykonawcom na stronach www. Zamawiający zaakceptowali co prawda ten obowiązek w przetargu nieograniczonym, nie rodzi to też poważniejszych trudności technicznych, jednak obawa o rozszerzenie kręgu podmiotów, które w ten sposób mogłyby poddać krytyce dokumentację przygotowaną przez zamawiającego, przyczyniając się do konieczności bądź to jej zmian, bądź tylko wyjaśnień, a tym samym większej ilości zbędnej pracy skutecznie powstrzymają rozwój tego instrumentu. Można zaryzykować ocenę, że bez ustawowego przymusu nigdy nie dojdzie do jego upowszechnienia, co zresztą nie jest istotnym problemem, a próba wprowadzania takich obowiązków raczej wytworzyłaby postawy niechętnie elektronizacji zamówień niż przyniosłaby potrzebne efekty,

- Sądząc, z coraz większej powszechności korzystania z poczty elektronicznej przez wszystkie grupy zawodowe i wiekowe w społeczeństwie, że coraz powszechniejsze stanie się wyrażanie zgody na korzystanie z formy e-maila przy wymianie informacji między zamawiającym a wykonawcami. Staje się to bowiem instrumentem zwykłej komunikacji. Mimo braku rozłożonych w czasie szczegółowych badań tego aspektu elektronicznej zamówień na podstawie około 2000 postępowań o udzielenie zamówienia, u różnych zamawiających, różnej wielkości, ze zróżnicowanym przedmiotem zamówienia, w których corocznie uczestniczą autorzy ekspertyzy można bowiem zauważyć tendencję coraz częstszego wyrażania zgody na korzystanie z maila w ostatnich miesiącach,
- Niezmiernie interesujące będzie wykorzystywanie elektronicznej formy wnoszenia odwołań. Wynik ponad 6% odwołań wniesionych w ten sposób w pierwszym roku dopuszczalności takiej formy jest imponujący. Jeśli jednak utrzyma się obowiązek składania wraz z odwołaniem oryginału pełnomocnictwa i odpisu z KRS, liczba ta w naszej ocenie drastycznie spadnie, co byłoby z oczywistą szkodą dla idei elektronicznej systemu,
- Za bardzo dobry wynik należy uznać wzrost liczby postępowań w trybie licytacji elektronicznej o prawie 250% w roku 2010 w stosunku do 2009. Nie można jednak zapominać o regule, zgodnie z którą rozwój jest tym szybszy, im niższy pułap od którego zaczyna się trend. Tym samym w przyszłym roku można by było spodziewać się wzrostu wolniejszego. Przemawiać za tym może również brak w przyszłości drugiego czynnika, który w roku 2010 przyczynił się do tak istotnego wzrostu, a mianowicie oddanie do użytku wszystkich funkcjonalności bezpłatnej platformy do prowadzenia licytacji tj. platformy UZP. Mimo to do spowolnienia tempa wzrostu liczby licytacji wcale nie musi dojść. Zyskała ona bowiem na tym etapie rozwoju dodatkowy impuls, czyli tzw. reklamę środowiskową. Dzięki sięgającej już ponad 1000 liczbie licytacji, znacznie łatwiej jest zamawiającym spotkać w gronie znanych instytucji taką, która udzieliła już zamówienia w takim trybie, zyskała pozytywne doświadczenia i wpływa w ten sposób na popularyzację licytacji w najbliższym otoczeniu,
- Znaczący wzrost zainteresowania powinien dotyczyć aukcji elektronicznej. Konieczność oszczędności budżetowych może zmusić zamawiających do sięgania po ten instrument, który daje oszczędności najbardziej wymierne. Zapowiadane w założeniach zmian ustawy Pzp zniesienie konieczności posługiwania się e-podpisem może być uzupełniającym czynnikiem zwiększającym liczbę aukcji. Nie można też wykluczyć inicjatyw wprowadzających obowiązek prowadzenia aukcji we wszystkich przetargach w jednostkach podległych. Takie próby podjęto w roku 2010 u niektórych zamawiających sektorowych i oszczędności uzyskiwane z tego tytułu powinny zainteresować sektor administracji⁵⁸.

⁵⁸ J. Korski *Aukcja Elektroniczna jako jeden z elementów walki konkurencyjnej o zamówienia sektorowe* w: Szkoła Zamówień dla Zamawiających Sektora Węgla Kamiennego, Wisła, 2010 s. 5.

Załącznik 1.

Programy szkoleniowe i ich zakres

Każdy program szkoleniowy powinien obejmować zarówno wiedzę teoretyczną jak i sferę praktyczną przygotowania i uczestnictwa w postępowaniu z wykorzystaniem elektronicznych form komunikacji.

W zakresie teorii należy uczestnikom szkolenia przedstawić:

1. Przepisy dotyczące elektronicznych form porozumiewania się wykonawców i zamawiających oraz okoliczności, w których zobowiązani są do stosowania bezpiecznego podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu;
2. Przepisy dotyczące trybu licytacji elektronicznej, oceny ofert w toku aukcji elektronicznej oraz ustanawiania i prowadzenia postępowań w toku Dynamicznego systemu zakupów;
3. Przepisy dotyczące sposobu zamieszczania i przekazywania ogłoszeń (w Biuletynie Zamówień Publicznych oraz do Urzędu Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich) wraz prezentacją i omówieniem wzorów formularzy ogłoszeniowych;
4. Przepisy dotyczące elektronicznego podpisu.

W zakresie praktycznej wiedzy uczestnicy szkolenia powinni poznać:

1. Zasady użytkowania komputera i oprogramowania umożliwiającego komunikację drogą elektroniczną;
2. Procedurę uzyskiwania elektronicznego podpisu oraz zasady bezpiecznego przechowywania klucza prywatnego i certyfikatu;
3. Sposób składania bezpiecznego podpisu elektronicznego oraz sposób weryfikacji ważności tego podpisu;
4. Zasady uczestnictwa i przeprowadzania licytacji elektronicznej oraz aukcji elektronicznej na przykładzie demonstracyjnych wersji platform licytacyjnych lub aukcyjnych;
5. Sposoby przygotowania dokumentów wysyłanych do Wykonawców oraz ich minimalnej zawartości umożliwiającej bezproblemowe i szybkie przeprowadzenie postępowań;
6. Zasady przygotowania formularzy zamieszczonych na stronie internetowej, za pomocą których Wykonawcy składają kolejne postąpienia, z uwzględnieniem sugestii opisanych w niniejszej publikacji;
7. Popularne serwisy operatorów systemów aukcyjnych lub licytacyjnych, sposób rejestracji w tych serwisach, oraz metody uzyskiwania bieżącej informacji nt. wszczynanych postępowań.

Powyższe ogólne zagadnienia można rozwinąć w ramach szkoleń dotyczących konkretnych zagadnień:

1. Licytacji elektronicznej;
2. Aukcji elektronicznej;
3. Dynamicznego systemu zakupów;
4. Wykorzystania elektronicznych form komunikacji w trybach tradycyjnych.

Program szkolenia nr 1 – Licytacja elektroniczna

1. Przesłanki stosowania trybu:
 - a. Wartość;
 - b. Rodzaje zamówień (dostawy, usługi, roboty budowlane).
2. Sposób i miejsca zamieszczania ogłoszeń o zamówieniu oraz jego zawartość ze szczególnym omówieniem elementów właściwych licytacji:
 - a. Określenie przedmiotu zamówienia w kontekście braku zastosowania przepisów art. 36-38 ustawy Pzp. Konieczność precyzyjnego opisu przedmiotu zamówienia;
 - b. Wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych;
 - c. Określenie minimalnych wysokości postąpień;
 - d. Informacje o liczbie etapów licytacji i czasie ich trwania;
 - e. Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji;
 - f. Termin otwarcia oraz termin i warunki zamknięcia licytacji;
 - g. Adres strony internetowej, na której będzie prowadzona licytacja;
 - h. Wymagania dotyczące wnieścia wadium (jeśli przewidziano wadium);
 - i. Pozostałe elementy ogłoszenia.
3. Dopuszczalne metody składania wniosków o dopuszczenie do licytacji. Zastosowanie art. 27 Pzp.
4. Treść zaproszenia do składania ofert:
 - a. Informacja o dopuszczeniu wykonawcy do licytacji;
 - b. Termin otwarcia licytacji;
 - c. Termin i warunki zamknięcia licytacji;
 - d. Termin związania ofertą wykonawcy, który zaoferuje najniższą cenę;
 - e. Termin wnieścia wadium;
 - f. Wskazanie obowiązku podania adresu e-mail, na który będzie wysłane zaproszenie do składania ofert.
5. Obowiązek przekazywania wniosków, oświadczeń i innych informacji tylko drogą elektroniczną w toku licytacji.
6. Składanie ofert (postąpień):
 - a. Automatyczna klasyfikacja postąpień;
 - b. Sposób wprowadzania danych – brak konieczności użycia bezpiecznego e-podpisu;
 - c. Zasady związania ofertą.
7. Etapy licytacji:
 - a. Możliwość stosowania licytacji wieloetapowych;
 - b. Warunki dopuszczenia do kolejnych etapów.
8. Obowiązki informacyjne zamawiającego w toku licytacji:
 - a. Pozycja złożonych ofert;
 - b. Liczba wykonawców uczestniczących w danym etapie licytacji;
 - c. Ceny złożonych ofert;
 - d. Zachowanie anonimowości wykonawców.
9. Przesłanki zamknięcia licytacji:
 - a. Termin określony w ogłoszeniu;
 - b. Brak postąpień w okresie określonym w ogłoszeniu;
 - c. Zakończenie ostatniego etapu.
10. Obowiązki Zamawiającego po zakończeniu licytacji:
 - a. Informacja o wybranym wykonawcy;

- b. Obowiązek udzielenia zamówienia wybranemu wykonawcy oraz brak możliwości zawarcia umowy z kolejnym wykonawcą w przypadku uchylania się od jej zawarcia przez wykonawcę wybranego.
- 11. Zasady użytkowania komputera i oprogramowania umożliwiającego komunikację drogą elektroniczną:
 - a. Obsługa klienta poczty elektronicznej;
 - b. Obsługa oprogramowania.
- 12. Zasady uczestnictwa i przeprowadzania licytacji elektronicznej na przykładzie demonstracyjnych wersji platform licytacyjnych:
 - a. Odczytywanie informacji pojawiających się w formularzu;
 - b. Sposób składania postąpień;
 - c. Zasady przygotowania formularzy używanych do składania postąpień.
- 13. Popularne serwisy operatorów systemów:
 - a. Platforma licytacji UZP (w tym platforma demonstracyjna);
 - b. Polska Platforma Przetargowa (Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych);
 - c. Marketplanet firmy Otwarty Rynek Elektroniczny sp. z o.o.;
 - d. Soldea;
 - e. Traf e-biz;
 - f. Możliwość uzyskiwania informacji o nowych postępowaniach za pomocą kanałów RSS.

Program szkolenia nr 2 – Aukcja elektroniczna

- 1. Przesłanki stosowania aukcji:
 - a. Tryb postępowania
 - Jeden z trybów przetargowych;
 - Negocjacje z ogłoszeniem na podstawie art. 55 ust. 1 pkt. 1 ustawy Pzp;
 - b. Informacja w ogłoszeniu o zamówieniu;
 - c. Złożenie co najmniej 3 ważnych ofert;
 - d. Przedmiot zamówienia.
- 2. Sposób zamieszczania ogłoszenia o zamówieniu oraz jego zawartość z omówieniem elementów właściwych dla aukcji:
 - a. Informacja o zamiarze wykorzystania aukcji w celu wyboru oferty najkorzystniejszej;
 - b. Kryteria oceny ofert spośród wszystkich wymienionych, które będą wykorzystane w toku aukcji;
 - c. Informacja nt. relacji cen jednostkowych i ceny oferty w przypadku cen kosztorysowych;
 - d. Wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych;
 - e. Sposób postępowania w toku aukcji, w tym określenie minimalnych wysokości postąpień;
 - f. Adres strony internetowej, na której będzie prowadzona aukcja;
 - g. Wskazanie obowiązku podania adresu e-mail, na który będzie wysłane zaproszenie do składania ofert.
- 3. Treść zaproszenia do składania ofert:
 - a. Zaproszenie przekazywane wyłącznie drogą elektroniczną;
 - b. Informacja o pozycji oferty i otrzymanej punktacji w pierwszym etapie postępowania;
 - c. Minimalne postąpienie w odniesieniu do każdego z wykorzystywanych kryteriów oceny;
 - d. Termin otwarcia aukcji;
 - e. Termin i warunki zamknięcia aukcji;
 - f. Sposób oceny ofert w toku aukcji – kryteria oraz ich znaczenie a także odpowiedni algorytm według którego obliczone będą punkty.

4. Obowiązek przekazywania wniosków, oświadczeń i innych informacji tylko drogą elektroniczną w toku aukcji.
5. Składanie ofert (postępowań):
 - a. Automatyczna klasyfikacja postępowań;
 - b. Możliwość składania postępowań tylko w zakresie niektórych kryteriów oceny ofert;
 - c. Sposób wprowadzania danych – tylko przy użyciu bezpiecznego e-podpisu;
 - d. Zasady związania ofertą.
6. Obowiązki informacyjne w toku aukcji obciążające zamawiającego:
 - a. Pozycja oferty Wykonawcy oraz jego punktacja;
 - b. Punktacja najkorzystniejszej oferty;
 - c. Zasada anonimowości wykonawców.
7. Przesłanki zamknięcia aukcji:
 - a. Termin określony w ogłoszeniu;
 - b. Brak postępowań w okresie określonym w ogłoszeniu.
8. Obowiązki Zamawiającego po zakończeniu aukcji:
 - a. Informacja o wybranym wykonawcy;
 - b. Obowiązek udzielenia zamówienia wybranemu wykonawcy. Postępowanie w przypadku uchylania się od zawarcia umowy;
 - c. Ocena wystąpienia przesłanek odrzucenia w związku z czynnościami w trakcie aukcji;
 - d. Przekazanie informacji o wyborze oferty najkorzystniejszej;
 - e. Zawarcie umowy.
9. Zasady użytkowania komputera i oprogramowania umożliwiającego komunikację drogą elektroniczną:
 - a. Obsługa klienta poczty elektronicznej;
 - b. Obsługa oprogramowania oraz interfejsu umożliwiającego składanie bezpiecznych e-podpisów.
10. Procedura uzyskiwania elektronicznego podpisu oraz zasady bezpiecznego przechowywania klucza prywatnego i certyfikatu.
11. Sposób implementacji do formularza zamieszczonego na stronie internetowej wzoru niekompatybilnego podpisu elektronicznego.
12. Sposób składania bezpiecznego podpisu elektronicznego oraz sposób weryfikacji ważności tego podpisu.
13. Zasady uczestnictwa i przeprowadzania aukcji elektronicznej na przykładzie demonstracyjnych wersji platform aukcyjnych.
14. Sporządzanie formularzy wykorzystywanych do składania postępowań.
15. Popularne serwisy operatorów systemów aukcyjnych, sposób rejestracji w tych serwisach, oraz metody uzyskiwania bieżącej informacji nt. wszczynanych postępowań:
 - a. Platforma aukcji UZP (w tym platforma demonstracyjna);
 - b. Polska Platforma Przetargowa (Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych);
 - c. Marketplanet firmy Otwarty Rynek Elektroniczny sp. z o.o.;
 - d. Platforma Soldea;
 - e. Platforma Traf e-biz;
 - f. Możliwość uzyskiwania informacji o nowych postępowaniach za pomocą kanałów RSS.

Program szkolenia nr 3 – Dynamiczny system zakupów

1. Cel tworzenia DSZ.
2. Podstawowe zasady ustanawiania DSZ (art. 102–109):
 - a. Zastosowanie przepisów dotyczących przetargu nieograniczonego;
 - b. Rozwiązania szczególne – art. 102–109;
 - c. Zakaz ustanawiania DSZ w celu ograniczenia konkurencji;
 - d. Dopuszczalny termin trwania systemu.
3. Sposób zamieszczania ogłoszenia o zamówieniu oraz jego zawartość ze szczególnym omówieniem elementów właściwych dla DSZ.
4. Treść SIWZ z uwzględnieniem elementów właściwych dla DSZ:
 - a. Określenie przedmiotu zamówień objętych DSZ;
 - b. Czas trwania DSZ;
 - c. Przewidywane terminy dokonywania zamówień;
 - d. Wymagania techniczne dotyczące urządzeń teleinformatycznych niezbędnych do porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami, w tym przesyłania ofert.
5. Składanie ofert orientacyjnych i ich ocena:
 - a. Możliwość składania ofert od dnia ustanowienia DSZ tj. od dnia opublikowania ogłoszenia dotyczącego ustanowienia DSZ;
 - b. Obowiązek oceny oferty w ciągu 15 dni od jej otrzymania, terminy szczególne w przypadku ofert orientacyjnych złożonych w odpowiedzi na uproszczone ogłoszenie;
 - c. Informacja o dopuszczeniu lub odmowie do udziału w DSZ;
 - d. Brak możliwości wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia objętego DSZ przed dokonaniem oceny ofert orientacyjnych.
6. Treść uproszczonego ogłoszenia o zamówieniu:
 - a. Termin i miejsce opublikowania ogłoszenia o zamówieniu ustanawiającego DSZ;
 - b. Określenie przedmiotu zamówienia oraz wielkość lub zakres zamówienia;
 - c. Termin składania ofert orientacyjnych;
 - d. Informacja o obowiązku podania w ofercie orientacyjnej adresu e-mail, na który zostanie wysłane zaproszenie do składania ofert.
7. Treść zaproszenia do składania ofert:
 - a. Termin składania ofert Zamawiający;
 - b. Forma oferty;
 - c. Zasady składania dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu;
 - d. Zasady składania ofert i kryteria oceny ofert określonych w SIWZ.
8. Zasady użytkowania komputera i oprogramowania umożliwiającego komunikację drogą elektroniczną:
 - a. Obsługa klienta poczty elektronicznej;
 - b. Obsługa oprogramowania oraz interfejsu umożliwiającego składanie bezpiecznych e-podpisów.
9. Procedura uzyskiwania elektronicznego podpisu oraz zasady bezpiecznego przechowywania klucza prywatnego i certyfikatu.
10. Sposób składania bezpiecznego podpisu elektronicznego oraz sposób weryfikacji ważności tego podpisu.

Program szkolenia nr 4 – wykorzystanie elektronicznych form komunikacji w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego

1. Forma przekazywania przez zamawiającego i wykonawców oświadczeń, wniosków, zawiadomień oraz informacji pisemnie, faksem lub drogą elektroniczną według wyboru zamawiającego:
 - a. Postanowienia SIWZ w zakresie ustalenia formy komunikacji;
 - b. Możliwość czy obowiązek żądania potwierdzenia na piśmie oświadczeń lub dokumentów złożonych w formie elektronicznej;
 - c. Możliwość żądania potwierdzenia otrzymania dokumentów jeśli przekazane zostały drogą elektroniczną lub faksem;
 - d. Znaczenie milczenia zamawiającego co do formy komunikacji;
 - e. Skutki prawne niezachowania żądanej formy składania dokumentów lub oświadczeń.
2. Publikacja ogłoszeń:
 - a. Sposób przesyłania ogłoszeń z użyciem strony SIMAP (aplikacji eNotice) lub za pośrednictwem skrzynki UZP (eSender) w programie Oaza;
 - b. Sposób zamieszczania ogłoszeń w Biuletynie Zamówień Publicznych.
3. Sposób przekazywania dokumentów, o których mowa w rozporządzeniu PRM „w sprawie rodzajów dokumentów...“:
 - a. Dokumenty wystawiane przez wykonawcę (oświadczenia) wystawiane zawsze w oryginale wymagają bezpiecznego e-podpisu wykonawcy;
 - b. Dokumenty wystawiane przez podmioty trzecie podpisane bezpiecznym e-podpisem upoważnionego przedstawiciela tego podmiotu;
 - c. Opatrzanie skanu dokumentu e-podpisem jako czynność równoważna poświadczeniu za zgodność z oryginałem.
4. Korzyści i zagrożenia wynikające ze zgody na składanie oferty w postaci elektronicznej.
5. Udostępnianie protokołu na stronach www w świetle przepisów rozporządzenia o protokole postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
6. Jak zawrzeć umowę o zamówienie publiczne z wykorzystaniem e-podpisu.

Załącznik 2.

Dokumenty przetargowe na zamówienie elektroniczne

W niniejszym załączniku przedstawiamy dokumenty o charakterze instruktażowym, które mogą stanowić podstawę do opracowania materiałów szkoleniowych dla uczestników rynku zamówień publicznych zainteresowanych korzystaniem z narzędzi informatycznych. Wykorzystując poniższe dokumenty opatrzone komentarzem uczestnik postępowania może także samodzielnie dokonać czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Licytacja elektroniczna

Uwaga !

Licytacja elektroniczna jest trybem udzielenia zamówienia, w którym wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia) podlegające automatycznej klasyfikacji za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną .

Warunki zastosowania licytacji:

- wartość zamówienia mniejsza niż kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp.

Terminy w licytacji elektronicznej:

czynność	czas
ogłoszenie o zamówieniu	czas na przygotowanie – zależny od zamawiającego
składanie wniosków o dopuszczenie do udziału	min. 7 dni od dnia ogłoszenia
ocena wniosków – zaproszenie do składania ofert	czas na ocenę wniosków – zależny od zamawiającego (w przypadku postawienia warunków udziału w postępowaniu i żądania złożenia dokumentów powstaje ryzyko konieczności zastosowania instytucji uzupełnienia dokumentów i oświadczeń)
otwarcie licytacji	min. 5 dni od dnia zaproszenia
zamknięcie licytacji, wybór oferty najkorzystniejszej	czas przewidziany w ogłoszeniu o zamówieniu (zależy od tego ile trwa licytacja, ile przewidziano etapów)
podpisanie umowy	5 dni na złożenie odwołania w przypadku, gdy wykonawca został wykluczony z postępowania, a wobec wykluczenia nie upłynął termin do wniesienia odwołania lub w następstwie jego wniesienia Izba nie ogłosiła jeszcze wyroku lub postanowienia kończącego postępowanie odwoławcze

Wymagania dotyczące dokumentacji przetargowej

W toku licytacji elektronicznej sporządzana jest dokumentacja, na którą składa się:

- ogłoszenie o zamówieniu, w stosunku do pozostałych trybów różnica polega na obowiązku wypełnienia punktów dotyczących jedynie licytacji elektronicznej,
- zaproszenie do składania ofert – dokument wymagany w tym trybie,
- informacja o wykonawcy, którego ofertę wybrano do umieszczenia na stronie internetowej wskazanej przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu,
- protokół postępowania o udzielenie zamówienia – wypełniony zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 8 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Poniżej przedstawiono przykłady zapisów dotyczących licytacji w ogłoszeniu o zamówieniu, zaproszeniu do składania ofert oraz informacji o wybranym wykonawcy.

1. Ogłoszenie o zamówieniu

Zamawiający ma obowiązek publikacji ogłoszenia o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych na swojej stronie internetowej i stronie, na której będzie prowadzona licytacja. Ogłoszenie w BZP umieszcza się za pomocą portalu internetowego UZP. Zakres ogłoszenia określa art. 75 ust. 2 ustawy, zaś w praktyce jego kształt determinuje wzór zawarty w Rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie wzorów ogłoszeń zamieszczanych w Biuletynie Zamówień Publicznych.

We wzorze ogłoszenia znalazły się punkty dotyczące bezpośrednio licytacji elektronicznej: Punkty IV.1.1), IV.4.6) – IV.4.15).

Przykładowe zapisy w ogłoszeniu o zamówieniu:

pkt IV.1.1) Tryb udzielenia zamówienia

Licytacja elektroniczna ...

pkt IV.4.6) Adres strony internetowej, na której będzie prowadzona licytacja elektroniczna :

www.licytacje.uzp.gov.pl

komentarz: Zamawiający podaje adres strony, pod którym funkcjonuje platforma, której używać będzie w toku aukcji. Jako przykładową podano platformę prowadzoną przez Urząd Zamówień Publicznych.

pkt. IV.4.7) Adres strony internetowej, na której jest dostępny opis przedmiotu zamówienia w licytacji elektronicznej (jeżeli dotyczy): www.zamawiajacy.pl

komentarz: Zamawiający nie ma obowiązku publikacji opisu przedmiotu zamówienia jako dodatkowego dokumentu ponad określenie przedmiotu zamówienia zawarte w ogłoszeniu o zamówieniu. Ze względu jednak na brak obowiązku sporządzania SIWZ wskazane jest podanie dokładnego opisu przedmiotu zamówienia przed rozpoczęciem licytacji. Zamawiający może w tym celu opublikować opis przedmiotu na stronie internetowej własnej lub innego podmiotu, wskazując miejsce jego zamieszczenia w ogłoszeniu.

IV.4.8) Wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców w licytacji elektronicznej, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych

- 1) Wymagania techniczne sprzętu:
 - a) komputer klasy PC,
 - b) system operacyjny Windows lub Linux,
 - c) sprawne łącze internetowe,
 - d) przeglądarka internetowa: internet Explorer 6.0 lub wyższa lub Firefox 2.0 lub wyższa.

komentarz: Zamawiający powinien podać wymagania sprzętowe w zależności od wymagań platformy, z której korzysta.

- 2) Wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców.

wariant 1

- a) Z platformy, na której prowadzona będzie licytacja mogą korzystać jedynie wykonawcy zarejestrowani w systemie. W przypadku braku wcześniejszej rejestracji wykonawca obowiązany jest do zarejestrowania się na stronie <http://licytacje.uzp.gov.pl>
- b) Wykonawca wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w licytacji powinien przekazać zamawiającemu informację o swoim loginie.
- c) Zamawiający przypisze wykonawców do licytacji po ocenie wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji.

wariant 2

- d) Do wykonawców zakwalifikowanych do udziału w postępowaniu na podstawie wniosków zamawiający za pośrednictwem administratora platformy licytacyjnej wyśle wiadomość z instrukcją obsługi platformy.
- e) Wiadomość zawierać będzie login i hasło dla każdego wykonawcy. Login i hasło przyznawane są jedynie dla danej licytacji. Procedura rejestracji musi być powtórzona dla każdej licytacji odrębnie.
- f) Wykonawcy będą mogli sprawdzić działanie platformy w praktyce podczas licytacji testowej, która odbędzie się w terminie określonym w przekazanej wiadomości.

komentarz: Zamawiający powinien podać zasady rejestracji i identyfikacji wykonawców na platformie licytacyjnej. Zależą one głównie od rozwiązań stosowanych na danej platformie – Zamawiający powinien uzyskać odpowiednie informacje od administratora platformy.

IV.4.9) Sposób postępowania w toku licytacji elektronicznej, w tym określenie minimalnych postępień

- 1) Wykonawcy składają w toku licytacji kolejne postąpienia. Możliwość złożenia postąpienia istnieje od czasu otwarcia licytacji do jej zamknięcia.
- 2) Licytowana jest cena brutto za całość przedmiotu zamówienia.
- 3) Minimalne postąpienie w toku licytacji wynosi 100 zł.
- 4) Wykonawca podaje swoją cenę w złotych i groszach.
- 5) W toku licytacji oferty będą klasyfikowane automatycznie na podstawie ceny.
- 6) W toku licytacji wykonawca będzie na bieżąco uzyskiwał informacje o:
 - a) pozycji złożonej przez niego oferty,
 - b) liczbie wykonawców biorących udział w licytacji,
 - c) cenach złożonych przez innych wykonawców ofert, przy czym do zamknięcia licytacji dane umożliwiające identyfikację poszczególnych wykonawców nie będą ujawnione.
- 7) Po zakończeniu licytacji wykonawca, który złożył najkorzystniejszą ofertę przedłoży zamawiającemu formularz cenowy z podanymi cenami jednostkowymi. Ze wzorem formularza cenowego można zapoznać się na stronach internetowych zamawiającego.

komentarz: zamawiający podaje informacje o sposobie postępowania w toku licytacji, w tym przede wszystkim informacje o wysokości minimalnego postąpienia, jak również o sposobie klasyfikacji ofert i pozyskiwania informacji o pozycji oferty.

Jeżeli licytacja jest kilkietapowa i warunkiem otwarcia kolejnego etapu jest jakieś zdarzenie związane z etapem poprzednim, to wszelkie informacje warunkujące etapowość również powinny znaleźć się w tym punkcie.

variant 1

IV.4.10) Informacje o liczbie etapów licytacji elektronicznej i czasie ich trwania

Licytacja jednoetapowa: czas trwania: 60 minut

Licytacja wieloetapowa

etap nr	czas trwania etapu
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Czy wykonawcy, którzy nie złożyli nowych postąpień zostaną zakwalifikowani do następnego etapu?

tak

nie

variant 2

IV.4.10) Informacje o liczbie etapów licytacji elektronicznej i czasie ich trwania

Licytacja jednoetapowa: czas trwania: _____

Licytacja wieloetapowa

etap nr	czas trwania etapu
1	30 minut
2	30 minut
_____	_____

Czy wykonawcy, którzy nie złożyli nowych postąpień zostaną zakwalifikowani do następnego etapu?

tak

nie

komentarz: licytacja może być jednoetapowa – co jest rozwiązaniem najpopularniejszym lub kilkietapowa. W przypadku licytacji kilkietapowej zamawiający podaje liczbę etapów i czas trwania każdego z nich. Ponadto musi on określić czy warunkiem przystąpienia do kolejnego etapu licytacji jest złożenie postąpienia przez wykonawcę w poprzednim etapie.

IV.4.11) Termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji elektronicznej

data: _____ godzina: _____

miejsce _____

komentarz: Zamawiający podaje termin i miejsce składania wniosków o dopuszczenie do udziału w licytacji. Minimalny termin wymagany przez prawo to 7 dni od dnia ogłoszenia.

IV.4.12) Termin otwarcia licytacji elektronicznej

komentarz: Zamawiający podaje termin otwarcia licytacji elektronicznej – nie może on być krótszy niż 5 dni od dnia zaproszenia do składania ofert.

IV.4.13) Termin i warunki zamknięcia licytacji elektronicznej

wariant 1

Termin zamknięcia licytacji upływa w dniu o godzinie: _____

wariant 2

Zamawiający zamknie licytację po upływie 60 minut od jej otwarcia lub wcześniej, jeżeli w ciągu 5 minut od złożenia postąpienia nie wpłynie kolejne postąpienie, jednak nie wcześniej niż 15 minut od otwarcia licytacji

komentarz: Zamawiający podaje termin i warunki zamknięcia licytacji. Termin i warunki zamknięcia licytacji mogą być podane jako: a) zamknięcie ze względu na upływ czasu przeznaczonego na licytację wyrażonego datą lub okresem, b) zamknięcie ze względu na brak aktywności uczestników licytacji przez określony czas.

IV.4.14 Wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy

komentarz: W licytacji elektronicznej zamawiający nie sporządza SIWZ. Jeżeli więc wymaga wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy, to informacje o wysokości wymaganego zabezpieczenia oraz inne warunki z tym związane (termin i sposób wniesienia) powinny zostać podane w ogłoszeniu o zamówieniu.

IV.4.14 Istotne dla stron postanowienia, które zostaną wprowadzone do treści zawieranej umowy w sprawie zamówienia publicznego: _____

komentarz: W licytacji elektronicznej zamawiający nie sporządza SIWZ. Powinien więc podać informacje o warunkach umowy, która zostanie zawarta pomiędzy nim a wykonawcą, który zaproponuje najkorzystniejszą cenę, już w ogłoszeniu o zamówieniu.

2. Zaproszenie do składania ofert (licytacji)

Po ocenie wniosków przekazanych zamawiającemu drogą tradycyjną powinien on zaprosić wykonawców, którzy spełniają warunki udziału w postępowaniu do składania ofert.

Jedynym wymogiem ustawowym co do zaproszenia jest podanie w nim terminu związania ofertą wykonawcy, który zaoferuje najniższą cenę.

Wskazane jest jednak powtórzenie w zaproszeniu informacji odnośnie terminu otwarcia licytacji, adresu platformy, na której się odbędzie i innych podstawowych informacji.

Przykładowe zapisy zaproszenia do składania ofert w licytacji

Zamawiający :
Wykonawca:

Zaproszenie do składania ofert w licytacji elektronicznej

dotyczy: postępowanie o udzielenie zamówienia na

Działając na podstawie art. 76 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych zapraszam Państwa do złożenia oferty w licytacji elektronicznej.

Termin związania ofertą wykonawcy, który przedłoży najniższą cenę wynosi 30 dni.

Licytacja zostanie przeprowadzona na platformie Urzędu Zamówień Publicznych <http://licytacje.uzp.gov.pl>. Licytacja zostanie otwarta w dniu o godzinie Licytacja jest jednoetapowa a czas jej trwania wynosi 60 minut.

Licytowana będzie cena całkowita brutto za wykonanie całości zamówienia.

Jednocześnie przypominamy, że informacje m.in. o warunkach technicznych urządzeń, sposobie składania postępowań, warunkach zamknięcia licytacji zostały zawarte w ogłoszeniu o zamówieniu.

Serdecznie zapraszamy do wzięcia udziału w licytacji.

Z poważaniem,

3. Informacja o wybranym wykonawcy

Po zamknięciu licytacji zamawiający obowiązany jest podać informacje o wykonawcy, którego ofertę wybrano, czyli który złożył ofertę z najniższą ceną.

W informacji zamawiający podaje nazwę i adres wybranego wykonawcy.

Informacja publikowana jest niezwłocznie po zamknięciu licytacji na stronie internetowej podanej w ogłoszeniu o zamówieniu.

Przykładowe zapisy informacji o wybranym wykonawcy

Zamawiający :
Wykonawca:

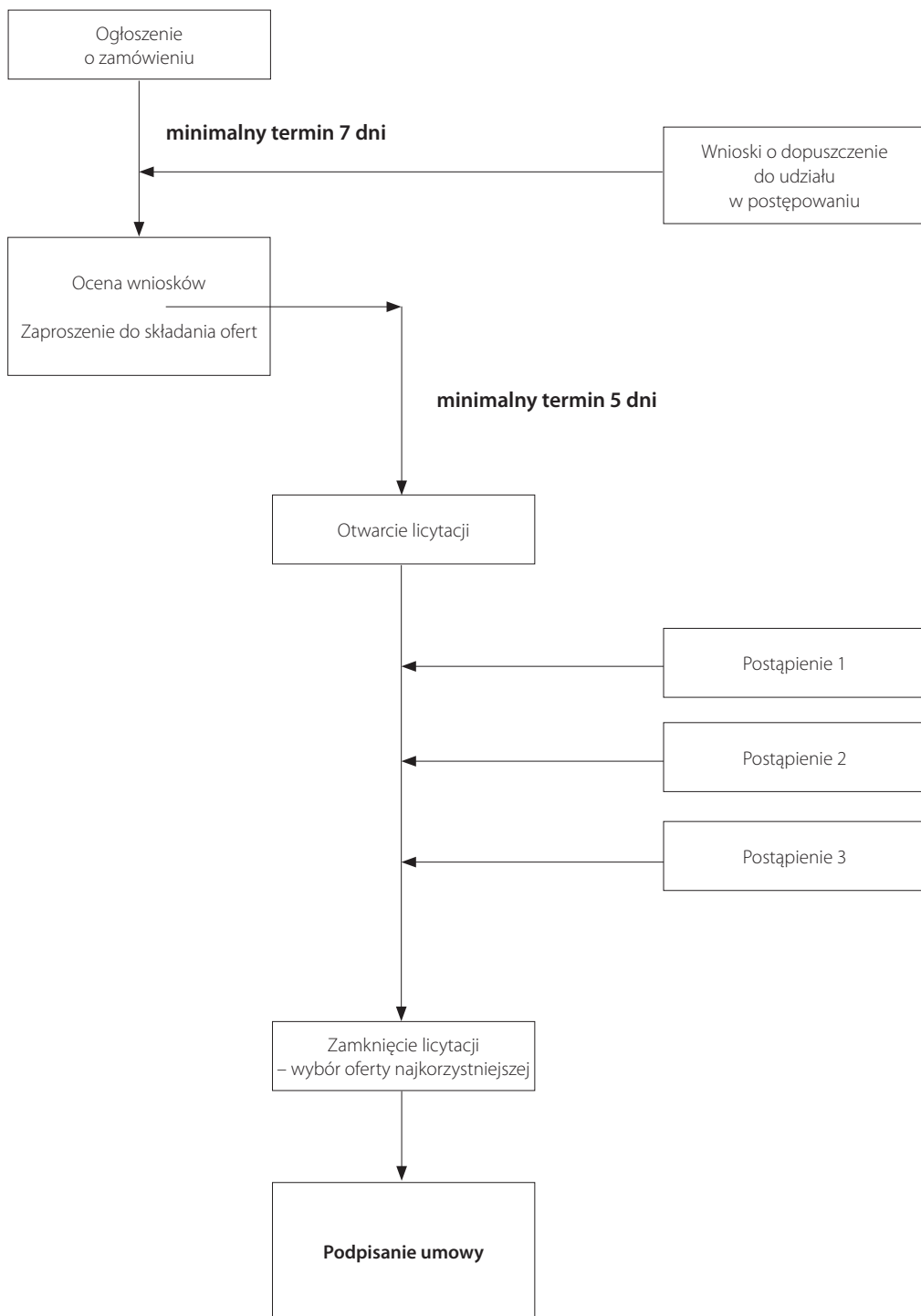
dotyczy: postępowanie o udzielenie zamówienia na

Działając na podstawie art. 80 ust. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych uprzejmie informuję, że w wyniku przeprowadzonej licytacji elektronicznej wybrano ofertę wykonawcy, adres:.....

Wykonawca ten zaoferował najniższą cenę.

Z poważaniem,

Schemat licytacji elektronicznej

Aukcja elektroniczna

Uwaga !

Aukcja elektroniczna jest procesem wyboru oferty elektronicznej, który może być zastosowany w przetargu nieograniczonym, przetargu ograniczonym, negocjacjach z ogłoszeniem, po przeprowadzeniu pełnej oceny ofert.

Warunki zastosowania aukcji:

- postępowanie prowadzone w trybie przetargu nieograniczonego, ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem,
- zawarcie informacji w ogłoszeniu o zamówieniu,
- w postępowaniu złożono co najmniej 3 oferty nie podlegające odrzuceniu,

Zamówienie nie jest udzielane w zakresie działalności twórczej lub naukowej.

Wymagania dotyczące dokumentacji przetargowej

Zamawiający chcąc przeprowadzić aukcję elektroniczną powinien zaznaczyć ten fakt w ogłoszeniu o zamówieniu, przygotować specjalne zapisy w SIWZ oraz zaproszenie do składania ofert. Fakt przeprowadzenia aukcji będzie odnotowany w protokole postępowania o udzielenie zamówienia.

1. Ogłoszenie o zamówieniu

Zamawiający ma obowiązek umieszczenia informacji o aukcji w ogłoszeniu o zamówieniu wszczynającym postępowanie:

- pkt IV.2.2 ogłoszenia o zamówieniu publikowanego w Biuletynie Zamówień Publicznych,

IV.2.2) Czy przeprowadzona będzie aukcja elektroniczna?

tak adres strony na której będzie prowadzona [_http://aukcje.uzp.gov.pl](http://aukcje.uzp.gov.pl) nie

- oraz pkt IV.2.2. ogłoszenia o zamówieniu oraz ogłoszenia o zamówieniu sektorowym publikowanego w Dzienniku Urzędowym UE.

IV.2.2) Wykorzystana będzie aukcja elektroniczna tak nie

Jeżeli tak, proszę podać dodatkowe informacje na temat aukcji elektronicznej (jeżeli dotyczy)

adres strony na której będzie prowadzona aukcja: <http://aukcje.uzp.gov.pl>

Aukcja zostanie przeprowadzona jedynie w przypadku złożenia co najmniej 3 ofert nie podlegających odrzuceniu.

2. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia

Wymagania minimalne do zamieszczenia w SIWZ zgodnie z art. 36 ust. 2 pkt 7 ustawy Pzp:

- informacja o przewidywanym wyborze oferty najkorzystniejszej z zastosowaniem aukcji elektronicznej,
- wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców, w tym wymagania techniczne urządzeń informatycznych,
- informacje, które spośród kryteriów oceny ofert będą stosowane w toku aukcji elektronicznej.

Przykładowe zapisy SIWZ

A. Informacje ogólne

- 1) Zamawiający przewiduje zastosowanie aukcji elektronicznej dla wyboru oferty najkorzystniejszej w przypadku, gdy zostaną złożone co najmniej 3 oferty nie podlegające odrzuceniu.
- 2) Aukcja elektroniczna będzie prowadzona na stronie <http://aukcje.uzp.gov.pl>
- 3) Zamawiający przekaze wykonawcom, którzy złożyli oferty nie podlegające odrzuceniu zaproszenie do aukcji za pośrednictwem platformy aukcyjnej, w którym określi m.in. termin otwarcia akcji, nie krótszy niż 2 dni robocze od przekazania ogłoszenia.
- 4) Osoby, które będą składały postąpienia powinny być upoważnione do reprezentacji wykonawcy. Jeżeli upoważnienie to nie wynika z dokumentów rejestrowych lub pełnomocnictw złożonych wraz z wnioskiem lub ofertą Zamawiający wymaga przedłożenia takich dokumentów (pełnomocnictw) najpóźniej na dzień przed otwarciem aukcji.
- 5) Przed przystąpieniem do aukcji Wykonawca zobowiązany jest do zapoznania się z Regulaminem platformy, na której prowadzona będzie aukcja, dostępnym na stronie internetowej <http://aukcje.uzp.gov.pl>
- 6) Wersja demonstracyjna platformy dostępna jest pod adresem <http://demo.aukcje.uzp.gov.pl>

komentarz: Aukcja prowadzona jest na platformie aukcyjnej. Zamawiający powinien podać adres strony. Wskazane jest umożliwienie wcześniejszego zapoznania się z zasadami działania platformy oraz jej regulaminem. Postąpienie jest ofertą w rozumieniu prawa cywilnego- stąd konieczne jest jego składanie przez osobę, która posiada umocowanie do reprezentacji wykonawcy. Wskazane jest uregulowanie sposobu przekazania pełnomocnictw zamawiającemu.

B. Wymagania techniczne urządzeń informatycznych

- 1) Wymagania techniczne sprzętu:
 - a) komputer klasy PC,
 - b) system operacyjny Windows lub Linux,
 - c) sprawne łącze internetowe,
 - d) przeglądarka internetowa: administrator platformy gwarantuje prawidłowe działanie z przeglądarkami: Mozilla Firefox w wersji 2.0 lub wyższej, internet Explorer 8, Opera w wersji 9.0 lub wyższej, Google Chrome w wersji 3.0 lub wyższej. Uwaga – ze względu na brak kompatybilności przeglądarki Internet Explorer z standardami przyjętymi przez system aukcyjny i możliwość wystąpienia problemów z bezpieczeństwem nie zaleca się korzystania z tej przeglądarki,
 - e) oprogramowanie umożliwiające odczytywanie plików w formacie pdf.
- 2) Wymagania techniczne w zakresie podpisu elektronicznego:
 - a) urządzenie i oprogramowanie obsługujące podpis elektroniczny,
 - b) wykonawca powinien dysponować podpisem elektronicznym zgodnie z wymaganiami ustawowymi (czyli wydanym przez kwalifikowany podmiot certyfikujący – wpisany do rejestru podmiotów prowadzonego przez Narodowe Centrum Certyfikacji),
 - c) wykonawcy dysponujący podpisem elektronicznym wystawionym przez zagraniczny podmiot certyfikujący obowiązani są do dołączenia wzoru podpisu do oferty. Zamawiający przekaze ten wzór administratorowi platformy,
 - d) oferty powinny być podpisywane w formacie Xades (nie ma możliwości wprowadzenia podpisu przy użyciu funkcji programu Adobe Arobat) – wykonawca powinien wprowadzić odpowiednie ustawienia do oprogramowania obsługującego składanie przez nich podpisu elektronicznego przed rozpoczęciem aukcji elektronicznej.

komentarz: zamawiający powinien podać wszelkie wymagania techniczne, które mogą wpłynąć na wzięcie udziału w aukcji i jej przebieg.

Wskazane jest poinformowanie wykonawców, którzy posługują się podpisem elektronicznym wystawionym przez zagraniczny podmiot certyfikujący o zasadach jego uznawania przez administratora systemu. Jeżeli platforma wymaga zastosowania konkretnego oprogramowania, składania podpisu w konkretnym formacie – niezbędne jest podanie takich informacji wykonawcom.

C. Wymagania dotyczące rejestracji i identyfikacji wykonawców

- 1) Wykonawca nie rejestruje się sam na platformie aukcyjnej. Konto dla wykonawców utworzy zamawiający, wpisując wszystkie informacje żądane przez system.
- 2) Zamawiający nie zna haseł poszczególnych wykonawców. Login i hasło wykonawcy są generowane automatycznie przez system, a następnie *wariant 1* – przesyłane wraz z zaproszeniem do aukcji; *wariant 2* – przesyłane nie później niż na ... przed otwarciem aukcji. Celem zwiększenia bezpieczeństwa, system, przy pierwszym logowaniu się wykonawcy na konto założone przez zamawiającego, wymusza dokonanie zmiany hasła na nowe.
- 3) Konto wykonawcy umożliwia mu wzięcie udziału tylko w jednej aukcji.
- 4) Po otrzymaniu zaproszenia do aukcji (*lub loginu i hasła*) wykonawca zobowiązany jest do zalogowania się na platformie aukcyjnej w celu potwierdzenia danych za pomocą polecenia wyslij wiadomość do zamawiającego.

komentarz: zamawiający powinien podać zasady rejestracji i identyfikacji wykonawców na platformie aukcyjnej. Zależą one głównie od rozwiązań stosowanych na danej platformie aukcyjnej – Zamawiający powinien uzyskać odpowiednie informacje od administratora platformy.

D. Kryteria oceny ofert stosowane w czasie aukcji

- 1) W toku aukcji będzie stosowane kryterium ceny.
lub
- 2) W toku aukcji będą stosowane kryteria: cena z wagą 100%.
- 3) Sposób oceny ofert w toku aukcji będzie obejmował przeliczanie postępów na punktową ocenę oferty z uwzględnieniem punktacji otrzymanej przed otwarciem aukcji.

komentarz: Najpopularniejszym kryterium stosowanym w aukcji jest wyłącznie cena. Jednakże możliwe jest zastosowanie również innych kryteriów. Dla zachowania zgodności z ustawą zamawiający musi jedynie zapewnić, że będą to wyłącznie kryteria wybrane spośród kryteriów stosowanych na pierwszym, dokonywanym tradycyjnie etapie oceny, wskazane jako przewidziane dla aukcji w SIWZ. Liczba tych kryteriów oraz wybór, które z odpowiadających ustawowym wymogom kryteriów zostaną użyte w aukcji, jest swobodną decyzją zamawiającego, obwieszczaną w chwili wszczęcia postępowania. Muszą to być każdorazowo kryteria umożliwiające automatyczną ocenę oferty bez ingerencji czynnika ludzkiego. Oznacza to, że postąpienia w toku aukcji elektronicznej nie mogą dotyczyć aspektów ocennych, które muszą być weryfikowane przez zamawiającego w świetle posiadanej przez niego wiedzy, tj. jakość, funkcjonalność czy estetyka wykonania. Kryteria muszą być mierzalne i w jednoznaczny sposób przełożone na ocenę „punktową”. Takie wymogi spełni w każdym przypadku kryterium ceny, ale również termin wykonania zamówienia, termin płatności, długość okresu gwarancji i inne kryteria wskazujące na ilość lub zakres czynności oferowanych przez wykonawcę.

E. Sposób wyliczenia ceny oferty (w przypadku ofert z ceną kosztorysową)

przykład 1

1) W przypadku, gdy wybór najkorzystniejszej oferty zostanie dokonany w wyniku przeprowadzenia aukcji elektronicznej, po zakończeniu aukcji, Zamawiający dokona wyliczenia cen jednostkowych przyjętych do rozliczania umowy w następujący sposób:

W pierwszej kolejności wyliczony zostanie wskaźnik upustu cenowego od wartości oferty pisemnej wyrażony w procentach, uzyskany w wyniku aukcji, który zostanie zaokrąglony w górę do dwóch miejsc po przecinku. Obliczenia zostaną wykonane wg wzoru:

$$U = \{100 - (W_{\text{aukcji}} \times 100) / W_{\text{oferty}}\} [\%]$$

Następnie wyliczone zostaną poszczególne ceny jednostkowe netto, poprzez obniżenie cen jednostkowych netto z oferty pisemnej o wartość upustu wyliczoną w przy zastosowaniu wskaźnika upustu (U), przy czym ceny te zostaną zaokrąglone w dół do dwóch miejsc po przecinku. Obliczenia zostaną wykonane wg wzoru:

$$C_{\text{aukcji}} = C_{\text{oferty}} - (C_{\text{oferty}} \times U)$$

gdzie:

U – wartość wskaźnika upustu cenowego od wartości oferty pisemnej

W_{oferty} – cena całkowita oferty pisemnej

W_{aukcji} – cena całkowita oferty po aukcji elektronicznej

C_{aukcji} – cena jednostkowa wpisywana do umowy

C_{oferty} – cena jednostkowa zawarta w ofercie pisemnej

Cena całkowita wpisywana do umowy zostanie wyliczona jako suma iloczynów cen jednostkowych netto (wyliczonych w sposób określony powyżej) oraz szacunkowych liczby poszczególnych pozycji zamówienia określonych w formularzu ofertowym.

przykład 2

Do umowy zostaną wpisane ceny jednostkowe kosztorysu obniżone we wszystkich pozycjach kosztorysu proporcjonalnie do obniżenia ceny oferty uzyskanego w wyniku aukcji elektronicznej.

komentarz: W przypadku gdy obniżaniu podlega jedynie całkowita cena oferty, a cena ma charakter kosztorysowy, niezbędne jest wskazanie w jaki sposób zamawiający będzie określał ceny jednostkowe z uwzględnieniem wyników aukcji. Zaproponowano rozwiązania pozwalające na proporcjonalne obniżenie cen jednostkowych.

3. Zaproszenie do aukcji

Zgodnie z art. 91b w zaproszeniu do aukcji elektronicznej zamawiający informuje wykonawców o:

- pozycji złożonych przez nich ofert i otrzymanej punktacji,
- minimalnych wartościach postępień składanych w toku aukcji elektronicznej,
- terminie otwarcia aukcji elektronicznej,
- terminie i warunkach zamknięcia aukcji elektronicznej,
- sposobie oceny ofert w toku aukcji elektronicznej.

Zaproszenie powinno być przesłane drogą elektroniczną (np. za pomocą poczty elektronicznej lub za pomocą platformy aukcyjnej, co oferuje platforma UZP) na nie mniej niż 2 dni robocze przed otwarciem aukcji.

Przykładowe zapisy zaproszenia do udziału w aukcji

Zamawiający :

Wykonawca:

Zaproszenie do udziału w aukcji elektronicznej

dotyczy: postępowanie o udzielenie zamówienia na

Działając na podstawie art. 91b ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych zapraszam Państwa do wzięcia udziału w aukcji elektronicznej.

1) Pozycja złożonej oferty i otrzymana punktacja

Oferta złożona przez Państwa została poddana ocenie, w wyniku której została sklasyfikowana na 3 miejscu. Otrzymana punktacja w poszczególnych kryteriach oceny ofert to: kryterium ceny – 70 pkt, kryterium – okres gwarancji – 15 pkt.

2) Minimalne wartości postąpień składanych w toku aukcji elektronicznej.

Zamawiający określa minimalne wartości postąpienia w zakresie ceny na 1 zł.

komentarz: należy podać informacje o minimalnych wartościach postąpień w ocenianych kryteriach – jeżeli więc zamawiający stosuje inne kryteria niż tylko cena powinien odnieść się również do wartości podawanych w tym kryterium np. minimalne postąpienie w zakresie okresu gwarancji wynosi 1 tydzień. Należy określić jednostkę i wielkość postąpienia.

3) Termin otwarcia aukcji elektronicznej

Aukcja zostanie otwarta w dniu 24 stycznia 2011 r. o godzinie 9:00.

komentarz: należy podać dokładne informacje o terminie otwarcia aukcji (data i godzina). Termin nie może być krótszy niż 2 dni od dnia przekazania zaproszenia.

4) Termin i warunki zamknięcia aukcji

variant 1

Aukcja zostanie zamknięta w dniu 24 stycznia 2011 r. o godzinie 11:00.

lub Aukcja zostanie zamknięta w ciągu 2 godzin od otwarcia aukcji.

variant 2

Aukcja zostanie zamknięta najpóźniej 24 stycznia 2011 r. o godzinie 17:00 lub wcześniej, jeżeli w ciągu 20 minut od złożenia ostatniego postąpienia nie zostanie złożone kolejne postąpienie.

variant 3

Aukcja zostanie zamknięta jeżeli w ciągu 30 minut od złożenia ostatniego postąpienia nie zostanie złożone kolejne postąpienie.

komentarz: termin i warunki zamknięcia aukcji mogą być podane jako: a) zamknięcie ze względu na upływ czasu przeznaczanego na aukcję wyrażonego datą lub okresem, b) zamknięcie ze względu na brak aktywności uczestników aukcji przez określony czas.

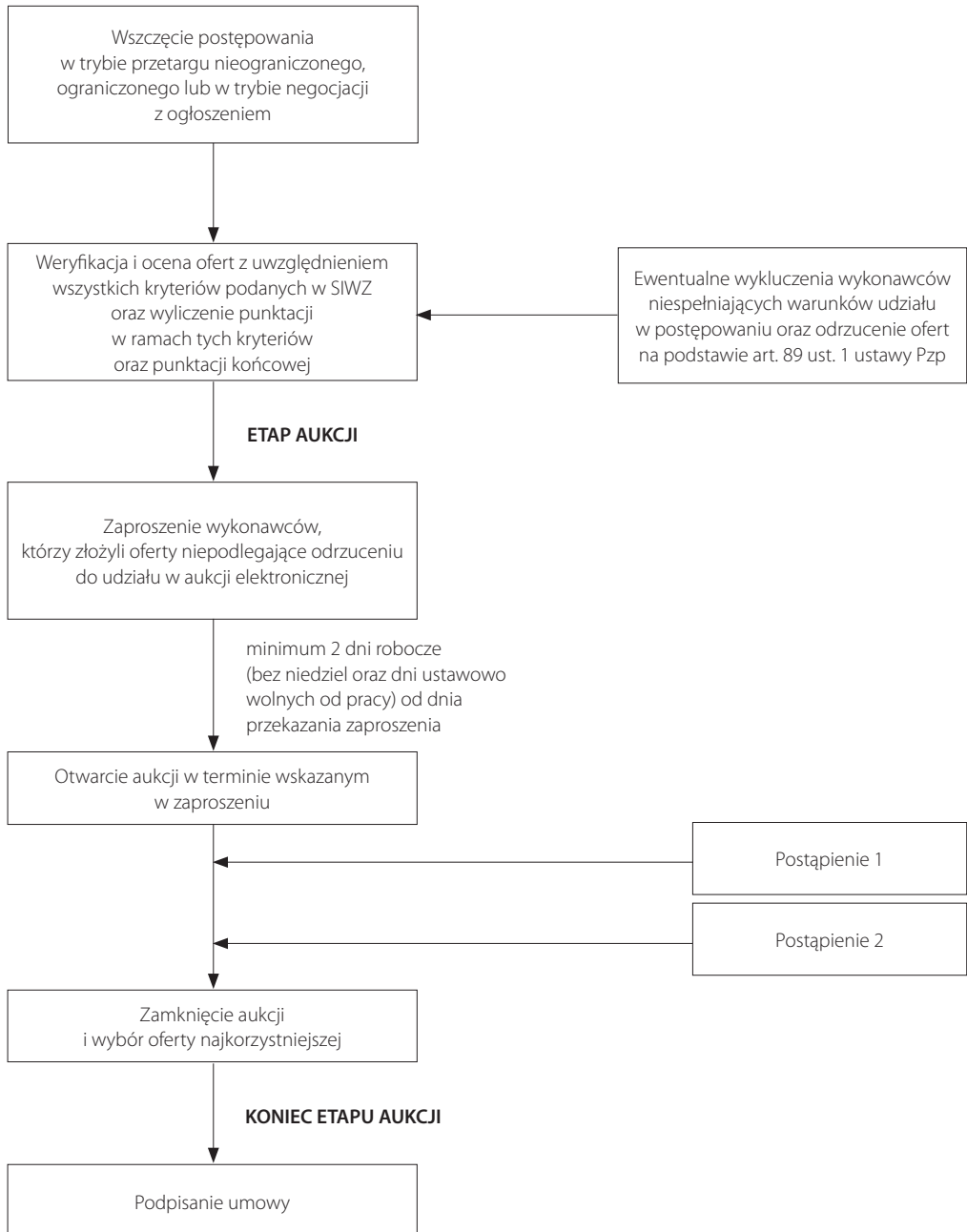
5) Sposób oceny ofert w toku aukcji elektronicznej

Składane przez Wykonawcę postąpienia będą przeliczane na punktową ocenę oferty z uwzględnieniem punktacji otrzymanej przed otwarciem aukcji.

Oferty w toku aukcji będą oceniane w kryterium wskazanym w SIWZ tj. jedynie kryterium ceny. Na całkowitą punktację uzyskaną przez ofertę składa się więc liczba punktów uzyskana w kryterium okres gwarancji ocenionym na podstawie oświadczenia złożonego w ofercie złożonej w wersji papierowej oraz po złożeniu postąpienia wykonawca uzyska informacje o pozycji złożonej oferty, otrzymanej punktacji, oraz punktacji oferty najkorzystniejszej.

komentarz:. Przy ustalaniu sposobu oceny ofert w toku aukcji należy wziąć pod uwagę znaczenie poszczególnych kryteriów wskazane w SIWZ oraz fakt, że kryteria stosowane w trakcie aukcji nie zawsze stanowią całość kryteriów stosowanych w postępowaniu. Waga każdego z kryteriów w aukcji (a więc również waga postąpienia) musi uwzględniać ich łączną wagę oraz pojedyncze znaczenia kryteriów, określone w SIWZ.

Schemat aukcji elektronicznej

Dynamiczny system zakupów

Uwaga !

Dynamiczny system zakupów jest kilkuetapową metodą udzielania zamówień publicznych, polegającą na wstępnym ustanowieniu Systemu poprzez opublikowanie ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych lub w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, a następnie zapraszaniu wykonawców do składania ofert w okresie trwania systemu po uprzednim ogłoszeniu uproszczonego ogłoszenia o zamówieniu.

Warunki zastosowania DSZ:

- okres trwania DSZ – do 4 lat, chyba, że ze względu na przedmiot zamówienia i szczególny interes zamawiającego zasadne jest ustanowienie DSZ na okres dłuższy. W takim wypadku istnieje obowiązek powiadomienia o tym fakcie Prezesa Urzędu w terminie 3 dni od ustanowienia DSZ,
- zakaz wykorzystywania DSZ do ograniczania konkurencji.

Wymagania dotyczące dokumentacji przetargowej

W toku licytacji elektronicznej sporządzana jest dokumentacja, na którą składa się:

1. ogłoszenie o zamówieniu (dotyczące ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów), które należy wypełnić stosując zasady jak dla przetargu nieograniczonego, dodatkowo wypełniając sekcje dotyczące tylko DSZ,
2. specyfikacja istotnych warunków zamówienia uwzględniająca wymogi określone w art. 36 ustawy Pzp oraz dodatkowe informacje, wymienione w art. 104 ustawy Pzp,
3. informacja o dopuszczeniu wykonawcy do udziału w DSZ lub odmowie dopuszczenia,
4. uproszczone ogłoszenie o zamówieniu zamieszczane w BZP lub przekazywane do publikacji w Dz.U. UE,
5. zaproszenie do składania ofert,
6. informacja o wykonawcy, którego ofertę wybrano na podstawie kryteriów określonych w SIWZ oraz o pozostałych złożonych ofertach, do umieszczenia na stronie internetowej wskazanej przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu,
7. protokół postępowania o udzielenie zamówienia – wypełniony zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 8 do Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 października 2010 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Poniżej przedstawiono przykłady zapisów dotyczących Dynamicznego systemu zakupów w ogłoszeniu o zamówieniu, SIWZ, informacji o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia wykonawcy do DSZ, zaproszeniu do składania ofert oraz informacji o wybranym wykonawcy.

1. Ogłoszenie o zamówieniu

Zamawiający ma obowiązek w celu ustanowienia DSZ zamieścić w Biuletynie Zamówień Publicznych lub przekazać UOPWE ogłoszenie o zamówieniu. Jest to standardowy formularz wykorzystywany w innych trybach. Poniżej omówione zostaną sekcje dotyczące Dynamicznego systemu zakupów, pozostałe rubryki należy wypełnić tak, jak dla przetargu nieograniczonego:

Ogłoszenie zamieszczane w Biuletynie Zamówień Publicznych:

pkt II.1.3) ogłoszenia o zamówieniu

Ogłoszenie dotyczy	
Zamówienia publicznego	☐ Ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów (DSZ) ☒
Zawarcia umowy ramowej	☐

W sekcji dotyczącej adresu i nazwy Zamawiającego należy podać adres strony internetowej zamawiającego oraz adres strony internetowej, pod którym dostępne są informacje dotyczące DSZ, w szczególności specyfikacja istotnych warunków zamówienia (zgodnie z art. 104 ustawy Pzp)

I.1) Nazwa i adres

Nazwa: _____		
Adres pocztowy: _____		
Miejscowość: _____	Kod pocztowy: _____	Województwo: _____
Tel.: _____	Faks: _____	
Adres strony internetowej zamawiającego (jeżeli posiada): Adres strony internetowej, pod którym dostępne są informacje dotyczące Dynamicznego systemu zakupów (jeżeli dotyczy):		

Czas trwania zamówienia opisany w sekcji II.2) należy potraktować jako czas, na który ustanowiono Dynamiczny system zakupów (np. 48 miesięcy).

II.2) Czas trwania zamówienia lub termin wykonania

Okres w miesiącach: 48 <i>lub</i> dniach: _____ <i>lub</i> data rozpoczęcia: _____ (dd/mm/rrrr) <i>lub</i> zakończenia: _____ (dd/mm/rrrr)
--

Z uwagi na specyficzne metody porozumiewania się wykonawcy oraz zamawiającego oraz złożoną procedurę, należy poinformować wykonawców w ogłoszeniu o wymaganiach zamawiającego w tym zakresie:

IV.4.16) Informacje dodatkowe, w tym dotyczące finansowania projektu/programu ze środków Unii Europejskiej (jeżeli dotyczy):

- W postępowaniu prowadzonym w celu ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów zamawiający i wykonawcy przekazują oświadczenia, dokumenty, wnioski, zawiadomienia, zaproszenia i inne informacje drogą elektroniczną. Oferty składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu;
- Oferty orientacyjne można składać w całym okresie trwania DSZ od momentu zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu;
- Zamawiający dokonuje oceny oferty orientacyjnej w ciągu 15 dni od dnia jej otrzymania;
- Zamawiający informuje niezwłocznie wykonawcę o dopuszczeniu do udziału w Dynamicznym systemie zakupów albo o odmowie dopuszczenia, podając uzasadnienie faktyczne i prawne;
- Zamawiający może przedłużyć termin 15-dniowy do oceny ofert orientacyjnych, z tym że w okresie przedłużenia nie może wszcząć postępowania o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów;
- Zamawiający może przed publikacją uproszczonego ogłoszenia o zamówieniu zmienić treść SIWZ informując o tym fakcie wszystkich wykonawców dopuszczonych do DSZ oraz zamieszczając odpowiednią informację na stronie internetowej, na której zamieszczony jest SIWZ.

Ogłoszenie przekazywane do UOPWE:

W ogłoszeniu zamieszczanym za pośrednictwem serwisu eNotices znajdującego się na portalu SIMAP w odniesieniu do DSZ należy wypełnić następujące rubryki:

I.1) Nazwa, adresy i punkty kontaktowe

Oficjalna nazwa:		
Adres pocztowy:		
Miejscowość:	Kod pocztowy:	Kraj:
Punkt kontaktowy: Osoba do kontaktów:	Tel.:	
E-mail:	Faks:	
Adresy internetowe (jeżeli dotyczy) Ogólny adres instytucji zamawiającej (URL): Adres profilu nabywcy (URL):		

Więcej informacji można uzyskać pod adresem: ☒ jak podano wyżej dla punktu kontaktowego ☐ inny: <i>proszę wypełnić załącznik A.I</i>
Specyfikacje i dokumenty dodatkowe (w tym dokumenty dotyczące dialogu konkurencyjnego oraz Dynamicznego systemu zakupów) można uzyskać pod adresem: ☒ jak podano wyżej dla punktu kontaktowego ☐ inny: <i>proszę wypełnić załącznik A.II</i>
Oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu należy przysyłać na adres: ☒ jak podano wyżej dla punktu kontaktowego ☐ inny: <i>proszę wypełnić załącznik A.III</i>

komentarz: Zamawiający może dopuścić składanie ofert orientacyjnych oraz ofert właściwych na ogólny adres poczty elektronicznej podany w ogłoszeniu, zaś SIWZ zamieścić na swojej ogólnej stronie internetowej. Jeśli Zamawiający chce ustanowić osobną stronę internetową, na której zamieści SIWZ lub osobny adres pocztowy do składania ofert, powinien zaznaczyć powyżej odpowiednie pole wyboru oraz wypełnić odpowiednio załączniki A.II oraz A.III

W pkt II.1.3) należy wskazać, iż ogłoszenie dotyczy ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów:

II.1.3) Ogłoszenie dotyczy Zamówienia publicznego ☐ Utworzenia Dynamicznego systemu zakupów (DSZ) ☐ Zawarcia umowy ramowej ☐
--

Czas trwania zamówienia należy odnieść do okresu, na który ustanowiono DSZ:

II.3) Czas trwania zamówienia lub termin realizacji

Okres w miesiącach: 48 <i>lub</i> dniach: _____ (od udzielenia zamówienia): <i>lub</i> Rozpoczęcie _____ (dd/mm/rrrr) Zakończenie _____ (dd/mm/rrrr)
--

Analogicznie dla ogłoszenia zamieszczanego w BZP, także w ogłoszeniu przekazywanym UOPWE należy zamieścić informacje dotyczące samej procedury:

VI.3) Informacje dodatkowe (jeżeli dotyczy)

- W postępowaniu prowadzonym w celu ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów zamawiający i wykonawcy przekazują oświadczenia, dokumenty, wnioski, zawiadomienia, zaproszenia i inne informacje drogą elektroniczną. Oferty składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu;
- Oferty orientacyjne można składać w całym okresie trwania DSZ od momentu zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu;
- Zamawiający dokonuje oceny oferty orientacyjnej w ciągu 15 dni od dnia jej otrzymania;
- Zamawiający informuje niezwłocznie wykonawcę o dopuszczeniu do udziału w Dynamicznym systemie zakupów albo o odmowie dopuszczenia, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.
- Zamawiający może przedłużyć termin 15-dniowy do oceny ofert orientacyjnych, z tym że w okresie przedłużenia nie może wszcząć postępowania o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów;
- Zamawiający może przed publikacją uproszczonego ogłoszenia o zamówieniu zmienić treść SIWZ informując o tym fakcie wszystkich wykonawców dopuszczonych do DSZ oraz zamieszczając odpowiednią informację na stronie internetowej na której zamieszczony jest SIWZ;

2. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia

Wymagania minimalne do zamieszczenia w SIWZ zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy Pzp:

- informacje wynikające z art. 36 ustawy Pzp;
- określenie przedmiotu zamówienia;
- czas trwania Dynamicznego systemu zakupów;
- przewidywane terminy dokonywania zamówień;
- wymagania techniczne dotyczące urządzeń teleinformatycznych niezbędnych do porozumiewania się zamawiającego z wykonawcami, w tym przesyłania ofert.

Przykładowe zapisy SIWZ

A. Informacje ogólne

- 7) W postępowaniu prowadzonym w celu ustanowienia Dynamicznego systemu zakupów oraz w postępowaniu o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów zamawiający i wykonawcy przekazują oświadczenia, dokumenty, wnioski, zawiadomienia, zaproszenia i inne informacje drogą elektroniczną. Oferty składa się, pod rygorem nieważności, w postaci elektronicznej, opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu;
- 8) Oferty orientacyjne można składać w całym okresie trwania DSZ od momentu zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu;
- 9) Oferty oraz wszelkie pozostałe dokumenty należy przysyłać na adres poczty e-mail: xxxxxxxxxxx@xxxx.xx
- 10) Zamawiający dokonuje oceny oferty orientacyjnej w ciągu 15 dni od dnia jej otrzymania;
- 11) Zamawiający informuje niezwłocznie wykonawcę o dopuszczeniu do udziału w Dynamicznym systemie zakupów albo o odmowie dopuszczenia, podając uzasadnienie faktyczne i prawne.
- 12) Zamawiający może przedłużyć termin 15-dniowy do oceny ofert orientacyjnych, z tym że w okresie przedłużenia nie może wszcząć postępowania o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów;

13) Zamawiający może przed publikacją uproszczonego ogłoszenia o zamówieniu zmienić treść SIWZ informując o tym fakcie wszystkich wykonawców dopuszczonych do DSZ oraz zamieszczając odpowiednią informację na stronie internetowej na której zamieszczony jest SIWZ.

B. Określenie przedmiotu zamówień objętych DSZ

1) Dynamiczny system zakupów obejmuje następujące przedmioty zamówień:

- a) XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, CPV: xxxxxxxx-x
- b) XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, CPV: xxxxxxxx-x
- c) XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX, CPV: xxxxxxxx-x

komentarz: Zamawiający powinien w SIWZ podać informację nt. wszystkich przedmiotów zamówień objętych DSZ. W późniejszych postępowaniach poprzedzonych uproszczonym ogłoszeniem o zamówieniu możliwe jest udzielanie zamówień tylko na poszczególne elementy (części) objęte DSZ. Określenie przedmiotu zamówienia powinno być dokonane tak, jak dla przetargu nieograniczonego, tj. z zastosowaniem przepisów art. 29–31 ustawy Pzp.

Objęcie przedmiotu zamówienia DSZ nie uniemożliwia przeprowadzenie na ten przedmiot zamówienia, postępowania w jednym z dopuszczalnych trybów ustawowych.

C. Przewidywane terminy dokonywania zamówień

1) Zamawiający przewiduje w odniesieniu do powyższych przedmiotów udzielania zamówień, określonych w pkt B.1 od a) do d) następujące terminy wszczynania postępowań o udzielenie zamówień objętych DSZ:

- a) Przedmiot zamówienia określony w pkt B.1.a):
 - Po upływie 3 miesięcy od ustanowienia DSZ;
 - Po upływie 8 miesięcy od ustanowienia DSZ;
 - Po upływie 12 miesięcy od ustanowienia DSZ;
 - Po upływie 18 miesięcy od ustanowienia DSZ;
 - Po upływie 36 miesięcy od ustanowienia DSZ;
- b) Przedmiot zamówienia określony w pkt B.1.b):
 - W odstępach 6 miesięcznych od ustanowienia DSZ do czasu upływu terminu 48 miesięcy;
- c) Przedmiot zamówienia określony w pkt B.1.c): w całości w pierwszym roku obowiązywania DSZ.

komentarz: Zamawiający może w dowolny sposób podać przybliżone terminy wszczynania postępowań pod warunkiem, że będą to terminy czytelne dla Wykonawców. Terminy te nie są wiążące dla Zamawiającego, ich skrócenie lub przedłużenie lub nawet ominięcie nie rodzi skutków prawnych.

D. Wymagania techniczne urządzeń informatycznych

3) Wymagania techniczne sprzętu:

- a) komputer klasy PC,
- b) system operacyjny Windows lub Linux,
- c) sprawne łącze internetowe,
- d) oprogramowanie umożliwiające odczytywanie plików w formacie PDF,
- e) oprogramowanie umożliwiające przesyłanie poczty e-mail (klient poczty e-mail).

4) Wymagania techniczne w zakresie podpisu elektronicznego:

- a) urządzenie i oprogramowanie obsługujące podpis elektroniczny,
- b) wykonawca powinien dysponować podpisem elektronicznym zgodnie z wymaganiami ustawowymi (czyli wydanym przez kwalifikowany podmiot certyfikujący – wpisany do rejestru podmiotów prowadzonego przez Narodowe Centrum Certyfikacji).

3. Informacja o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia do udziału w DSZ

Zamawiający zgodnie z art. 105 ust. 5 ustawy Pzp oraz 107 ust. 2 ustawy Pzp niezwłocznie po dokonaniu oceny oferty orientacyjnej informuje Wykonawcę o dopuszczeniu lub odmowie opuszczenia do DSZ.

Przykładowe zapisy informacji o dopuszczeniu/odmowie dopuszczenia do Dynamicznego systemu zakupów

Zamawiający :

Wykonawca:

dotyczy: Dynamicznego systemu zakupów ustanowionego ogłoszeniem o zamówieniu nrdnia

wariant 1

Działając na podstawie art. 105 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych uprzejmie informuję, że w wyniku przeprowadzonej oceny oferty wykonawcy, adres:..... zostaje on dopuszczony do Dynamicznego systemu zakupów. Wykonawca spełnia warunki udziału w postępowaniu a jego oferta nie podlega odrzuceniu.

wariant 2

Działając na podstawie art. 105 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych uprzejmie informuję, że w wyniku przeprowadzonej oceny oferty wykonawcy, adres:..... nie zostaje on dopuszczony do Dynamicznego systemu zakupów. Wykonawca nie spełnił warunków udziału w postępowaniu o zostaje wykluczony z postępowania na podstawie art. 24 ust. .../ Oferta złożona przez wykonawcę podlega odrzuceniu na podstawie art. 89 ust. 1 pkt

komentarz: Zamawiający zobowiązany jest uzasadnić zarówno dopuszczenie, jak i odmowę dopuszczenia do DSZ. Uzasadnienie faktyczne powinno obejmować stan faktyczny i w przypadku odmowy braki w ofercie w zakresie dokumentów przedmiotowych i podmiotowych. Ocena ofert powinna zostać dokonana z uwzględnieniem przepisów dotyczących przetargu nieograniczonego, a więc w szczególności art. 26 ust. 3 oraz 4, a także 87 oraz 90 ustawy Pzp.

4. Uprozczone ogłoszenie o zamówieniu

Zamawiający przed wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów zamieszcza na stronie internetowej uproszczone ogłoszenie o zamówieniu. Zamieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej musi poprzedzić zamieszczenie ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych lub przekazane do UOP WE. Ogłoszenia te zamieszcza się lub przekazuje za pomocą elektronicznych formularzy.

Uprozczone ogłoszenie o zamówieniu w Biuletynie Zamówień Publicznych

UPROSZCZONE OGŁOSZENIE O ZAMÓWIENIU OBJĘTYM DYNAMICZNYM SYSTEMEM ZAKUPÓW

- Zamieszczanie obowiązkowe
 Zamieszczanie nieobowiązkowe

SEKCJA I: ZAMAWIAJĄCY

I.1) Nazwa i adres

Nazwa: _____		
Adres pocztowy: _____		
Miejscowość: _____	Kod pocztowy: _____	Województwo: _____
Tel.: _____	Faks: _____	
Adres strony internetowej zamawiającego (jeżeli posiada): Adres strony internetowej, na której jest udostępniana specyfikacja istotnych warunków zamówienia oraz inne informacje dotyczące Dynamicznego systemu zakupów:		

I.2) Rodzaj zamawiającego

☐ Administracja rządowa centralna Uczelnia publiczna
☐ Administracja rządowa terenowa Instytucja ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego
☐ Administracja samorządowa Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
☐ Podmiot prawa publicznego Inny (proszę określić):
☐ Organ kontroli państwowej lub ochrony prawa, sąd lub trybunał
☐ Uczelnia publiczna
☐ Instytucja ubezpieczenia
☐ Samodzielny publiczny
☐ Inny (proszę określić):

SEKCJA II: PRZEDMIOT ZAMÓWIENIA

II.1) Nazwa nadana zamówieniu przez zamawiającego:
II. 2) Rodzaj zamówienia: Dostawy ☐ Usługi ☐ Roboty budowlane ☐

II.3) Określenie przedmiotu oraz wielkości lub zakresu zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów	
II.4) Wspólny Słownik Zamówień (CPV)	
	Słownik główny
Główny przedmiot	
Dodatkowe przedmioty	

SEKCJA III: PROCEDURA

III.1) Tryb udzielenia zamówienia: Przetarg nieograniczony

III.2) Informacje administracyjne

III.2.1) Ogłoszenie o zamówieniu, w którym ustanowiono Dynamiczny system zakupów
ogłoszenie w BZP numer _____ z dnia: _____
albo w Dz.Urz. UE numer: _____ z dnia: _____

III.2.2) Termin składania ofert orientacyjnych
Data: _____ (dd/mm/rrrr) Godzina: _____

komentarz: Ogłoszenie uproszczone zawiera kilka podstawowych informacji o utworzonym już Dynamicznym systemie zakupów. Ogłoszenie to pozwala wykonawcom na złożenie ofert orientacyjnych – podaje więc głównie informacje o możliwości pozyskania SIWZ, jak również o terminie składania ofert, którego dochowanie gwarantuje zaproszenie przez zamawiającego do składania ofert na przedmiot zamówienia objęty Dynamicznym systemem zakupów.

Różnica w stosunku do ogłoszenia o ustanowieniu DSZ polega głównie na sprecyzowaniu konkretnie zamówienia, którego udzielić zamierza zamawiający (czyli jednego z zamówień objętych DSZ). Ogłoszenie do Biuletynu Zamówień Publicznych przekazuje się w sytuacji, gdy wartość takiego zamówienia nie przekracza kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy.

Ogłoszenie przekazywane UOPWE:

UPROSZCZONE OGŁOSZENIE O ZAMÓWIENIU W RAMACH DYNAMICZNEGO SYSTEMU ZAKUPÓW

Niniejsze ogłoszenie objęte jest przepisami: dyrektywy 2004/18/WE

dyrektywy 2004/17/WE (Zamówienia sektorowe)

SEKCJA I: INSTYTUCJA ZAMAWIAJĄCA / PODMIOT ZAMAWIAJĄCY

I.1) Nazwa, adresy i punkty kontaktowe

Oficjalna nazwa:		
Adres pocztowy:		
Miejscowość:	Kod pocztowy:	Kraj:
Punkt kontaktowy: Osoba do kontaktów:	Tel:	
E-mail:	Faks:	
Adresy internetowe (jeżeli dotyczy) Ogólny adres instytucji zamawiającej/podmiotu zamawiającego (URL): Adres profilu nabywcy (URL):		

I.2) Rodzaj instytucji zamawiającej i główny przedmiot lub przedmioty działalności (w przypadku zamówienia objętego przepisami dyrektywy 2004/18/WE)

☐ Ministerstwo lub inny organ krajowy lub federalny, w tym jednostki regionalne i lokalne ☐ Agencja/Urząd krajowy lub federalny ☐ Organ władzy regionalnej lub lokalnej ☐ Agencja/Urząd regionalny lub lokalny ☐ Podmiot prawa publicznego ☐ Instytucja/agencja europejska lub organizacja międzynarodowa ☐ Inne (proszę określić): _____	☐ Ogólne usługi publiczne ☐ Obrona ☐ Porządek i bezpieczeństwo publiczne ☐ Środowisko ☐ Sprawy gospodarcze i finansowe ☐ Zdrowie ☐ Budownictwo i obiekty komunalne ☐ Ochrona socjalna ☐ Rekreacja, kultura i religia ☐ Edukacja ☐ Inne (proszę określić): _____
Instytucja zamawiająca dokonuje zakupu w imieniu innych instytucji zamawiających tak ☐ nie ☐	

I.3) Główny przedmiot lub przedmioty działalności podmiotu zamawiającego (w przypadku zamówienia objętego przepisami dyrektywy 2004/17/WE – Zamówienia sektorowe)

☐ Produkcja, transport oraz dystrybucja gazu i energii cieplnej ☐ Sektor elektroenergetyczny ☐ Poszukiwanie i wydobycie gazu i ropy naftowej ☐ Poszukiwanie i wydobycie węgla i innych paliw stałych	☐ Sektor wodny ☐ Usługi pocztowe ☐ Usługi kolejowe ☐ Miejski transport kolejowy, tramwajowy, trolejbusowy lub autobusowy ☐ Działalność dotycząca portów wodnych ☐ Działalność dotycząca portów lotniczych
---	--

SEKCJA II: PRZEDMIOT ZAMÓWIENIA

II.1) NAZWA NADANA ZAMÓWIENIU PRZEZ INSTYTUCJĘ ZAMAWIAJĄCĄ / PODMIOT ZAMAWIAJĄCY		
II.2) RODZAJ ZAMÓWIENIA Roboty budowlane ☐ Dostawy ☐ Usługi ☐		
II.3) KRÓTKI OPIS KONKRETNIEGO ZAMÓWIENIA		
II.4) WSPÓLNY SŁOWNIK ZAMÓWIEŃ (CPV)		
	Słownik główny	Słownik uzupełniający (jeżeli dotyczy)
Główny przedmiot		
Dodatkowe przedmioty		
II.5) WIELKOŚĆ LUB ZAKRES KONKRETNIEGO ZAMÓWIENIA		

Jeżeli jest znana, szacunkowa wartość bez VAT (podać wyłącznie dane liczbowe):		
Waluta:		
LUB Zakres: między _____ a _____ Waluta: _____		

SEKCJA IV: PROCEDURA

IV.1) Rodzaj procedury

Otwarta

IV.2) Informacje administracyjne

IV.2.1) Numer referencyjny nadany sprawie przez instytucję zamawiającą / podmiot zamawiający (jeżeli dotyczy)

IV.2.2) Poprzednia publikacja (Ogłoszenie o zamówieniu) dostarczająca więcej informacji na temat Dynamicznego systemu zakupów

Numer ogłoszenia w Dz.U.: _____ z dnia _____ (dd/mm/rrrr)

IV.2.3) Termin przesyłania ofert orientacyjnych na konkretne zamówienie

Data: _____ (dd/mm/rrrr) Godzina: _____

IV.2.4) Języki, w których można sporządzać oferty

ES CS DA DE ET EL EN FR IT LV LT HU MT NL PL PT SK SL FI SV

Inne: _____

SEKCJA VI: INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE

VI.1) Informacje dodatkowe (jeżeli dotyczy)

- Zamawiający niezwłocznie dokona oceny ofert orientacyjnych oraz również niezwłocznie poinformuje o wynikach tej oceny.
- Niezwłocznie po zakończeniu oceny ofert orientacyjnych zamawiający wszczynają postępowanie o udzielenie zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów, zapraszając do składania ofert wszystkich wykonawców dopuszczonych do tego systemu.
- Zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty.

VI.2) Data wysłania niniejszego ogłoszenia: _____ (dd/mm/rrrr)

komentarz: Ogłoszenie uproszczone zawiera kilka podstawowych informacji o utworzonym już Dynamicznym systemie zakupów. Ogłoszenie to pozwala wykonawcom na złożenie ofert orientacyjnych – podaje więc głównie informacje o możliwości pozyskania SIWZ, jak również o terminie składania ofert, którego dochowanie gwarantuje zaproszenie przez zamawiającego do składania ofert na przedmiot zamówienia objęty Dynamicznym systemem zakupów.

Różnica w stosunku do ogłoszenia o ustanowieniu DSZ polega głównie na sprecyzowaniu konkretnie zamówienia, którego udzielić zamierza zamawiający (czyli jednego z zamówień objętych DSZ). Ogłoszenie do Dziennika Urzędowego UE przekazuje się w sytuacji gdy wartość takiego zamówienia jest równa lub przekracza kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy.

5. Zaproszenie do składania ofert

Po zakończeniu oceny ofert orientacyjnych Zamawiający powinien zaprosić wykonawców, którzy zostali dopuszczeni do Dynamicznego systemu zakupów, do składania ofert dotyczących konkretnego przedmiotu zamówienia.

Zamawiający wyznacza termin składania ofert z uwzględnieniem czasu niezbędnego do przygotowania i złożenia oferty.

Przykładowe zapisy zaproszenia do składania ofert

Zamawiający :
Wykonawca:

Zaproszenie do złożenia oferty dotyczącej przedmiotu zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów

dotyczy: postępowanie o udzielenie zamówienia objętego DSZ na

Działając na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych zapraszam Państwa do złożenia oferty dotyczącej przedmiotu zamówienia objętego Dynamicznym systemem zakupów ustanowionym w dniu

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia znajduje się na stronie internetowej: www.zamawiajacy.pl.

Termin składania ofert upływa w dniu o godzinie:.....

Oferty składane w odpowiedzi na zaproszenie muszą być składane w formie elektronicznej i opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.

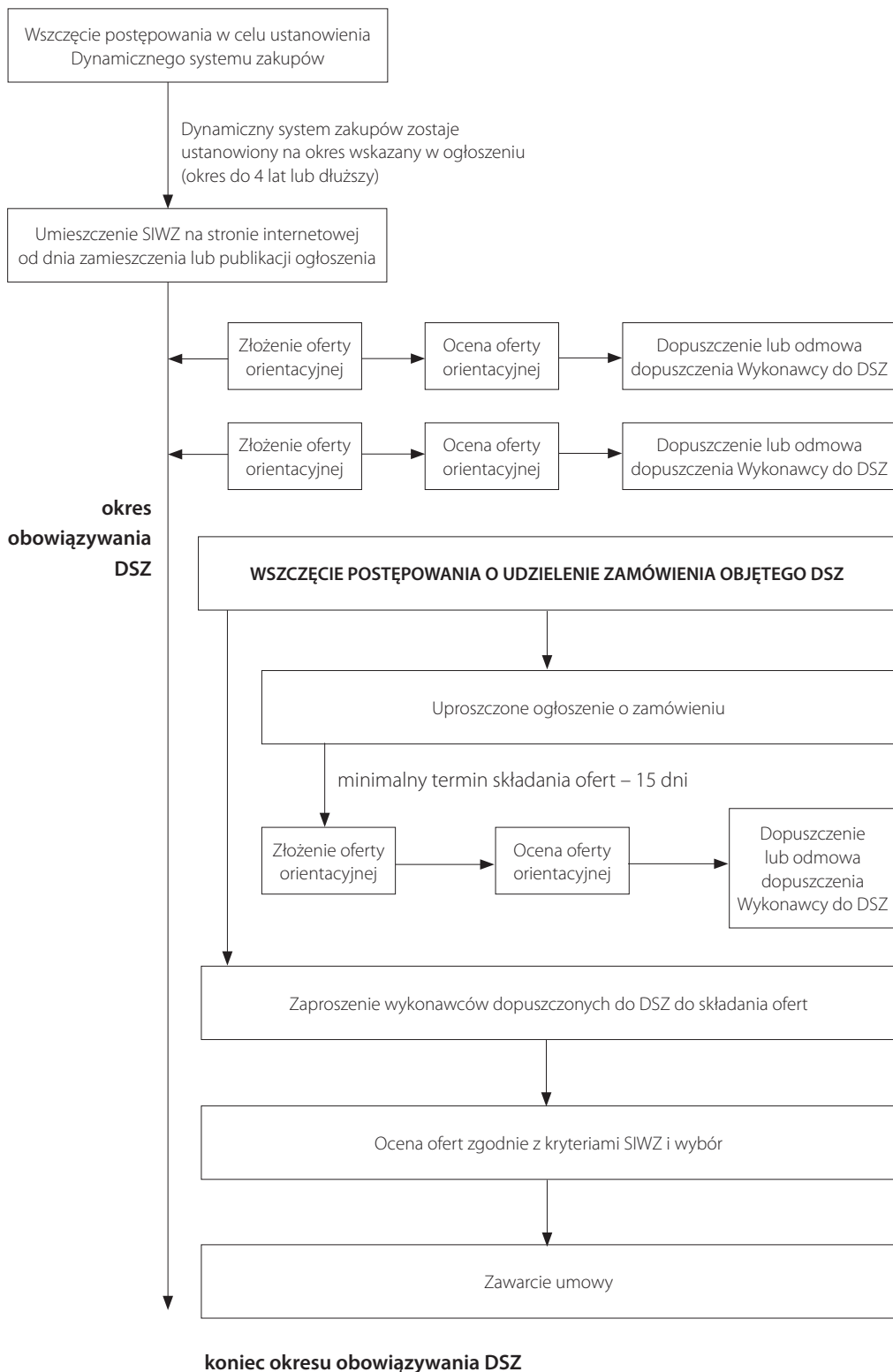
Oferty należy składać jako plik PDF podpisany podpisem elektronicznym na skrzynkę podawczą zamawiającego.

komentarz: Ustawa Pzp nie stawia specjalnych wymagań zaproszeniu do składania ofert. Zamawiający jest obowiązany w nim jedynie do podania terminu składania ofert, który powinien być wyznaczony z uwzględnieniem czasu niezbędnego na ich przygotowanie.

Ze względu na to, że do udzielenia zamówienia stosuje się odpowiednio przepisy o przetargu nieograniczonym główną rolę należy przypisać SIWZ, jako dokumentowi, który określa zasady i warunki składania ofert.

Jeżeli zamawiający wymaga, aby wraz z ofertami wykonawcy składali ponownie dokumenty potwierdzające spełnianie warunków udziału w postępowaniu powinien zaznaczyć to w ogłoszeniu.

Schemat DSZ

Bibliografia

Źródła

1. Action Plan For The Implementation of The Legal Framework for Electronic Public Procurement,
2. e - Administracja (eGovernment) Wezwanie Komisji do ambitnych celów w EU dla 2010. Bruksela 2006,
3. Badania udziału sektora małych i średnich przedsiębiorstw w rynku zamówień publicznych prowadzone przez Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej we współpracy z Urzędem Zamówień Publicznych w latach 1999–2004,
4. Badania własne Grupy doradczej Sienna ankietyzacja 658 uczestników szkoleń dla wykonawców i zamawiających prowadzonych w latach 2008–2010,
5. Dane udostępnione poprzez Katowicki Holding Węglowy o prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia oraz barierach w stosowaniu narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych,
6. Dane UZP – aukcja i licytacja elektroniczna udostępniane na portalu UZP www.uzp.gov.pl,
7. Dokument roboczy służb Komisji z dnia 25 czerwca 2008 r. (SEC(2008)2193) „Europejski Kodeks najlepszych praktyk ułatwiających dostęp MSP do zamówień publicznych”,
8. Działania związane z zaleceniami grupy zadaniowej ds. konkurencyjności sektora technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych i upowszechniania TIK. Bruksela 19.4.2007 SEC 2007/526,
9. Ewaluacja dostępu MSP do rynku zamówień publicznych w UE. Raport przygotowany przez GHK Consulting na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorczości i Przemysłu,
10. Informacja Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych SA o postępowaniach prowadzonych na platformie udostępnianej przez PWPW oraz barierach w stosowaniu narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych (informacja pisemna uzupełniana danymi przekazanymi w trakcie spotkań,
11. Informacja Kompanii Węglowej SA o prowadzonych przez nią postępowaniach o udzielenie zamówienia oraz barierach w stosowaniu narzędzi elektronicznych w zamówieniach publicznych (informacja pisemna uzupełniana danymi przekazanymi w trakcie spotkań,
12. Informacje udostępnione przez Miasto Stołeczne Warszawa,
13. Internet w firmach Sektora MSP. Raport z Badań, Ipsos 2002,
14. Krajowy Plan Działań w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych na lata 2010-2012, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 czerwca 2010 r. s. 36–38, http://www.uzp.gov.pl/aktualnosci/krajowy_plan_dzialan,
15. Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007–2013,
16. Nowe podejście do zamówień publicznych. Zamówienia publiczne a małe i średnie przedsiębiorstwa innowacje i zrównoważony rozwój,
17. Opinia Pana Lecha Wendołowskiego – portal Soldea o barierach udzielania zamówień z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych,
18. Podpis elektroniczny, sposób działania, zastosowanie i korzyści. Opracowanie wykonane na zlecenie Ministerstwa Gospodarki: Warszawa 2005,
19. Projekt Kodeksu Cywilnego – Księga I, <http://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/komisje-kodyfikacyjne/komisja-kodyfikacyjna-prawa-cywilnego/>
20. Projekt założeń projektu ustawy Prawo zamówień publicznych przygotowanej przez Urząd Zamówień Publicznych, 2010 r.,
21. Raport Informatyzacja polskiego systemu zamówień publicznych – stan obecny, oczekiwania, bariery. Urząd Zamówień Publicznych, Uniwersytet Łódzki,
22. Raport GUS na temat wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych opublikowany 1 kwietnia 2010 r.
23. Samouczek zamieszczony na stronie Urzędu Zamówień Publicznych na platformie licytacji elektronicznych <http://licytacje.uzp.gov.pl/page/selflearn/id/6#top>
24. Small Business Act <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/>
25. Sprawozdanie z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2009 roku. Urząd Zamówień Publicznych, 2010, www.uzp.gov.pl
26. Sprawozdanie z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2008 roku. Urząd Zamówień Publicznych, 2009, www.uzp.gov.pl
27. Stan informatyzacji urzędów administracji publicznej w Polsce w 2008 r. Raport generalny z badań ilościowych dla Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa 2009,
28. The access of SMEs to public procurement contracts. Final report EIM Business and Policy Research, 2004,
29. Tworzenie warunków dla zamówień publicznych sprzyjających innowacjom. Ekspertyza Grupy Doradczej Sienna sp. z o.o. dla Ministerstwa Gospodarki,
30. Zielona księga w sprawie szerszego zastosowania e-zamówień w UE, dokument Komisji Europejskiej, październik 2010 r.,
31. Zarządzenie nr 2252/2008 Prezydenta m.st. Warszawy w sprawie zasad organizacyjnych udzielania zamówień publicznych z wykorzystaniem platformy aukcyjnej m.st. Warszawy,
32. „Zinformatyzowane usługi publiczne w Polsce. Szanse, bariery i wyzwania dla administracji publicznej” Ryszard Ta-deusiewicz: www.mswia.gov.pl/download.php?s=1&id=4237

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zmi.),
2. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym; Dz.U. Nr 130, poz. 1450 ze zmi.),
3. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zmi.),
4. Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664, Nr 113, poz. 984 i Nr 197, poz. 1661 oraz z 2003 r. Nr 2, poz. 16,
5. Ustawa z dnia 15 lutego 1933 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego. (Dz.U. R. P. z 1933 r., Nr 19, poz. 127),
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu tworzenia i wydawania zaświadczenia certyfikacyjnego związanego z podpisem elektronicznym. (Dz.U. z 2002 r. Nr 128, poz. 1101),
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia warunków technicznych i organizacyjnych dla kwalifikowanych podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne, polityk certyfikacji dla kwalifikowanych certyfikatów wydawanych przez te podmioty oraz warunków technicznych dla bezpiecznych urządzeń służących do składania i weryfikacji podpisu elektronicznego. (Dz.U. z 2002 r. Nr 128, poz. 1094),
8. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2009 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz.U. Nr 226, poz. 1817),
9. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie kwot wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich. (Dz.U. z 2009 r. Nr 224, poz. 1795),
10. Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi (Dz.U. UE. L.04.134.114),
11. Dyrektywa 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującą procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych (Dz.U. UE. L. 04.134.1),
12. Dyrektywa 1999/93/EC Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 13 grudnia 1999 r. w sprawie Wspólnotowej struktury dla elektronicznych podpisów

Opracowania

1. Analiza i rozwój elektronicznych zamówień publicznych w Polsce w świetle doświadczeń włoskich i europejskich, Urząd Zamówień Publicznych, Rzym- Warszawa 2004,
2. Cankja K. eProcurement in a transition country: a big step toward transparency in Albania w: Law in Transition, Autumn 2010, EBRD,
3. Korski J. Aukcja Elektroniczna jako jeden z elementów walki konkurencyjnej o zamówienia sektorowe, w: Szkoła Zamówień dla Zamawiających Sektora Węgla Kamiennego, Wisła 2010,
4. Kościelny T., Szaniawski K. Komentarz do art. 7 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym, Kraków 2003,
5. Kaska M. (red) Elektroniczna Gospodarka w Polsce, Raport. Poznań 2007,
6. Marra M, Innovation in E-Procurement. The Italian Experience,
7. Michałowska M. Licytacja elektroniczna oraz aukcja elektroniczna, Wrocław 2010,
8. Sołtysińska A., Europejskie prawo zamówień publicznych. Komentarz. Warszawa 2005,
9. Stachowiak M., Jerzykowski J., Dzierżanowski W. Prawo zamówień publicznych, Komentarz, Warszawa 2010,
10. Szkodzin B. Aukcje elektroniczne źródłem potencjalnych korzyści dla polskiej administracji,
11. Szumski O. E-procurement. Systemy elektronicznych zamówień publicznych, Warszawa 2007,
12. Trepte P., Zamówienia Publiczne w Unii Europejskiej objęte dyrektywą klasyczną, Warszawa – Katowice, 2006,
13. Trepte P., Zamówienia publiczne w Unii Europejskiej objęte dyrektywą sektorową, Warszawa-Katowice 2006,
14. Usługi certyfikacji elektronicznej Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych SA, Sigillum Polskie Centrum Certyfikacji Elektronicznej, Przewodnik dla klienta sigillum PCCE.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest agencją rządową podlegającą Ministrowi właściwemu ds. gospodarki. Powstała na mocy ustawy z 9 listopada 2000 roku. Zadaniem Agencji jest zarządzanie funduszami z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeznaczonymi na wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności oraz rozwój zasobów ludzkich.

Od ponad dekady PARP wspiera przedsiębiorców w realizacji konkurencyjnych i innowacyjnych przedsięwzięć. Celem działania Agencji, jest realizacja programów rozwoju gospodarki wspierających działalność innowacyjną i badawczą małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), rozwój regionalny, wzrost eksportu, rozwój zasobów ludzkich oraz wykorzystywanie nowych technologii.

Misją PARP jest tworzenie korzystnych warunków dla zrównoważonego rozwoju polskiej gospodarki poprzez wspieranie innowacyjności i aktywności międzynarodowej przedsiębiorstw oraz promocja przyjaznych środowisku form produkcji i konsumpcji.

W perspektywie finansowej obejmującej lata 2007–2013 Agencja jest odpowiedzialna za wdrażanie działań w ramach trzech programów operacyjnych **Innowacyjna Gospodarka, Kapitał Ludzki i Rozwój Polski Wschodniej**.

Jednym z priorytetów Agencji jest promowanie postaw innowacyjnych oraz zachęcanie przedsiębiorców do stosowania nowoczesnych technologii w swoich firmach. W tym celu Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości prowadzi portal internetowy poświęcony tematyce innowacyjnej www.pi.gov.pl, a także corocznie organizuje konkurs **Polski Produkt Przyszłości**. Przedstawiciele MSP mogą w ramach **Klubu Innowacyjnych Przedsiębiorstw** uczestniczyć w cyklicznych spotkaniach. Celem portalu edukacyjnego **Akademia PARP** (www.akademiaparp.gov.pl) jest upowszechnienie wśród mikro, małych i średnich firm dostępu do wiedzy biznesowej w formie e-learningu. Za pośrednictwem strony internetowej web.gov.pl PARP wspiera rozwój e-biznesu. W Agencji działa ośrodek sieci **Enterprise Europe Network**, który oferuje przedsiębiorcom informacje z zakresu prawa Unii Europejskiej oraz zasad prowadzenia działalności gospodarczej na Wspólnym Rynku.

PARP jest inicjatorem utworzenia **Krajowego Systemu Usług**, który pomaga w zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej. W ponad 150 ośrodkach KSU (w tym: Punktach Konsultacyjnych KSU, Krajowej Sieci Innowacji KSU, funduszach pożyczkowych i poręczeniowych współpracujących w ramach KSU) na terenie całej Polski przedsiębiorcy i osoby rozpoczynające działalność gospodarczą mogą uzyskać informacje, porady i szkolenia z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, a także uzyskać pożyczkę lub poręczenie. PARP prowadzi również portal KSU: www.ksu.parp.gov.pl. Partnerami regionalnymi PARP we wdrażaniu wybranych działań są **Regionalne Instytucje Finansujące** (RIF).

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83, 00-834 Warszawa

tel.: + 48 22 432 80 80

faks: + 48 22 432 86 20

biuro@parp.gov.pl

www.parp.gov.pl

Punkt informacyjny PARP

tel.: + 48 22 432 89 91-93

0 801 332 202

info@parp.gov.pl

ISBN 978-83-7633-108-9